

May 20, 1966

**Transcript of Discussions Held On the Occasion of
the Visit to the Democratic Republic of Vietnam of
the Party and Government Delegation from the
Socialist Republic of Romania**

Citation:

"Transcript of Discussions Held On the Occasion of the Visit to the Democratic Republic of Vietnam of the Party and Government Delegation from the Socialist Republic of Romania", May 20, 1966, Wilson Center Digital Archive, ANR, Fond CC al PCR, Secția Relații Externe, dosar 70/1966, f. 1-146. Translated by Larry L. Watts
<https://wilson-center.drivingcreative.com/document/122568>

Summary:

This document is the transcript of the four meetings and two restricted meetings that took place with the Romanian delegation to the Democratic Republic of Vietnam.

Original Language:

Romanian

Contents:

Original Scan

Translation - English

1
— Arhive Comitetului Central —
Nr. 2859. 24.XII.1966.

S T E N O G R A M A

discuțiilor avute cu prilejul vizitei
în R.D.Vietnam a delegației de partid
și guvernamentale a R.S.România.

6-10. I 1966.

NU ÎNTR-UN ALT LUCRU

62

C U P R I N S U L

Sedința I-a	vineri	6 mai 1966	pag. 1
Sedința II-a	sîmbătă	7 mai 1966	" 31
Sedința III-a	sîmbătă	7 mai 1966	" 64
Sedința IV-a	luni	9 mai 1966	" 102
Notă de convorbire		7 mai 1966	" 113
Note de la prima ședin- ță restrînsă		9 mai 1966	" 117
Note de la a doua ședință restrînsă		10 mai 1966	" 129

C U P R I N S U L

Sedința I-a	vineri	6 mai 1966	pag. 1
Sedința II-a	sîmbătă	7 mai 1966	" 31
Sedința III-a	sîmbătă	7 mai 1966	" 64
Sedința IV-a	luni	9 mai 1966	" 102
Notă de convorbire		7 mai 1966	" 113
Note de la prima ședin- ță restrînsă		9 mai 1966	" 117
Note de la a doua ședință restrînsă		10 mai 1966	" 129

S T E N O G R A M A

discuțiilor avute cu prilejul vizitei în Republica Democrată Vietnam a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România.

- Sedința I-a - vineri, 6 mai 1966 -

La discuții au participat tovarășii :

- din partea română : Emil Bodnăraș, Paul Niculescu-Mizil, G-ral Ion Ioniță, Vasile Vlad, Vasile Gliga și Ioan Moangă;

- din partea vietnameză : Fam Van Dong, membru al Biroului Politic al CC al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, prim ministru al guvernului Republicii Democrate Vietnam; Nguyen Duy Trinh, membru al Biroului Politic, vice prim-ministru și ministru al afacerilor externe; Le Thanh Nghi, membru al Biroului Politic, vice prim-ministru; Hoang Van Hoan, membru al Biroului Politic; Nguyen Van Tran, secretar al CC al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam; Tran Quy Hai, membru supleant al CC, adjunct al ministrului Apărării Naționale; Hoang Van Tien, adjunct al ministrului afacerilor externe; Hoang Tu, ambasadorul Republicii Democrate Vietnam în Republica Socialistă România.

Discuțiile încep la ora 8,00.

Tov. Fam Van Dong :

Cum vom lucra ?

Tov. Emil Bodnăraș :

Gazdele au cuvântul.

Tov. Fam Van Dong :

Delegația noastră își începe expunerea prin a vă saluta în numele partidului, guvernului și poporului nostru.

Vă salutăm cu căldură, cu prietenie și recunoștință pentru că vizita dv. făcută în condițiile actuale excepționale - este totuși o vizită în spatele frontului - constituie un mare sprijin pentru noi.

Ținem să vă mulțumim pentru sprijinul politic pe care ni l-ați acordat și îl acordați luptei noastre, luptei întregului popor vietnamez, atât din Nord cât și din Sud. Vă mulțumim de asemenea pentru faptul că recent ați luat hotărârea de a acorda sprijin înființării unei reprezentanțe a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud la București. Vă mulțumim pentru ajutorul dv. atât economic cât și militar; avem nevoie de acest ajutor, care constituie un surplus de forță pentru luptătorii noștri. Noi vă vom spune de ce avem nevoie din punct de vedere economic, din punct de vedere militar, iar dv. veți face ceea ce veți considera necesar. Ajutorul din partea dv. constituie pentru noi nu numai un sprijin, ci este important ca expresie a solidarității noastre de luptă. Noi avem nevoie de sprijinul dv.

Pe de altă parte, tovarăși, am dori să cunoaștem și noi succesele și experiența dv., deoarece noi știm că la dv. lucrurile merg bine și aceasta este un lucru mare. Toste țările socialiste au nevoie ca lucrurile să meargă bine și dacă la dv. lucrurile merg bine este cu atât mai îmbucurător atât pentru dv. cât și pentru noi. Avem nevoie să știm ceea ce faceți dv. pentru a învăța și noi din experiența dv.

Un lucru care ne leagă unii de alții este acela că noi promovăm o politică de egalitate și independență ca partid

față de celelalte partide, ca stat față de celelalte state. Este singura politică justă. Noi perseverăm în această direcție și avem nevoie să facem un schimb de experiență în această privință. Datorită acestei politici, noi avem relații bune cu tovarășii chinezi, cu tovarășii sovietici, ceea ce în momentul de față este un lucru excepțional.

Pentru toate aceste motive, partidul, guvernul și poporul nostru vă primesc cu căldură, cu prietenie și recunoștință și sîntem convinși că vizita dv. își va aduce roadele, iar aceste roade vor fi tocmai sprijinul net, mai eficace față de luptătorii din avantpostul socialismului, contra imperialismului american.

Acum, tovarăși, aș vrea să vă fac o expunere asupra situației din țara noastră, și în primul rînd vă voi vorbi despre război, deoarece el reprezintă problema noastră principală. Noi sîntem în război și de aceea vă vom vorbi despre el.

În ultimii ani, tovarășii noștri au fost de mai multe ori la dv. și cu aceste ocazii au prezentat situația de la noi. Aceasta face ca dv. să cunoașteți în linii generale ceea ce se petrece în țara noastră.

Acum vă voi face o expunere asupra situației actuale și în primul rînd asupra situației militare. Trebuie să vă spunem că începînd din anul 1965 războiul s-a extins dinspre sud către nord, datorită agresiunii americane. În prezent, întregul nostru popor duce război împotriva agresorilor. Trebuie totuși făcută o distincție între războiul care are loc în sud și cel din nord.

Dacă considerați că este nevoie să vă prezentăm pe scurt etapele acestui război, vi le vom prezenta.

10

Tov. E. Bodnăraș :

Da, vă rog.

Tov. Fam Van Dong :

Războiul purtat de americani contra poporului nostru a fost declanșat după anul 1954. Din 1954 până în 1959 a fost vorba de un fel de război intern, purtat de către Ngo Din Diem cu sprijinul americanilor împotriva forțelor patriotice și de încălcarea sistematică a acordurilor de la Geneva.

Apoi americanii au făcut un pas înainte în intervenția lor, stabilind un stat major la Saigon și recurgând la folosirea "experților". Această perioadă, care durează până în anul 1964, este perioada faimoasei campanii a genelului Taylor în care americanii sperau să "pacifice" în 18 luni Vietnamul de sud, dar în fond se ducea un adevărat război. Americanii au pierdut și de data aceasta.

Din 1965 avem de-a face cu o nouă situație, este vorba de o nouă cotitură în război. La sfârșitul anului 1964, după cum știți, americanii au efectuat prima incursiune aeriană contra Vietnamului de nord și începând din 1965 au început bombardarea pe scară largă. A început agresiunea contra Vietnamului de nord în primul rînd pe calea aerului. Spun în primul rînd, deoarece în afară de războiul aerian, există un război maritim împotriva coastelor. Au avut loc incursiuni împotriva Nordului atît dinspre mare, cît și dinspre Laos.

Care este rațiunea acestui război de agresiune contra Nordului? Americanii își închipuiau că în cîteva luni ne vor nimici; ei dădeau pentru aceasta 2-3 luni. Noi am ripostat și forțele noastre populare, tînăra noastră aviație, au făcut minuni. Atunci ei și-au dat seama că proiectul este sortit eșecului și aceasta explică discursul lui Johnson de la Baltimore din luna aprilie.

Ei și-au spus că este imposibil ca Nordul să fie înșenun-
chiat, iar pentru a câștiga războiul în Sud nu există decît o
singură cale - să trimită un corp expediționar. Această hotă-
rîre a fost pusă în aplicare chiar la sfîrșitul anului 1964 și
începutul anului 1965. Hotărîrea a fost lustră în aprilie-mai
și în decurs de 6 luni ei au și trimis un corp expediționar
în Sud.

La începutul anului 1965 erau 30.000 de soldați americani,
iar la sfîrșitul anului, aproximativ 200.000. Trebuie spus că a-
mericanii au un potențial economic și militar foarte mare.
Ei și-au închipuit că cu această armată de 200.000 de oameni,
la care se adaugă o jumătate de milion de mercenari sud-viet-
namezi, 20.000 de sud-coreeni și cîteva mii de australieni și
neozeelandezi, vor putea redresa situația. Ei bine, situația
nu s-a redresat.

Încă din primele luni ale anului 1965 noi am luat hotă-
rîrea de a mobiliza toate forțele armate, întreaga forță a
poporului nostru și de a cere ajutor economic și militar tutu-
ror țărilor socialiste pentru a lupta și apăra pînă la capăt
Nordul. Scopul nostru este să protejăm Nordul, să apărăm cuce-
ririle socialismului, să înfrîngem noul război de agresiune
american.

Este vorba de un nou gen de război, războiul în primul
rînd aerian, prin care americanii ar dori să înfrîngă o țară
prin distrugerii. Noi am fost hotărîți să facem față acestui
gen de război și ne-am spus că este posibil să-l câștigăm cu
condiția să știm să luptăm și să fim ajutați de țările socia-
liste. Pe baza acestei hotărîri ducem noi lupta. Pe de o parte,
noi ne străduim să ne întărim forțele pentru ca prin lupta
noastră nu numai să ajungem să descurajăm din ce în ce mai

mult pe agresori, dar și pentru ca forțele noastre să se dezvolte. Rezultatele obținute pînă în prezent confirmă acest lucru.

Acum sîntem îndreptățiți să spunem că am făcut să eşueze proiectele inițiale ale adversarilor. Aceasta este și părerea opiniei publice mondiale; lumea întreagă afirmă că americanii nu și-au atins scopul în Nord, nu au reușit să doboare Nordul, nu au reușit să înfrîngă războiul popular din Sud. Ei se înglobează din ce în ce mai mult atît în Nord cît și în Sud - și aceasta se datorește spiritului de luptă al forțelor noastre armate și poporului nostru.

Trebuie să vă spunem că la început noi nu eram prea bine înzestrați în materie de apărare antiaeriană, dar noi am luptat cu ceea ce aveam și pe măsură ce luptam am primit ajutor de la chinezi, de la sovietici, de la dv. În prezent, forțele noastre antiaeriene s-au dezvoltat. Noi posedăm o întreagă rețea de apărare antiaeriană, care începe cu rachete perfecționate și se termină cu simple puști de război.⁺) Acum sîntem mult mai puternici și datorită acestui fapt am doborât pînă în prezent peste 1.000 de avioane și cu siguranță că am avariat multe altele.

Rezultatul politic al acestei lupte este că noi ne atîngem din ce în ce mai mult scopul de a proteja Nordul, și sîntem hotărîți să-l protejăm deoarece Nordul este o țară socialistă. Nu numai noi cei de aici, dar și poporul nostru din Sud este hotărît să facă acest lucru. Revoluția din august 1945 și crearea Republicii Democrate Vietnam, reprezintă o mare

+) Menționăm că într-o pauză tov. Fam Van Dong a revenit asupra acestei idei, subliniind că în prezent Vietnamul dispune de tot ce este necesar pentru apărarea antiaeriană, inclusiv cele mai perfecționate rachete.

cucerire a poporului vietnamez și noi considerăm că aceasta este și o victorie a marxism-leninismului. Întregul nostru popor a depus toate eforturile pentru a apăra cuceririle socialismului în lume.

Pe de altă parte, trebuie să vă spunem că de fapt noi aici apărăm însuși lagărul socialist. Lagărul nostru este o mare cucerire a clasei muncitoare de care nimeni nu poate să se atingă.

Apărînd Nordul, respingînd agresiunea aeriană americană, noi urmărim un aspect important al politicii noastre. Noi ținem să cîștigăm războiul împotriva agresorilor americani, însă este vorba nu numai de a cîștiga războiul, ci și de a-l limita. Noi nu vom face nimic pentru a provoca extinderea războiului. Eu consider că acesta este un important aspect al problemei, pentru că noi nu apărăm numai drepturile noastre, pacea noastră, ci și pacea în această parte a lumii, aducînd prin aceasta o contribuție la pacea mondială.

Iată de ce această politică este susținută nu numai de întregul nostru popor, ci și de întregul lagăr socialist și de toate popoarele lumii. Ceea ce se întîmplă pe arena internațională dovedește acest lucru. Americanii nu numai că sînt din ce în ce mai izolați, dar chiar puși la stîlpul infamiei și acum lozincă "Jos labele de pe Republica Democrată Vietnam" este o lozincă aproape generală.

Recent, senatorul Mansfield a făcut o declarație în care a spus următoarele : "eu cer să se suspende nelimitat - subliniez acest lucru, nelimitat - bombardamentele asupra Vietnamului de Nord".

Tov. E. Bodnăraș :

Cînd a făcut această declarație ?

Tov. Fam Van Dong :

Este vorba de o declarație făcută în aprilie 1966, deci, foarte recentă. Noi vietnamezii adăugăm la nelimitat și necon-
diționat. Lozinca noastră este - încetarea necon condiționată și
definitivă a oricărei agresiuni împotriva Republicii Democratice
Vietnam.

Americanii persistă în războiul aerian și ei fac acest
lucru pentru că altfel nu au nici o speranță. Chiar ei au decla-
rat că acesta este ultimul lor atu. Ei consideră că dacă vor
înceta atacurile în Nord necon condiționat și definitiv își vor
lega mâinile. Americanii vor să rezolve problema atacînd Nordul.
Incercînd să ne doboare, ei încearcă în același timp să ne
rupă de Sud și apoi să acuze Nordul de agresiune. Ei vor să
ignoreze mișcarea de eliberare națională, să ignoreze Frontul
Național de Eliberare.

Acest lucru nu are niciun temei. Noi apărăm drepturile
noastre aici în Nord, ca și în Sud. De aceea, noi cerem opri-
rea necon condiționată și definitivă a bombardamentelor, și opinia
publică mondială ne susține.

De la începutul acestui război, bombardamentele au înce-
tat de două ori : prima dată în mai 1965. La Moscova, ei au
încercat să ne trimită un fel de ultimatum - și era într-ade-
văr un ultimatum - în care se spunea : "vom înceta bombarda-
mentele însă cu condiția ca Nordul să înceteze trimiterea de
materiale și trupe în Sud". Desigur, noi nu am răspuns la
aceasta.

A doua oară, de la Crăciun pînă la Anul Nou vietnamez,
americanii au întrerupt de asemenea bombardamentele. De data a-
ceasta, nu a mai fost un ultimatum, ci ei au trimis un fel de
notă destul de politicoasă, dar care în fond cerea același
lucru. Desigur, nu am putut da curs unor astfel de tentative
și bombardamentele au fost reluate.

În prezent este posibil ca bombardamentele să devină mai intense. Există voci care cer să înceteze bombardamentele, pe cînd cîțiva oameni de la Pentagon cer cu înverșunare să fie bombardat Hanoiul și Haifongul. De ce? Pentru că războiul din Nord este în funcție de cel din Sud și dacă ei bombardează Nordul fac acest lucru pentru a încerca să găsească o ieșire în Sud. Acum, americanii sînt pe punctul de a pierde în Sud.

Vă pot spune că proiectul militar-politic american pentru sezonul secetos nu a dat nici un fel de rezultate și ei sînt în fața unor mari dificultăți. Luna viitoare va începe perioade ploilor și americanii au toate motivele să se teamă de aceasta. De aceea, ei vor încerca să amplifice războiul împotriva Nordului intensificînd escaladarea. Ei bine, noi sîntem hotărîți să facem față și sîntem siguri că vom putea să le dăm lovituri și mai puternice.

Fără îndoială, vor exista și distrugerii. Pînă în prezent ei au încercat să ne lovească în special căile de comunicații, obiectivele economice, centrele populate. Aceasta ne pricinuieste momentan pagube, însă sîntem siguri că poporul nostru este capabil să treacă peste aceste greutăți, să înlăture distrugerile pricinuite, să-și dezvolte forțele și să intensifice lupta. Acum avem mai multă experiență, forțele noastre s-au dezvoltat datorită ajutorului pe care l-am primit și sîntem în stare să ne apărăm în mod victorios. Ne cunoaștem adversarii, cunoaștem marile mijloace de distrugere de care dispun, dar mijloacele lor au și ele limite. Americanii au început să bombardeze cu avioane B-52. Este posibil să facă chiar mai mult decît atît și nu cred că vor cruța Haifongul și Hanoiul, pentru că avem de-a face cu niște nebuni, pentru că la Pentagon există oameni care sînt în stare de orice. Johnson este un om

slab care spune un lucru și face altul și în fond el practică politica lui Goldwater.

Iată de ce trebuie prevăzute și cazurile extreme, trebuie să luăm toate măsurile pentru a ne apăra atât pe noi cei de aici, cât și pe cei din Sud, precum și restul lagărului socialist.

Acum, tovarăși, voi face o scurtă expunere asupra celorlalte aspecte ale vieții noastre.

Sîntem fericiți să vă spunem că treburile noastre merg bine, în ciuda războiului. La începutul anului 1965, a XI-a plenară a partidului nostru a fost consacrată treburilor Nordului și am luat hotărîri, pe de o parte, de a lupta pînă la capăt, iar pe de altă parte, de a continua construirea socialismului, chiar și dezvoltarea socialismului - și tocmai acest lucru l-am făcut.

Acum, după un an de război, bilanțul este pozitiv pentru agricultură, este pozitiv pentru industria regională, este pozitiv pentru diferitele ramuri ale activității culturale. Si din punct de vedere politic lucrurile merg bine; poporul nostru este hotărît să lupte mai mult ca oricînd; partidul ține strîns în mînă treburile țării; mai mult ca oricînd, noi putem conta pe toate păturile populației. În țară există o mișcare patriotică nescunoscută pînă acum; este o mișcare revoluționară care face minuni în toate sectoarele de activitate.

Intr-adevăr, noi sîntem extrem de încurajați de această situație și aceasta dovedește că cea de-a XI-a plenară a partidului nostru a apreciat bine situația, a definit bine linia de continuare a construcției socialiste, a accelerării ritmului în unele domenii. Desigur, sîntem obligați să suspendăm construcția anumitor obiective industriale, de exemplu centrul metalurgic, uzina de îngrășăminte chimice, însă în celelalte sectoare treaba

merge bine, iar în ceea ce privește agricultura, chiar foarte bine. În unele provincii oamenii spun că primul an de război este cel mai bun an agricol. Dece? Pentru că oamenii lucrează mai bine, sînt conștienți de activitatea lor și sînt hotărîți să facă și mai mult.

Cînd vă fac bilanțul situației noastre din Nord, trebuie să vă spun, de asemenea, că faptul că obținem toate aceste rezultate se datorește eforturilor noastre, dar și ajutorului economic al țărilor socialiste, care constituie un factor foarte important, pentru că industria noastră nu poate face față singură situației.

În prezent, țara noastră este în principal agricolă. Noi eram hotărîți să dezvoltăm industria noastră regională, însă aceasta nu se poate face decît cu ajutorul țărilor socialiste. Și acum, odată ce războiul se va intensifica, va trebui să facem și mai mult. Va trebui să accelerăm ritmul dezvoltării economice în domeniul agriculturii, în domeniul industriei regionale, în acela al căilor de comunicație, în domeniul activității culturale, științifice și tehnice. Pentru aceasta vom avea nevoie în mai mare măsură de ajutorul țărilor socialiste.

Aceasta este, tovarăși, situația din Nord.

Acum vă voi face, în linii mari, o expunere și asupra situației din Sud, iar după aceea, probabil, voi putea răspunde într-un mod mai concret la întrebările dv.

V-am spus adineauri că adevăratul cîmp de bătălie, locul în care se situează însuși scopul războiului, este Sudul. Iată de ce americanii se cramponează pînă la capăt. Sudul nu constituie numai un punct de sprijin al americanilor în întreaga regiune, dar el reprezintă de asemenea un simbol pentru ei. Ei au spus acest lucru în repetate rînduri. Aceasta este ușor de înțeles;

miza este foarte mare pentru ei. De asemenea și pentru noi. Pentru noi este vorba de patria noastră, de independența noastră, de libertatea noastră, de reunificarea patriei noastre. Trebuie să vă spun că poporul vietnamez este hotărât să învingă pe americani pentru a demonstra un lucru : oricare popor dacă este unit și luptă cu ajutorul lagărului socialist și cu ajutorul popoarelor lumii este capabil să învingă orice dușman. Credem că sînteți de acord cu noi cînd facem această afirmație.

În prezent avem în față un obiectiv foarte important: trebuie să învingem și să demonstrăm că agresorii trebuie să fie învinși. Trebuie să facem această demonstrație aici, iar omenirea va trage concluziile necesare. Iată de ce miza este mondială.

Noi sîntem conștienți că apărăm cauza noastră generală și - după cum a spus ieri tovarășul Bodnăraș - lupta noastră trebuie susținută pînă la capăt. Aceasta constituie un consemn pentru noi. Noi vom fi la înălțimea ajutorului pe care ni-l veți acorda și îl vom folosi cu fermitate pe cîmpul de luptă.

Noi v-am făcut o expunere foarte scurtă asupra diferitelor perioade ale războiului. Acum vă voi explica logica diferitelor etape ale escaladării, de ce americanii sînt obligați să urce fiecare treaptă a luptei și de ce de fiecare dată cînd urcă o treaptă suferă pierderi tot mai mari.

Iată care este situația : americanii sînt oameni care raționează într-un mod propriu; ei nu pricep deloc ce înseamnă un război popular. După ei, un popor așa-zis sub-dezvoltat poate fi dominat foarte ușor - sînt suficiente cîteva arme și cîteva milioane de dolari. La început ei s-au sprijinit numai pe guvernul marionetă de la Saigon, dar aceasta nu a dat nici un rezultat. Apoi au fost aduși consilierii militari, a început de asemenea trimiterea de materiale de război, dar nici aceste măsuri nu au dat rezultate. Însă anul 1965 constituie anul mării cotituri :

- 13 -

16

mai întâi începutul războiului contra noastră, a Nordului, și apoi intensificarea războiului în Sud, pîgă la trimiterea unui corp expediționar. Trimiterea acestui corp expediționar constituie un mare pas în direcția intensificării războiului.

Ei bine, americanii și-au închipuit că odată cu sosirea a 200.000 de oameni, la care se adaugă peste o jumătate de milion de mercenari sudvietnamezi, ei vor câștiga. Ei aveau un întreg proiect în această privință. Acest proiect cuprinde următoarele puncte : în primul rînd ei vor să creeze anumite baze militare în Sud, mai ales de-a lungul coastelor, la Da Nang, Pleiku și mai la sud, la Bien Hoa. Sînt baze foarte solide, bine echipate, bine fortificate : baza de la Da Nang numără 30-40.000 de pușcași marini; baza de la Hue împreună cu alte baze din interiorul țării este punctul de sprijin al diviziei I-a de infanterie motorizată aeropurtată, care numără mai mult de 20.000 de oameni, bine înarmați, bine echipați. Efortul lor este de a lega aceste baze între ele, de a crea un sistem bine stabilit și, pornind de la aceasta, să pacifice țara. În fond, nu este un lucru lipsit de sens.

Un alt punct este de a avansa forțele americane mobile, cu sprijinul trupelor de mercenari, în asaltul împotriva forțelor de eliberare și pe aceasta se întemeiază speranțele lor. Americanii sînt convinși că vor învinge forțele de eliberare deoarece raționamentul lor este următorul : la începutul anului 1965 ei erau în număr de numai 30.000, la sfîrșitul anului erau 200.000, deci de 7 ori mai mult, iar materialul de război este considerabil, mai ales aviația. Ei folosesc în Sud mult mai multe avioane. Bombardamentele din Sud sînt mult mai intense. Astfel, obiectivul lor este de a dispersa forțele de eliberare pentru ca apoi să le decimeze. Acesta este marele lor calcul.

10
17

Un alt punct, și ultimul, este proiectul lor din punct de vedere politic. Dacă vor obține vreodată un succes în privința celor două puncte menționate, interesul politic pentru ei este excepțional de mare : ei vor putea să redreseze situația politică, să consolideze regimul marionetă, să întărească armata marionetă, să reînceapă pacificarea țării și să restabilească situația "normală" sub dominația lor.

După cum v-am mai spus, nu este ceva lipsit de înțelepciune. Dar în realitate iată ce a dat acest lucru. Toate aceste planuri trebuiau să se realizeze în perioada secetoasă, noiembrie-aprilie. Dar oamenii noștri din Sud au prevăzut acest proiect al lor și s-au pregătit să le dea riposta cuvenită. Aceasta ne miră chiar și pe noi, dar totuși este o surpriză plăcută. Noi am fost încântați. Ne-am temut cu adevărat, deoarece numărul soldaților americani s-a mărit și ne întrebam cum vor putea să rezolve situația, oamenii noștri din Sud și cum vor evolua lucrurile în timpul perioadei secetoase. Însă lupta de eliberare din Sud a atins punctul culminant al războiului tocmai în această perioadă. Intr-adevăr tovarășii noștri de acolo au făcut minuni. Ei au prevăzut loviturile dușmanului și au luat toate măsurile de rigoare. Războiul popular ne-a dat satisfacții considerabile în cursul anului 1965.

În această situație trebuiau sesizate consecințele politice ale trimiterii unui corp expediționar în Sud și acest lucru ar fi fost prevăzut de tovarășii noștri din Sud, și a fost prevăzut și foarte bine. Ei și-au spus următorul lucru : din momentul în care americanii vor trimite un corp expediționar situația politică se va schimba complet. Americanii încep să-și dea jos masca, ei vin în calitate de cuceritori, iar războiul lor este un război de cucerire. Marionetele apar mai mult ca niciodată în calitatea lor de marionete, iar manevrele lor nu mai servesc la nimic.

./.

Această modificare a situației a avut o mare importanță ^{un} în evoluția lucrurilor. Dacă pînă în prezent/anumit număr de persoane se găsesu într-o atitudine de expectativă, acum ei iau o hotărîre - dacă nu de a se alătura luptătorilor, cel puțin de a condamna politica americană și de a lupta împotriva acestei politici.

Americanii vin în număr mare ca să poarte război contra noastră cu mijloace într-adevăr barbare, mijloace care nu au fost folosite nici chiar de fasciști : gaze toxice, produse chimice, bombardamente masive. Americanii se comportă peste tot ca niște brute. Ei sînt văzuți așa cum sînt în realitate.

Pe de altă parte, faptul că o astfel de armată poartă război la noi în țară produce consecințe economice formidabile. Americanii aruncă dolari, ceea ce determină inflații vertiginoase, crează dificultăți foarte mari pentru populație.

Aceste sînt consecințele eforturilor depuse de americani. Toste aceste lucruri americanii nu le înțeleg. Dar toate aceste lucruri au fost prevăzute de Frontul Național de Eliberare care își organizează acum lupta împotriva unor forțe mult mai mari, împotriva bazelor, și chiar în interiorul bazelor. La ora actuală, lupta se lărgeste și se adîncește mai mult decît oricînd, iar victoriile noastre pe cîmpul de luptă sînt impresionante. Războiul se dezvoltă în orașe și se dezvoltă bine.

Toate acestea constituie roadele prevederii tovarășilor noștri chiar de la începutul anului 1965 și acum, în luna mai, la sfîrșitul perioadei secetoase, noi putem face bilanțul situației : mai întîi, proiectul americanilor a fost dejucat; în al doilea rînd, frontul victoriilor poporului este mai larg și cuprinde domenii diferite : victorii ale forțelor mobile, ale forțelor regionale, ale forțelor de luptători de guerilă. Este un bilanț impresionant.

În timpul celor 5 luni din perioada sectoasă au fost scoși din luptă 115.000 soldați dușmani, dintre care 43.000 de americani, iar în lunile ianuarie-martie 1966 pierderile americane sînt mai mari decît pierderile suferite în întregul an 1965. Acestea sînt cifrele furnizate de către Frontul Național de Eliberare; desigur, cifrele date de americani sînt mult inferioare, însă și noi și ei știm foarte bine că au pierderi mari. Pe de o parte, Johnson trimite noi întăriri pentru corpul expediționar, iar pe de altă parte comandă mii de sicrie de plastic pentru cei uciși.

Putem să vă spunem că trupele americane nu sînt făcute pentru acest fel de război, ci pentru un alt război, acela în care se apasă pe butoane. Ei nu sînt făcuți pentru un război în junglă. Din punct de vedere militar trupele americane nu valorează mare lucru, nu sînt de valoarea francezilor care erau mai bine antrenati, mai inteligenți, cunoșteau țara. Americanii sînt oameni care nu pricep nimic, însă sînt obligați să arunce în acest război sute de mii de oameni fără o pregătire corespunzătoare. Este vorba de băieți de cîte 20 de ani, care sînt obligați să poarte războiul în condiții foarte grele, în căldură, în junglă, în ploaie și cu adversari într-adevăr puternici. Pentru a evita intervenția aviației este nevoie să se practice războiul în condițiile unui contact strîns cu adversarul și din care cauză acești oameni sînt decimați. Noi știm cum se comportă acești "boys"⁺, dar criminalul este Johnson, iar nu acești băieți. Ei au fost trimiși acolo împotriva dorinței lor. Ei nu au dorit niciodată acest lucru. Si acum există împotriviri chiar din partea americanilor, deoarece ei știu că mergînd în Vietnamul de Sud ei merg la moarte sigură.

⁺) boys = băieți; în original în limba engleză.

In ce privește Frontul Național de Eliberare, a existat o anumită perioadă necesară pentru cunoașterea forțelor adverse, pentru a vedea cum se comportă. Inșă după primele contacte toată lumea a spus : merge, îi vom bate. Si acum în Sud se poate vorbi de o mișcare de întrecere : toată lumea încearcă să-i doboare pe americani, nu numai trupele armatei de eliberare, dar și femeile și bătrânii. Americanii constituie o țintă ușoară, ei nu știu să se orienteze și se lasă doborâți.

In cursul ultimelor cinci luni de război în Sud au fost distruse 1500 de avioane. In Sud tovarășii nu au aceleași mijloace antiseriene ca și noi, în schimb au mai multe ținte de lovit, pentru că avioanele sînt întrebuintate cu o densitate nemaipomenit de mare pentru toate treburile, nu numai pentru luptă, dar și pentru aprovizionare, pentru transportul răniților etc. In cursul marșurilor trupele americane își aduc apa cu elicopterele, nu numai apa de băut, dar chiar și pentru baie, așa că și acestea sînt doborîte foarte ușor. Luptătorii Frontului Național de Eliberare au pus la punct o tehnică excelentă de luptă împotriva aviației cu mitralierele și puștile de care dispun. Ei atacă și aeroporturile, ceea ce le produce mari pagube americanilor - sînt distruse sute și sute de avioane.

V-am descris în puține cuvinte evoluția războiului. Am subliniat în special situația creată în perioade secetoasă.

Acum, tovarăși, vă voi arăta, în mare, situația actuală și perspectivele de viitor. Rezultă din ceea ce v-am explicat că planul americanilor pentru perioade secetoasă a fost redus la zero. Ce vor face acum? Nu numai că situația nu s-a redresat, așa cum calculaseră și cum au sperat ei, dar situația devine mult mai dificilă, mult mai primejdioasă, fără ieșire pentru americani. Ce vor face? Dacă în decurs de un an ei și-au mărit efec-

tivele de 8 ori - pentru că în prezent au 240.000 de oameni, dar aici aceștia nu dau nici un rezultat -, iar în viitor vor dubla cifra actuală, ce rezultate vor obține ? Trebuie avut în vedere că în același timp trupele marionetă se destramă; marionetele au trecut de punctul culminant iar acum începe degringolada : le este imposibil să sporească efectivele, le este absolut imposibil să creeze morelul necesar, pentru că acesta coboară vertiginos. Vom putea asista la situații când unități întregi vor întoarce armele împotriva superiorilor și împotriva americanilor. Această situație este foarte primejdioasă pentru ei. La aceasta se mai adaugă și mișcările din orașe, se poate vedea pretutindeni că poporul se ridică la luptă. Acesta nu este decît începutul. Această mișcare merge tot înainte, deoarece se dezvoltă pe fondul unei mișcări populare deosebit de importante, pe fondul războiului popular care merge mereu înainte. Toți acești factori sprijină Frontul Național de Eliberare, orice s-ar face împotriva lor.

Iată de ce unii parlamentari americani încep să spună cam așa : "Dacă în Vietnamul de sud se va forma un guvern care să ceară plecarea americanilor, nu ne rămîne decît să ne conformăm". Cred că asemenea declarații merită toată atenția. Este un lucru inteligent, este o soluție legală și elegantă. Nu cerem nici noi altceva mai bun, dar considerăm că trebuie să-i ajutăm să se decidă în această privință. Deoarece Pentagonul nu se presapropie de această lozincă, ea trebuie să-i fie impusă, dar atîta timp cît Pentagonul nu este convins de această logică cu siguranță că războiul se va intensifica.

În ce mod? Consider că pînă la sfîrșitul anului americanii vor trimite și mai multe trupe. Acum sînt în Sud circa 240.000 de americani, dar la începutul anului viitor numărul lor va putea să crească pînă la 400.000 de oameni. Dacă americanii vor trimite un număr de 400.000 de oameni, acesta nu va fi un lucru ușor

Pentru ei, deoarece va pune o serie întregă de probleme din punct de vedere logistic. Încă de pe acum ei acționează în condiții deosebit de încurcate. Cum vor fi dirijate aceste materiale? Pentru că porturile, podurile, drumurile sînt în mîinile Frontului Național de Eliberare.

Pe de altă parte, din punct de vedere politic prezența a 400.000 de americani în Sud va determina o mișcare patriotică și mai viguroasă. Acum aș putea spune că dracul nu este chiar atît de negru cum pare. Îi cunoaștem pe americani și îi vom învinge. Ei pot ajunge la maximum un milion de oameni care vor acționa în condiții mult mai dificile. Dar în același timp forțele Frontului Național de Eliberare se dezvoltă într-un ritm care ne minunează și pe noi. Dezvoltarea lor are loc într-un ritm mult mai accelerat decît în timpul războiului împotriva francezilor. Se produc adevărate minuni și în aceste condiții oamenii noștri sînt nu numai hotărîți să lupte, dar privesc cu și mai multă încredere continuarea luptei. Vom vedea cum vor reuși să facă să eșueze noul proiect american privind sporirea efectivelor pînă la un milion de oameni.

Oamenii noștri nu sînt orbi în privința consecințelor războiului. Este vorba de un război atroce, un război groaznic, iar americanii întrebuintează în momentul de față toate mijloacele posibile. Americanii încep să înțeleagă că adevăratul dușman nu sînt numai forțele combatante de pe front, ci și întregul popor. De aici politica lor care constă în a submina și a distruge forțele armate ale Frontului Național de Eliberare împreună cu populația, cu ajutorul bombardamentelor, prin toate mijloacele de război posibile.

Aici este vorba de a lupta pe viață și pe moarte pentru independența noastră, pentru libertatea noastră, pentru eliberarea Sudului, pentru reunificarea națională. Noi nu ne temem

de sacrificii, cu atât mai mult cu cât logica acestui război este că pe măsură ce dușmanii vor urca o altă treaptă a escaladării, ei vor înțelege tot mai mult că războiul este pierdut. Inșă trebuie văzut pînă unde va merge dușmanul și acum noi considerăm că ei vor urca pe treptele cele mai înalte.

Iată de ce această perioadă merită atenție.

Si acum, cu îngăduința dv., putem lua o mică pauză?

Tov. E. Bodnăraș :

De acord.

După pauză

Tov. Făm Van Dong :

La începutul expunerii v-am prezentat un tablou de ansamblu atît despre noi cei din Nord cît și despre cei din Sud. Acum mă voi referi la război, deoarece este vorba de un război de agresiune dus de Statele Unite împotriva poporului nostru. Frontul principal este în Sud. Acolo se situează scopul principal urmărit de americani, cași de noi de altfel, în acest stadiu al războiului.

V-am spus și țin să repet că noi facem tot posibilul pentru a cîștiga războiul în limitele lui actuale. Statele Unite ale Americii sînt cele care au făcut saltul către Nord. Noi nu am făcut niciodată acest salt și facem tot posibilul ca să-i respingem pentru a limita războiul și a-l cîștiga. Acesta este cel mai bun lucru pentru noi. Considerăm că și pentru toate țările socialiste și pentru popoarele din întreaga lume aceasta este, de asemenea, cea mai bună soluție.

Iată de ce întreaga noastră politică constă de fapt în trei puncte : să spărăm Nordul, să eliberăm Sudul și după aceea să reunificăm țara. Aceste puncte constituie trei părți ale unui întreg. Rezolvarea finală însă se poate situa în mod diferit în

24 7

timp. Noi știm că luptele revoluționare, luptele naționale sînt lupte care necesită timp. Trebuie să mergem pînă la capăt, însă trebuie să ne înarmăm cu răbdare, să ținem cont de situația din țară și de situația internațională, să contăm pe propriile noastre forțe, dar să ne sprijinim și pe prietenii noștri, în primul rînd pe țările socialiste. Iată de ce noi considerăm că politica noastră trebuie să fie aprobată și susținută de către țările socialiste.

Pentru a reveni la situația de ansamblu, cred că ar trebui să vă schițez perspectivele posibile. Mai întîi v-am spus ceea ce s-ar putea întîmpla în Sud în stadiul actual al lucrurilor : "ulii" de la Pentagon își vor intensifica eforturile în Sud, deoarece ei nu pot accepta înfrîngerea, și vor proceda la o nouă tentativă, adică vor trimite pînă la 400.000 de oameni și chiar 500.000. Aveți însă dreptate cînd spuneți că aceasta pune probleme foarte grele și serioase în fața societății americane, probleme de conștiință, probleme politice necunoscute pînă în prezent. Vor înfrunta ei această încercare? Nimeni nu poate spune.

În ceea ce ne privește noi trebuie să ne pregătim pentru cea mai rea situație. În ceea ce privește oamenii noștri din Sud, ei se pregătesc pentru o asemenea situație. Noi cunoaștem starea de spirit a tovarășilor din Sud. Ei înfruntă războiul de 20 de ani, iar de cîțiva ani încosce războiul devine din ce în ce mai barbar. Urmasa acestei stări de lucruri în rîndul oamenilor noștri este indignarea. Declarațiile Frontului Național de Eliberare exprimă spiritul de luptă al poporului și sînt pline de indignare. Lozincile Frontului Național de Eliberare sînt : "Jos cu americanii", "Să se întoarcă acasă, dacă nu, vor fi nimiciți pînă la ultimul om". Și noi îi înțelegem.

Americanii au adus cu ei atrocități nemaipomenite. Nu există sat care să nu fi fost victimă atacurilor lor, nu există familie care să nu aibă în sânul ei morți de pe urma acestor atrocități. Conform tradiției, la noi când există un mort în familie, ceilalți poartă o panglică albă pe cap în semn de doliu. Ei bine, oamenii din Sud când vin aici ne spun câte astfel de panglici poartă în jurul capului.

Iată de ce ei sînt hotărîți să lupte pînă la capăt. Americanii trebuie să fie aruncați în mare, iar compatrioții noștri din Sud vor lupta pentru aceasta. Ei spun : "Dacă generația noastră nu va fi în stare să ducă la capăt această luptă, copiii noștri o vor continua și o vor duce la bun sfîrșit!". Acestea nu sînt simple cuvinte de propagandă, ele reprezintă imaginea însăși a vieții. Copiii se nasc în această luptă; mamele chiar cînd au copii în pîntece se duc la luptă, astfel că primul contact al copilului cu viața este războiul. Tovarășii noștri din Sud spun că acești copii cînd vor fi mari vor duce războiul mai bine decît noi, și aceasta este absolut exact.

Oamenii noștri din Sud sînt capabili de multe lucruri. Pot să vă povestesc ore întregi diferite episoade privitoare la spiritul lor de luptă. Intr-o astfel de situație toți oamenii devin cu ușurință soldați. Aceasta înseamnă că oamenii noștri din Sud sînt nu numai hotărîți, dar și pregătiți pentru a duce această luptă cu forțe sporite, cu speranțe și mai mari în victorie. Pentru poporul din Sud nu există zi sau noapte, nu există anotimpuri. Mai mult decît atît, sezonul ploilor le este cel mai propice și nu încapă îndoială că luptele vor începe pe o scară și mai largă în această perioadă. Luptătorii de guerilă sînt foarte puternici, se duc lupte chiar și în apropierea Saigonului. Coresponzenții diferitelor agenții americane au scris

reportaje despre aceste lupte. Ei au văzut chiar că există un fel de "linie Maginot" în jurul Saigonului.

Tovarășii noștri din Sud au cele mai bune condiții pentru ca să continue lupta și să facă tot posibilul pentru a obține cele mai mari victorii, iar aceasta ar trebui să le dea de gîndit americanilor.

Cît privește Nordul, dacă americanii vor intensifica bombardamentele, noi vom ști ce să facem. Pe de o parte, vom face tot posibilul pentru a riposta și a le pricinui pierderi cît mai mari, chiar dacă vor veni cu avioane B-52, iar pe de altă parte, trebuie să ne pregătim să acceptăm distrugerile și greutățile. Nu există altă cale. Chiar dacă va trebui să facem față celor mai grele încercări, noi vom pricinui americanilor pierderi mari atît în Nord cît și în Sud. Aceasta va trebui să le dea de gîndit americanilor, cu atît mai mult cu cît opinia publică americană cît și opinia publică mondială se ridică tot mai mult împotriva lor. Mobilizarea opiniei publice ar constitui un element important în această situație.

Un alt punct în ceea ce privește perspectivele. Este posibil ca americanii, și mai ales cei de la Pentagon, să nu accepte înfrîngerea. În acest caz ce vor face ei? Ei ar putea extinde frontul de luptă pînă în Laos. Generalul american Wheeler a formulat recomandarea : "Să creăm un front în sudul Laosului". Această regiune este foarte aproape de noi. Americanii ar putea interveni aici cu o armată terestră. De asemenea, ei și-au fortificat bazele aeriene, cum este cea de la Da Nang, precum și cele maritime; și-au început anumite construcții pentru nevoile lor logistice.

Noi urmărim îndeaproape toate aceste elemente. Dacă americanii vor transforma Laosul într-un front împotriva noastră, ei nu

vor cruța nici Cambodgia. De cîtva timp ei își sporesc provocările împotriva Cambodgiei, ceea ce determină declarații extrem de violente din partea lui Sianuk. Ei bine, tovarăși, această posibilitate ar crea pentru noi vietnamezii mai multe dificultăți, dar sîntem pregătiți pentru a face față. Dușmanul nostru dispune de un potențial economic și militar formidabil. Ei bine, în condițiile posibilității unei lărgiri a frontului în Laos, poporul nostru este în stare să poarte acest război. Vom avea mai multe șanse pentru o luptă eficientă și vom încerca să le producem astfel de pierderi ca de data aceasta să se gîndească și mai mult.

Iată, tovarăși, acestea sînt perspectivele.

Acum cred că ar trebui să vă spun cîteva lucruri despre poziția noastră, deoarece aceasta constituie o verigă foarte importantă a luptei noastre. Cele 4 puncte ale noastre, desigur, dv. le cunoașteți. Adăugați la aceasta cererea noastră privind înținătarea definitivă și necondiționată a oricărui act de război împotriva Nordului. Toate acestea reprezintă în mod concret poziția noastră. Această poziție este cunoscută, este bine definită și noi considerăm că ea este impecabilă, este tot ceea ce poate fi mai rezonabil.

În ultimul meu raport către Adunarea Națională, eu am căutat să explic acest lucru, pentru că este tot ce poate fi mai cinstit, mai rezonabil, este expresia ideilor noastre naționale, este expresia dreptății. Aceasta înseamnă că americanilor nu le rămîne decît să accepte poziția noastră și ei trebuie să o accepte. Nu este vorba de o tînguială. Noi ne opunem declarației lui Dean Rusk, care spune că aceste puncte pot fi puse în discuție, ca și cele 14 puncte ale lui.

Noi luptăm pentru independență, iar aceste 4 puncte reprezintă însăși independența noastră. Întrucît împotriva noastră se

poartă un război tîlhăresc, noi cerem să înceteze acest război. Nu este vorba numai de o crimă, ci de o gravă greșeală din partea lor ale cărei consecințe le suportă.

Noi considerăm că poziția noastră are toate șansele să obțină un sprijin din ce în ce mai puternic din partea opiniei publice mondiale și a opiniei publice americane.

În ceea ce privește Sudul, poziția noastră este de a considera Frontul Național de Eliberare ca singurul reprezentant al poporului. Noi cerem acest lucru nu numai pentru că este o realitate, dar și pentru că este condiția unei bune soluționări a situației. Nu există nici o soluție posibilă în Sud dacă nu este recunoscut Frontul. Noi știm că acest lucru este cel mai greu de înțeles. Acesta este un motiv în plus pentru noi de a ne afirma hotărîrea în ce privește faptul că Sudul trebuie să aparțină poporului din Sud, în așteptarea reunificării, așa cum a fost definită în acordurile de la Geneva. Deci, să se accepte clauzele din acordurile de la Geneva privind Sudul și aceasta înseamnă a accepta Frontul Național de Eliberare. Și la aceasta se va ajunge.

Aceasta este direcția în care se îndreaptă spiritele. Așa a declarat Mansfield, tot așa a declarat și Kennedy. În fond, ceea ce au spus ei nu este același lucru ca și punctul nostru de vedere, însă este un progres, deoarece la sfîrșitul anului trecut opinia din America era împotriva acceptării Frontului. Acum însă ei se îndreaptă spre o formă de recunoaștere a Frontului. Dar noi cerem recunoașterea Frontului ca singurul reprezentant autentic, ceea ce înseamnă că, de fapt, guvernul marionetă este inexistent. Este un lucru crud pentru americani și ei vor încerca să facă multe ca să evite aceasta, dar va trebui să-i învingem în toate domeniile.

În Sud, poporul nostru este hotărît să facă aceasta. Trebuie să vă spun că starea de spirit a oamenilor noștri din Sud

este că orice vietnamez, fie din Nord, fie din Sud trebuie să considere că este imposibil ca guvernul marionetă să continue să mai existe. În fond americanii urmăresc să mențină marionetele într-un mod sau altul, printr-o întreagă serie de combinații. Vietnamezii din Sud nu vor accepta însă acest lucru, deoarece ei au cunoscut prea multe regimuri marionetă, de la Ngo Dinh Diem până la generalul Ky, care sînt niște hoți, cei mai perversi, cei mai nedemni, ei reprezintă drojdia societății. Noi îi cunoaștem de departe, dar poporul nostru din Sud îi cunoaște mai îndeaproape, așa că hotărîrea poporului este de nezdruincinat. După părerea compatrioților noștri din Sud, marionetele nu mai pot continua să existe.

Un alt punct care privește situația din Sud este faptul că pentru orice problemă care privește Sudul trebuie să se discute cu Frontul Național de Eliberare. Acum noi spunem că Frontul este imputernicit să discute și să trateze/^{orice}problemă cu oricine. Prin aceasta noi îi invităm pe americani să discute orice problemă referitoare la Sud cu Frontul, iar nu cu noi. Astfel noi punem pe primul plan Frontul Național de Eliberare. Frontul cere acest lucru, iar noi îi trimitem pe americani la interlocutorii lor variabili. Americanii trebuie să discute cu Frontul rezolvarea tuturor problemelor Sudului.

Astfel, în esență, poziția noastră comportă 3 obiective : mai întîi cele 4 puncte, apoi încetarea definitivă și necondiționată a bombardamentelor asupra Nordului și în sfîrșit recunoașterea Frontului Național de Eliberare - să se discute cu Frontul problemele care îi interesează pe vietnamezii din Sud.

Noi constatăm cu bucurie că aceste lozinci își croiesc drum în spiritul oamenilor, nu numai în țările socialiste, dar și în opinia publică mondială. Oamenii încep să-și dea seama că aceste principii reprezintă cheia însăși a rezolvării problemei.

Dacă într-o bună zi oamenii își vor spune că acestea sînt niște lucruri simple, ei bine, în aceeași zi își vor da seama că în aceasta constă soluția - că nu trebuie complicată problema, că nu trebuie să-ți bați prea mult capul.

Mai adineauri v-am vorbit despre declarația unor personalități americane, care ni se pare simptomstică. Este vorba de părerea că, în momentul în care în Vietnamul de Sud se va constitui un guvern care va cere plecarea americanilor, nu le va rămîne decît să plece. Logica tuturor acestor lucruri este că noi spre aceasta ne îndreptăm, însă trebuie să și împingem lucrurile în această direcție. Poporul vietnamez are un proverb care spune : "Cu cît se intensifică loviturile cu atît logica devine mai inteligentă".

Rămîne totuși o problemă : oare toate acestea pot duce la o extindere a războiului care să capete proporțiile unui război mondial? În mai multe rînduri v-am spus că noi ne opunem acestei perspective. Politica noastră constă în a cîștiga războiul, însă limitîndu-l totodată. Pînă în prezent noi am fost credincioși acestei politici. Trebuie spus însă că americanii escaladează războiul, dar totul are o limită și trebuie să sperăm că și în ceea ce-i privește pe americani lucrurile se vor schimba.

Iată, acesta este un aspect.

Un alt aspect este acela că noi, țările socialiste, ne opunem extinderii conflictului și, mai mult decît atît, oamenii din țările socialiste, din China, din Uniunea Sovietică, sînt de acord cu noi ca să cîștigăm războiul, și să-l limităm în același timp. În aceste condiții, americanii trebuie să fie într-adevăr nebuni ca să urmărească extinderea războiului. Noi lucrăm tocmai în această direcție și ne gîndim la aceasta foarte mult, deoarece noi sîntem aceia care ducem războiul, deoarece războiul este purtat pe teritoriul nostru.

Războiul din Sud durează de 20 de ani. Noi știm foarte bine ce înseamnă acest lucru. Mai mult decât oricine, noi dorim pacea și istoria noastră, a Republicii noastre, dovedește acest lucru : luptele noastre împotriva francezilor, acum lupta împotriva americanilor.

Expunerea mea cu privire la situația din țara noastră se încheie.

Dacă doriți să puneți unele întrebări, veți putea spune în ce domeniu sau asupra căror probleme doriți să primiți explicații suplimentare. Vom face acest lucru astăzi sau în zilele următoare. Sîntem la dispoziția dv., pentru a vă expune ceea ce se întîmplă la noi și vom face acest lucru într-un spirit tovarășesc, pentru a întări solidaritatea noastră de luptă și pentru ca dv. să ne puteți acorda sprijinul în deplină cunoștință de cauză.

Pe această bază noi vom solicita ajutorul dv., care ne este absolut necesar. Noi luptăm aici pentru noi înșine, dar și pentru întregul lagăr socialist. Noi luptăm pentru cea mai bună cauză posibilă în lume. Noi sîntem demni de ajutorul dv. și la nevoie vă vom cere în continuare ajutorul. Dv. ne-ați ajutat întotdeauna și vă mulțumim foarte mult pentru aceasta. La nevoie, noi vă vom solicita din nou ajutorul - ajutor economic, ajutor militar etc. Vom vedea de ceea ce avem nevoie și măsura în care dv. ne puteți ajuta.

În același timp vă solicităm să acceptați un număr de studenți de-și noștri și un număr de muncitori pentru perfecționare. Acum noi ne aflăm în război, dar ne gîndim și la situația de după război. Noi luptăm din toate puterile pentru a câștiga acest război în cele mai bune condiții posibile, pentru a reîncepe să construim țara noastră. De aceea noi vrem să trimitem studen-

- 29 -

323

ții, muncitorii și specialiștii noștri la studii pentru a-
aves pentru zilele de pace care vor veni.

Iată, tovarăși, eu am încheiat expunerea mea.

Tov. E. Bodnăraș :

Delegația noastră este foarte bucuroasă că a lăst cunoș-
tință de această prezentare care este calificată și completă.
Mi se pare că ați cuprins în această expunere toate problemele.

Noi vă mulțumim pentru această expunere.

Vă rugăm să fiți de acord cu noi ca astăzi să ne oprim
aici. Știți, sînt atîtea lucruri interesante, care este bine să
se așeze puțin în capul nostru, pentru că noi sîntem obișnuiți
să judecăm rezonabil.

În cazul în care mâine vom avea de pus cîteva întrebări,
pentru care nu vom avea nevoie de prea mult timp, credeți că e
bine să continuați dv. unele probleme sau să facem noi o prezen-
tare? Cum credeți că este mai bine? Avem prevăzute 4 întrevederi.

Tov. Fam Van Dong :

Să procedăm cum ați sugerat dv. Mîine vom răspunde la în-
trebările dv. După aceea vom fi foarte bucuroși să vă ascultăm
pe dv., iar apoi vom vedea. Avem timp destul.

Noi considerăm că acest mod de a proceda este bun și de
aceea să folosim timpul care ne stă la dispoziție pentru aceasta.
Vom avea timp să ne gîndim și poate că mai sînt și anumite pro-
bleme speciale.

Tov. E. Bodnăraș :

Noi sîntem de acord. La ce oră ne vom întîlni mîine ?

Tov. Fam Van Dong :

La ora 8 sau 9, depinde de dv.

./.

Tov. E. Bodnăraș :

Dv. cum preferați ?

Tov. Fam Van Dong :

La ora 8. Toți oamenii care vin din Europa preferă să lucreze începînd de la ora 9. Dacă dv. preferați la ora 9? ...

Tov. E. Bodnăraș :

Noi propunem totuși ora 8.

Tov. Fam Van Dong :

De acord. Noi sîntem foarte matinali, deoarece soarele la noi răsare la ora 5.

Tov. E. Bodnăraș :

Încă o dată vă mulțumesc.

./.

- 31 -

34

Sedința a II-a

- Sâmbătă, 7 mai 1966, orele 9,00 -

Tov. Fam Van Dong :

Ei bine, tovarăși, sîntem gata să răspundem la întrebările dv.

Tov. E. Bodnăraș :

Noi avem o asemenea întrebare : În ultima vreme în Vietnamul de sud au avut loc mișcări cu caracter politic ale budiștilor și s-a ajuns - după informațiile noastre - la o formulă de alegeri într-un timp apropiat. În general, sîntem informați că se intenționează constituirea unui partid militar care să se prezinte în alegeri. Noi nu cunoaștem prea bine cum stau lucrurile. De aceea, vrem să știm despre ce este vorba, ce perspective sînt, care este poziția Frontului Național de Eliberare, cine sînt acei budiști? În orice caz, americanii fac multă agitație în jurul acestor alegeri

Tov. Fam Van Dong :

Este o problemă de actualitate, mai ales din partea americanilor. Ei au despre situația din Sud păreri și puncte de vedere cu totul nerealiste.

Voi răspunde la întrebarea dv. :

În Sud, americanii au fost obligați, sub presiunea unei părți a populației, să încropească un fel de democrație. La întîlnirea de la Honolulu s-a vorbit mult despre democrație, despre dezvoltarea economică, despre problemele sociale, despre lupta împotriva ignoranței, mizeriei, însă în același timp ei continuă să bombardeze populația pașnică. Ei fac din aceste proiectate alegeri un obiectiv foarte important, deoarece își închipuie că cu ajutorul lor vor ajunge să aibă o Adunare Națională, un guvern

legal. Americanii își pun mari speranțe în acest proiect, pentru a da o aparență de democrație regimului marionetă. Ei consideră că este vorba de o problemă importantă, care constituie în plus un produs excelent pentru consumul intern. Ei le vor spune oamenilor : iată că există un guvern democratic, iar noi avem contacte cu acest guvern.

Numai că acest obiectiv al lor este nerealist. Ei controlează de fapt în Vietnam numai anumite orașe, dar și în aceste orașe masele se ridică împotriva lor. Deci, cu ce și cu cine să facă alegeri, să constituie un guvern. Ei vor fabrica în mod artificial toate acestea, numai că în momentul de față este mai greu. Situația s-a schimbat. Pe timpul lui Ngo Dinh Diem ei stăpîneau orașele dar ^{nu} și oamenii. Dv. nu cunoașteți cum făcea Ngo Dinh Diem alegerile. Ei bine, totul era montat, de la început pînă la sfîrșit. Nu mai era nici măcar nevoie ca oamenii să mai meargă la urne pentru a vota. Însă în prezent situația nu mai este aceeași. Trebuie spus că acum nu numai masele sînt împotriva acestei farse electorale, ci și anumite organizații politice.

Ați vorbit de formarea unui partid. Nu există un partid al militarilor; există numai o juntă, dar și aceasta are mari contradicții interne. În plus, există anumite clanuri politico-religioase, cum ar fi : budiștii, catolicii și alte grupulețe.

În momentul de față, budiștii sînt - într-un anumit sens - pe primul plan. Trebuie să vă spun un lucru : se pretinde că poporul nostru ar fi budist. În mod tradițional se consideră că budismul reprezintă cultul strămoșilor noștri. În acest sens, și eu sînt budist. Budiștii exploatează această stare de lucruri și pretind că formează un partid de masă, pentru a negocia de fapt cu americanii. Aceasta cu scopul de a cere mai mult de la ei. Sefii budiștilor au ambiții politice, ar dori să joace un

./.

anumit rol și se gîndesc că poate a sosit momentul să exploateze farsa electorală și să obțină majoritatea în anumite orașe.

Așe gîndesc ei. Inșă problema nu este chiar atît de simplă. Masele nu sînt de partea budiștilor, decît dacă aceștia folosesc lozincile cu adevărat naționale. Noi vom interveni în toată această farsă și vom impune lozincile noastre : "Afară cu americani", "Jos cu marionetele", "Vietnamul - vietnamezilor", "Pace". Recent, în fața ambasadei americane, manifestanții au strigat astfel de lozinci - și toate acestea sub înalta protecție a lui Buda.

În fond, budiștii nu au poporul în mînă. Cînd își practică cultul în pagode nu participă lume multă. Ei își continuă totuși încercările de a profita de această situație pentru a se impune, deoarece își închipuie că au o anumită popularitate. Inșă americanii vor trebui să țină seama de ei, pentru că, în fond, tocmai sacrificiile unor budiști au dus la dărimarea regimului lui Ngo Dinh Diem. Aceasta a fost o victorie pentru budiști în general. Dar toate aceste lovituri de stat se produc pe fondul unei mișcări patriotice, al unui război popular care merge înainte și căruia nimeni nu-i poate sta în cale, în vreme ce această farsă electorală se joacă pe o scenă artificială.

Vă voi vorbi și despre alte grupări. Catolicii joacă și ei un rol; ei sînt mai organizați, mai disciplinați, au o politică proprie. În prezent, în Sud, catolicii sînt contra budiștilor. Budiștii sînt obligați de împrejurări să fie demagogi. Ei exploatează sentimentul național și măcar de ochii lumii sînt obligați să adopte lozincile naționale. În ce-i privește pe catolici, situația este diferită. Ei urmesază pe papa Paul al VI-lea, Vaticanul și se pronunță în mod sincer împotriva agresiunii americane. Fac aceste nu din spirit național, ci pentru că se tem

de ceea ce s-ar putea întâmpla și doresc un compromis. Iată de ce sînt ei împotriva demagogilor budiști.

Dintre celelalte grupulețe trebuie să citez partidul naționalist și alte cîteva partide. Este vorba de rămășițele unor vechi partide foarte reacționare, care au devenit unelte ale C.I.A., dușmani îndîrjiți ai mișcării naționale, capabili de orice fapte. Prin aceasta, sînt și ei împotriva budiștilor.

În aceste condiții, tovarăși, ce poate să iasă din alegeri?

Nici americanii nu doresc alegerile. Lor le este frică deoarece budiștii ar putea profita de aceste alegeri pentru a pune mîna pe putere. Americanilor le este frică de budiști pentru că se gîndesc că ei ar putea adopta la început o atitudine de compromis cu SUA, însă pînă la urmă vor refuza să le urmeze directivele. Le este frică și pentru că își închipuie că conducătorii budiști joacă un rol dublu. Le este, de asemenea, frică de faptul că la un moment dat budiștii vor fi depășiți de mase. În acest sens, americanii au dreptate. În astfel de condiții ei vor sabota alegerile.

În prezent americanii sînt obligați să pună la cale anumite acțiuni: ei crează o comisie politică pentru alegeri, o comisie politică pentru elaborarea constituției - toate acestea pentru a arunca praf în ochii lumii. Frontul Național de Eliberare ne-a arătat că, în definitiv, americanii nu vor să se ajungă la alegeri. Nici junta nu dorește acest lucru, pentru că alegerile ar însemna falimentul regimului militar, și nici americanii nu doresc aceste alegeri.

Ce va ieși din toate acestea încă nu știm, dar, oricum, nu va ieși nimic. Alegerile nu vor face decît să evidențieze cu și mai multă putere politica de mici învîrteli, de demagogie a americanilor și a marionetelor și aceasta îi va demasca. Nu există o soluție posibilă, atîta vreme cît americanii și marion-

setele sînt la putere, iar noi luptăm pentru a-i înalțura.

Rev. R. Bodnăraș :

Sate clar.

Rev. P. Niculescu-Misiu :

Tot în legătură cu situația din Vietnamul de sud : dacă în teritoriul eliberat există germeni de organizare la sate a paterii Frontului Național de Eliberare ? Care este situația din acest punct de vedere ?

În ce privește situația din Vietnamul de nord, noi am citit materialele ultimei sesiuni a Adunării Naționale, unde s-a vorbit despre planul economic de doi ani al Republicii Democratice Vietnam. Ar fi interesant să ni se înfățișeze, pe scurt, principalele sarcini ale acestui plan.

Rev. Fom Van Dong :

Mai întîi voi răspunde la prima întrebare. La ora actuală Frontul Național de Eliberare controlează 4/5 din teritoriu și 3/4 din populație. Aceasta reprezintă o foarte mare problemă pentru Frontul de Eliberare, dar și pentru dușmani, iar aceasta îi determină să urmărească distrugerea regiunilor controlate de Frontul Național de Eliberare. Ei fac acest lucru de ani de zile cu toate mijloacele posibile. În prezent ei folosesc mijloacele cele mai barbare, necunoscute pînă acum: produse chimice, gaze, bombardamentele aeriene masive, tot felul de bombardamente de artilerie etc. Distrugerile provocate de dușman în zonele controlate de Frontul Național de Eliberare sînt extraordinare. Pentru a rezista, oamenilor noștri le sînt necesare: experiența, curajul, priceperea. Se cere o mișcare de energie și curaj pentru a supraviețui și a merge înainte. Aceasta se face să fim mîndri de luptătorii noștri și de poporul nostru. Datorită acestei rezistențe, Frontul Național de Eliberare a putut să organizeze zonele

controlate. Fără o bună organizare nu se poate duce războiul. Războiul este o încercare groznică, este de fapt încercarea supremă - și mai ales acest război.

Sudul are 14 milioane de locuitori. Zonele controlate de Frontul Național de Eliberare sînt și cele mai puțin populate. Ei bine, datorită curajului, datorită inteligenței și spiritului de organizare, noi putem să rezistăm. Totul este foarte bine organizat. Trebuie să vă spunem că nu există încă o putere oficială, însă Frontul este puternic. În regiunile controlate există de fapt puterea populară. Există organe care controlează viața politică, socială și care girează toate domeniile războiului. Această putere există și se întărește la nivelul cel mai de jos. Această putere trebuie să se consolideze chiar la nivel de sat, deoarece acolo se vede cine ține situația în mînă.

Trebuie să fim într-adevăr stăpîni pe situație, pentru că cele două zone se întrepătrund; oamenii se duc și vin dintr-o zonă în alta. Această mișcare de oameni, traficul economic, reprezintă un lucru folositor pentru Front. Însă dușmanul profită și el. Agenții lui pătrund la noi, dar poporul este vigilent. Acolo fiecare este și soldat și lucrător al securității, deoarece dușmanul are multe mijloace și mulți bani. Deci trebuie să creăm un baraj împotriva agenților dușmanului, iar aceasta face necesară instituirea unei puteri, a unei organizări, pentru a face față tuturor aspectelor vieții. În această direcție se fac progrese importante și din punctul de vedere al organizării vieții culturale.

În ceea ce privește aprovizionarea pentru nevoile de război, recrutarea tinerilor soldați pentru formațiunile armate - și acestea merg bine.

Mai este și altceva : Frontul Național de Eliberare studiază posibilitatea formării unui guvern. Acest lucru trebuie

să fie studiat și noi credem că ei sînt îndreptățiți să examineze această problemă, ea fiind actuală.

În ce privește cea de-a doua întrebare, am aici un document referitor la planul nostru de doi ani. De ce un plan de doi ani? Pentru că într-o situație de război este greu să cuprinzi o perioadă mai îndelungată, iar doi ani reprezintă perioada minimă pentru un plan de oarecare anvergură.

Obiectivele planului urmăresc sporirea potențialului economic, ceea ce este o problemă vitală pentru noi. Războiul are cerințe din ce în ce mai mari, el cere mai mult decît pacea. Toată lumea știe acest lucru. Noi trebuie să facem față unor cerințe extrem de importante și de urgente. Iată de ce, în ciuda războiului, și chiar din cauza războiului, noi facem tot posibilul, ca să obținem sporirea potențialului economic în cel mai scurt timp, în special din punct de vedere agricol: producția de grîu, producția de carne, de legume. Dezvoltarea producției agricole este elementul esențial. În al doilea rînd, dezvoltăm industria regională, precum și mica industrie, care este foarte importantă. Noi vom face tot posibilul pentru a crea în cadrul cooperativelor agricole mici unități industriale pentru a efectua anumite lucrări mecanizate. Aceasta este o cerință a vieții cooperativelor. Trebuie să dezvoltăm în provincii anumite capacități de producție, în industria mecanică, precum și fabrici pentru producerea unor obiecte de folosință curentă, toate acestea datorită cerințelor războiului și avîndu-se în vedere și posibilitatea lărgirii războiului. Regiunile țării trebuie să-și poată satisface singure cerințele de alimente, esențiale vieții. Trebuie ca ele să producă mai mult pentru livrările către stat. Aceasta în scopul de a aproviziona frontul și numărul sporit de muncitori care lucrează pe șantierele căilor de comunicație, pe șantierele lucrărilor militare etc.

- 38 -

42
41

Acestea sînt, tovarăși, obiectivele noastre esențiale și pentru realizarea lor sînt necesare investiții. Noi punem la dispoziție tot ce avem. Tovarășul Le Thunh Nghi a fost la dv. și în prezent noi așteptăm ajutorul promis pentru a înzestra mai ales industria regională. Dacă vom avea nevoie de mai mult, noi vă vom adresa cererile noastre.

Acum, în ceea ce privește indicii: la orez și derivate în anul 1966 vom obține 6.800.000 de tone, iar în 1967-7.300.000 de tone, din care orez vom avea în 1966-1967 circa 5-5.300.000 tone. Dacă vom obține aceste cantități atunci vom fi mulțumiți. Aceasta reprezintă circa o tonă pentru o familie de 3 persoane, ceea ce este suficient. Nu este abundent, dar este suficient.

Noi punem un mare accent pe producerea mijloacelor mecanice, deoarece războiul cere multe utilaje pentru reparații. Ne străduim să facem cît mai mult în domeniul căilor de comunicație, al fabricării tuturor mijloacelor de transport. Trebuie să formăm rezerve și pentru repararea drumurilor și podurilor. Astfel, în anii 1966-1967 vom continua să facem progrese.

Ritmurile de creștere sînt următoarele : pentru producția globală creșterea este de aproximativ 8% în 1966, în comparație cu 1965; producția agricolă crește cu mai mult de 6%, iar producția de cereale cu peste 10%. Acestea sînt cifrele stabilite. Acum trebuie depuse multe eforturi pentru îndeplinirea lor.

Se prevede o creștere a investițiilor cu 20% în anul 1966 în comparație cu 1965.

Noi trebuie să rezolvăm o problemă foarte importantă, aceea a folosirii forțelor de muncă. Noi avem 19 milioane de locuitori. Poporul nostru este foarte tîgăr. Dintre muncitori, tinerii reprezintă mai mult de 40%. Ei trebuie să facă față multor sarcini: tinerii merg la război, și tot tinerii lucrează pe șantiere. Adulții se ocupă de muncile grele ale războiului.

./.

Femeile muncesc la sate, în industria ușoară. Sînt necesare eforturi pentru îmbunătățirea randamentului muncii și aceasta pune probleme mecanizării, a folosirii unor unelte mai numeroase și cît mai perfecționate.

Decă nu vom putea rezolva aceste probleme, eforturile noastre de război vor fi stînjinite. Deci, războiul necesită progrese și eforturi în toate domeniile, nu numai în domeniul economic, ci și în domeniul culturii și tehnicii.

Iată, tovarăși, acestea sînt problemele. Decă mai aveți vreo întrebare ?

Tov. E. Bodnăreș :

Nu mai avem nici o întrebare.

Tov. Fam Van Dong :

Ieri vă gîndești la niște aspecte legate de situația din Laos ?

Tov. E. Bodnăreș :

La noi a fost o delegație din Laos. Din cele ce ne-au spus și după informațiile noastre, și acolo se desfășoară o împotrivire organizată și susținută împotriva americanilor, au loc lupte. Decă dv. aveți ceva deosebit ?

Tov. Fam Van Dong :

În ceea ce ne privește, am dori să vă spunem pe scurt unele lucruri. Noi, ca popor și ca stat, dorim să avem cele mai bune relații cu popoarele vecine, și cu atât mai mult în perioada actuală. Aceasta este o problemă politică și strategică de cea mai mare importanță, în măsura în care dușmanul încearcă să folosească aceste țări ca o trambulină pentru a ataca țara noastră. De aceea, noi trebuie să fim vigilenți. Dv. cunoașteți că la frontierele noastre din vest dușmanul veghează și folosește toate mijloacele. Iată de ce pentru noi este esențial să fim protejați

./.

din această direcție, iar cea mai bună protecție este de a avea prieteni.

Noi am făcut tot ce a fost posibil pentru a avea relații bune cu guvernul regatului Laos-ului și depunem în continuare toate eforturile în această direcție, însă aceste eforturi nu sînt în întregime încununate de succes. Totul mergea bine, dar după actul de la Geneva din 1962, pe care l-am semnat și față de care ne vom îndeplini obligațiile, Suvanna Fuma s-a gîndit că ar trebui să aibă cele mai bune relații cu americanii. Acum Laos-ul este transformat într-un fel de bază americană, devenind cîmpul de acțiune pentru avioanele americane care vin din Thailanda. Este o situație care merită atenție și noi facem totul pentru a unei ne proteja împotriva/amenințări din această direcție. Pentru aceasta noi trebuie să avem foarte bune relații cu Patet Lao, cu partidul Neo Lao Haksat. Din fericire, zona controlată de acest partid coincide în general cu frontierele noastre. În ceea ce privește raporturile noastre cu Suvanna Fuma, ele sînt rele, dar noi ne menținem speranța de a-l putea aduce pe drumul cel bun. Lucrul acesta nu este imposibil, deoarece el este un om nestatornic. Este suficient să primească o lovitură de la americani pentru ca să ni se alăture nouă. Dar această eventualitate este încă nesigură.

În ceea ce priveș e Cambodgia, situația este diferită. Americanii și lacheii lor din Thailanda își înmulțesc incursiunile provocatoare, iar aceasta stîrnește mînia poporului cambodgian și mai ales a lui Sianuk. Poporul kmer și conducătorii lui își dau seama din ce în ce mai mult de necesitatea solidarizării lor cu lupta poporului vietnamez.

Este pozitiv faptul că la începutul anului 1965 s-a convocat în Cambodgia un fel de congres al popoarelor din Indochina, Vietnam, Cambodgia, Laos (Suvanufong), pentru că în condițiile

actuale afirmarea solidarității de luptă cu poporul vietnamez este mai actuală ca oricând.

Noi avem relații bune cu Sianuk, cu Suvenufong. Aceasta este o situație bună și perspectivele ar putea fi și mai bune. Dacă vreodată americanii își vor extinde frontul către Laos și Cambodgia, popoarele noastre se vor uni și vor lupta împreună, iar aceasta nu se poate să ne dea decât avantaje.

Aceasta este situația.

Tov. E. Bodnăraș :

Cele expuse de dv. corespund cu informațiile pe care le avem și cu cele aflate de la laotienii.

Alte întrebări nu mai sînt.

În continuare, voi prezenta cîteva probleme care ne preocupă - ca partid, ca stat socialist -, și cîteva date asupra dezvoltării economiei socialiste din țara noastră.

Republica Socialistă România - așa cum se numește ea de la ultima sesiune a Marii Adunări Naționale, ca urmare a celor stabilite de Congresul al IX-lea al partidului, denumire care exprimă noul stadiu de dezvoltare al societății noastre -, reprezintă, în accepțiunea europeană, o țară mijlocie. România are un teritoriu de 237.500 km.p. și o populație de 19 milioane de oameni, din care 34% reprezintă populația urbană și 66% reprezintă populația rurală.

Economia țării noastre se dezvoltă pe bază de plan; primul plan anual a fost adoptat în 1949, după abolirea monarhiei.

Ultimul nostru plan de stat a cuprins o perioadă de 6 ani - 1960-1965 și acum sîntem în cursul executării planului nostru cincinal - 1966-1970. Vă voi da cîteva date asupra modului cum a fost executat planul de 6 ani; iar la fiecare capitol al acestei prezentări voi arăta și perspectiva dezvoltării în următorii ani, pentru a avea posibilitate să cunoașteți cit mai bine

./.

realizările noastre și ceea ce ne propunem să realizăm în viitor.

Orientarea fundamentală a partidului nostru în construirea economiei socialiste - potrivit condițiilor României, care este o țară bogată, cu o agricultură pentru care are condiții obiective favorabile - a fost de a valorifica la maximum aceste resurse ale țării pe calea industrializării. Această a fost linia pe care noi am urmat-o în creșterea unei industrii puternice și, creșterea cu precădere a unei industrii constructoare de mașini.

Pentru a avea un termen de comparație, voi da câteva date cu privire la situația din România din timpul burgheziei, respectiv din anul 1938. În acea Românie, vândută străinilor, se produceau în 1938 următoarele : un miliard kwh energie electrică, vreo 2.800.000 tone de cărbune, 284.000 tone de oțel, 500.000 tone de ciment, iar la petrol producția scăzuse la 6.500.000 tone.

În anul 1965 s-a realizat o producție globală industrială de 9,6 ori mai mare decât în anul 1938, iar în perioada șesenalului, producția industrială a crescut de 2,25 ori. Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale care fusese prevăzut de 13%, a fost realizat în șesenal la un nivel de 14,5%. Dar acest procent de 14,5% se prezintă pe ramuri în mod diferit; la producția mijloacelor de producție, ritmul a fost de 15,7%; la energie electrică și termică de 20,2%; în metalurgie de 14,5%, iar în chimie 24,6%. La grupa B, respectiv industria mijloacelor de consum, creșterea medie anuală a fost de 12,3%.

În această perioadă de 6 ani s-au diversificat ramurile producției industriale, devenind mai complexe și mai variate. S-a început pentru prima dată fabricarea pe scară industrială a unor noi produse : aluminiu, cauciuc sintetic, oțeluri aliate de calitate superioară, mase plastice, fire și fibre sintetice,

coloranți, celuloză din paie și stuf, precum și prelucrarea superioară a materiei prime care o reprezintă lemnul.

Astăzi industria construcțiilor de mașini - dezvoltării căreia i-am acordat o atenție deosebită -, acoperă peste 2/3 din necesarul de utilaje al întregii noastre industrii. Sînt ramuri în care nevoile sînt acoperite în întregime. La sfîrșitul anului 1965 ponderea industriei în formarea produsului social total reprezenta 57%, în timp ce în 1959 fusese de 49,6%.

La sfîrșitul anului 1965 în industrie lucrau 39% din totalul salariaților.

Cum vedem dezvoltarea industriei în perioada următoare ? Noi am hotărît să menținem în continuare un ritm intens de dezvoltare a economiei țării. În anul 1970 volumul producției industriale va trebui să înregistreze o creștere de 1,65 ori mai mare față de 1965, iar față de anul 1938 va fi de 16 ori mai mare.

În primul rînd, ne propunem să consolidăm baza energetică și să ajungem la o producție de energie electrică în jur de 32-34 miliarde kwh în 1970. Și cum în energie electrică este bine să fii totdeauna cu un pas înainte, noi am elaborat un plan pentru dezvoltarea energiei electrice pe timp de 10 ani, la sfîrșitul căruia, în 1975, urmează să fie produse 55-60 miliarde kwh.

În al doilea rînd, continuăm să acordăm atenție dezvoltării metalurgiei, construcției de mașini, dar îndeosebi ne preocupăm de dezvoltarea industriei chimice pentru valorificarea superioară a materiilor prime de care dispunem : petrol, gaze și sare.

Cele mai caracteristice cifre pentru nivelul atins de industria noastră în anul 1965 și pentru perspectiva planului de 5 ani se exprimă în următoarele cîteva date : la energie electrică anul 1965 a dat o producție de peste 17 miliarde kwh, în 1970 prevedem 32-34 kwh, deci o vom dubla; la cărbune, în anul 1965, extracția totală reprezenta 12 milioane tone - majoritatea

./.

acestui cărbune este de calitate inferioară (lignit) și îl folosim pentru uzinele termice - în 1970 această producție urmează să atingă 20-22 mil.tone; la petrol, în anul 1965 țiteiul extras a atins 12.500.000 tone și prevedem ca în 1970 să atingem 13 mil.tone.

Noi nu exploatăm mai mult petrol pentru ca să nu depășim coeficientul de siguranță care se situează la 4-5% din rezervele cunoscute. Burghezia a depășit cu mult acest coeficient. Noi acordăm foarte multă atenție prospecțiunilor geologice, determinării de rezerve, dar nu le atacăm printr-o exploatare intensivă. Prospecțiunile geologice constituie una din preocupările care absoarbe fonduri însemnate din bugetul statului. Aceasta asigură însă perspectiva, este garanția construcției de viitor.

La oțel noi am atins în 1965 o producție de 3.400.000 tone, iar în 1970 prevedem să ajungem la 6.300.000 tone. Este în construcție un mare combinat siderurgic care ne va permite să mărim producția de oțel, aproape să o dublăm. La tractoare, producția noastră pe anul 1965 a fost de 15.800 buc. În 1938 România nu a produs tractoare; toată România avea în 1938 vreo 4.000 de tractoare din import - cam atît cît reprezintă astăzi parcul de tractoare al unei regiuni. În 1970 producția de tractoare urmează să fie de 27.000 buc. La mașini-unelte de diferite tipuri, producția anului 1965 reprezenta 6.900 unități. Ne-am propus să ajungem în 1970 la 10.000. La îngrășăminte minerale, producția pe anul 1965, în substanță activă de 100%, reprezenta 293 mil tone. Pentru 1970 prevedem o producție de îngrășăminte în substanță activă de 1.300.000 tone. La cauciuc sintetic, în 1965 am realizat 31.000 de tone, în anul 1970 prevedem 60.000 de tone. La mașele plastice și rășinele sintetice producția se situează în 1965 la 75.000 de tone, urmînd să ajungă în 1970 la 200.000 de tone, crescînd de aproape 3 ori; la fibre și fire sintetice în 1965 producția a fost de 21.000 de tone, iar în 1970 va ajunge la 70-80.000 de tone; la ciment în 1965 s-au realizat 5,4 mil.de tone, urmînd ca în 1970 să se ajungă la 7 mil. de tone.

La țesături în 1965 am produs 431 mil. m.p. și ne propunem în 1970 să ajungem la 550 mil. m.p. Încălțăminte - 43 mil. perechi în 1965; ne propunem 59 milioane de perechi în 1970. La zahăr - 402.000 tone în 1965; ne propunem 600.000 tone în 1970. La fel dezvoltăm producția de ulei comestibil de la 172.000 de tone în 1965 la 250-275.000 de tone în 1970. La carne - 308.000 tone în 1965; vom merge până la 500.000 tone în 1970.

Ritmul mediu de dezvoltare industrială pe această perioadă de 5 ani este prevăzut să fie de 10,5%. În șesenal am avut un ritm de 14,5%, acum mergem ceva mai încet pentru că și baza de la care pornim este mai mare.

În agricultură, procesul de cooperativizare s-a încheiat încă din 1962. Rezultatele obținute în agricultură la sfârșitul perioadei de 6 ani, ne-au arătat că în perioade următoare de 5 ani avem posibilități superioare de organizare. În acest sens, noi am format uniuni ale cooperativelor agricole de producție în sectorul producției agricole cooperatiste, cu organe la raioane, la regiuni și cu un organ central - Consiliul Național al Cooperativelor Agricole de Producție.

Producția medie anuală de cereale a fost în perioada 1960-1965 de 10,7 mil. tone. În anul 1965 am atins 12.600.000 tone; a fost cea mai bună recoltă pe care am avut-o vreodată în țară. Față de 1959 producția globală agricolă a crescut în șesenal cu numai 12,7%; media anuală este slabă pentru șesenal - 1,6%. Pentru perioada 1966-1970 ne propunem o creștere totală a producției agricole de 20%, deci cu un ritm mediu anual de 3,5%. Nu ne-am grăbit să mergem la limita superioară pentru că agricultură se deosebește totuși de industrie; încă mai depindem de factorii naturali, de care nu s-a prea ținut cont în prevederile planului șesenal.

Noi nu importăm cereale. Producția noastră agricolă poate să satisfacă necesitățile de aprovizionare ale țării. Sistem exportatori de produse agricole : porumb, ulei comestibil, zahăr și altele.

La sfârșitul anului 1965 gospodăriile agricole de stat dețineau o suprafață agricolă de 2.075.000 ha., cu 721 de unități. Stațiunile de mașini și tractoare - 263 de unități. Cooperative agricole de producție - 4680 de unități, cu o suprafață de 9 milioane ha. teren agricol. Deci, în medie cooperativele noastre agricole dețin 1800-2000 de ha.

Tov. Fam Van Dong :

La noi media în momentul de față nu este nici de 100 ha., dar ne-am propus să o dezvoltăm până la 200 ha.

Tov. E. Bodnăraș :

Sînt și cooperative care dețin 3000-4000 de ha., acolo unde producția cerealelor - care este mai ușor de organizat -, reprezintă principala cultură. În ceea ce privește efectivele de animale, noi facem în fiecare an recensăminte foarte precise. După ultimul recensămînt din 3 ianuarie 1966 situația se prezintă astfel : 4.935.000 bovine; 5.300.000 porci; 13.125.000 oi.

Parte din parcul de tractoare se găsește în gospodăriile de stat, unde nevoile sînt acoperite 100%, iar restul în stațiunile de mașini și tractoare. Acest parc de tractoare a reprezentat, la sfârșitul anului 1965, 80.800 de tractoare fizice; 65.800 semănători mecanice și 36.500 de combine pentru păioase. Toate aceste mijloace mecanice pentru agricultură sînt producție proprie.

Tov. Fam Van Dong :

Cum se fac la dv. livrările către stat ?

Tov. E. Bodnăraș :

Noi am desființat cotele obligatorii încă din 1955 și am instituit un sistem de contractări, care se face cu cooperativele de producție pe bază de adeziune voluntară și cu obligații de ambele părți. SMT

Ce este caracteristic pentru sistemul nostru de aprovizionare? Statul deține 2 mil. ha. teren agricol, proprietatea sa, pe care sînt organizate gospodăriile agricole de stat - unități care au randamentul cel mai mare, datorită dotării și organizării lor. Aceasta constituie o importantă sursă de aprovizionare. Tot statul deține stațiunile de mașini și tractoare, înzestrate cu toate utilajele de care v-am vorbit. Aceste stațiuni de mașini și tractoare efectuează lucrările agricole pe baza contractelor încheiate cu cooperativele agricole de producție, primind plată în natură. Deci, aceasta este o a doua sursă de aprovizionare pentru stat. De asemenea, statul deține morile, unde măcinatul se plătește tot în natură. Aceasta este o a treia sursă de aprovizionare.

În felul acesta, statul a putut să desființeze regimul cotelor obligatorii, care era copiat din altă parte și care nu cointeresa pe țărani, și să treacă la regimul contractelor la prețuri remuneratorii. Prețul pe care îl plătim țăranului la toate produsele acoperă pe deplin munca și cheltuielile lui și îi asigură și un beneficiu. După desființarea cotelor obligatorii situația s-a schimbat fundamental. Țăranul a devenit mai cointeresat, a văzut în statul socialist forța care se ocupă de existența sa, iar relațiile dintre stat și țărănime sînt acum cu totul altele decît erau înainte.

Tov. Făm Van Dong :

Care este raportul procentual dintre cele 3 feluri de livrări ?

Tov. E. Bodnăraș :

Principala sursă a asigurării fondului central este producția pe care o organizează statul prin mijloacele sale : GAS, SMT și morile. La unele produse, aceste 3 surse, fără contracte, ating 60% din fondul central planificat al statului.

Cînd am hotărît să trecem la contracte încheiate în întregime pe baza liberului consimțămînt, a hotărîrii adunării generale a cooperativelor, au fost unii tovarăși care aveau unele îndoieli. Ei spuneau că, dacă țărani nu sînt ajutați la contractări măcar prin sfaturi, atunci poate nu vor mai contracta cu statul. Atunci noi ne-am făcut așa o socotesală : chiar în această situație, cu rezervele pe care le avem și cu ceea ce realizăm, noi ne putem permite să așteptăm. Dar nu a fost nevoie. Țăranii au mers pe linia contractelor. Este important de subliniat că prețurile de contractare sînt remuneratorii.

Comerțul este monopol de stat. Statul poate dirija prețurile, pentru că el dispune de o masă de mărfuri industriale și de produse agricole proprii care reprezintă un regulator al pieței.

Apoi, țăranul a avut timp să se convingă că are în clasă muncitoare un aliat care îl ajută și care l-a ridicat din sărăcie. Țăranul nostru nu mai este țăranul de altă dată. Satele noastre s-au ridicat foarte mult.

Țăranul poate să vîndă și pe piața liberă, de asemenea, și cooperativa poate să vîndă la liber. Ei pot să stabilească singuri prețurile, dar trebuie să țină cont și de prețurile stabilite de stat. Bazuindu-ne pe această bază materială, prețurile nu mai sînt stabilite pe cale administrativă, ci în virtutea faptului că ele pot fi susținute de anumite produse. În felul acesta s-au realizat foarte repede noi contractări pe baza hotărîrii adunării generale a membrilor cooperativelor, cu tot ce decurge din această relație liber consimțită.

În plus, statul acordă, pe baza contractelor pe care le încheie, avansuri, credite pentru investiții, iar țăranii recurg la aceste mijloace pentru a-și organiza mai bine economia cooperativelor.

Noi socotim că am rezolvat bine această problemă.

Tov. Fam Van Dong :

Aceste credite care se dau țăranii le rambursează, și cu ce dobîndă ?

Tov. E. Bodnăreș :

Le rambursează cu o dobîndă de 2%. Țăranului nu-i place să primească gratuit; e drept că țăranului îi place să plătească cît mai puțin, dar să plătească totuși ceva pentru ca socotelile să fie clare.

Noi am intervenit cu noi măsuri. În primul rînd, atunci cînd colectivizarea a fost încheiată, noi am hotărît să trimitem în fiecare cooperativă agricolă de producție cîte un inginer agronom și un medic veterinar, plătiți de către stat. Țăranii i-au primit cu încredere. Întîi, pentru că pe ei nu-i costa nimic și în al doilea rînd pentru că agronomul și veterinarul erau specialiști. La foarte scurt timp după aceasta, țăranii au venit în multe locuri cu propunerea de a-i alege pe inginerii agronomi ca președinți de cooperative. Noi am întrebat : "De ce vreți să-i încărcăți și cu sarcini administrative, pentru că de fapt ei sînt specialiști, sînt ingineri agronomi?". Atunci țăranii ne-au răspuns : "Da, este adevărat, dar ei au venit din alte părți și nu au rude, nu au prieteni intimi în sat și deci ei vor face socotelile mai drept". Și atunci am descoperit că există o preocupare reală din partea țăranilor. Cînd țăranul are 2 ha. el vede din ușa casei tot ce se întîmplă pe pămîntul său, dar cînd are 2.000 de ha. atunci nu mai poate vedea și începe să aibă

bănuieți : cine știe, poate urma să primească mai mult, poate mai puțin. De aceea țăranii vor socoteli clare.

Atunci, noi am luat acum 2 ani o a doua hotărîre - să organizăm sectorul contabilității în cadrul cooperativelor agricole de producție și am trimis la fiecare cooperativă contabili plătiți de stat. Și această măsură țăranii au primit-o bine, pentru că nu ei trebuiau să plătească cele 70 și ceva de milioane de lei, cît ne costă anual acești contabili. Aici s-au întîlnit două interese identice : țăranii vor socoteli clare și statul vrea socoteli clare. Cînd o cooperativă cere credit, ea trebuie să fie în stare să prezinte clar socotelile și aceasta face ca contabilii să cunoască rațiunea și randamentul investiției. Noi acordăm credite exclusiv pentru investiții și pentru dezvoltarea producției. Pentru consum nu acordăm credite și, de altfel, nici nu este nevoie. Astăzi instituția contabililor este foarte stimată și apreciată de țărani.

În acest cadru de dezvoltare și de consolidare a cooperativelor a apărut problema îmbunătățirii calitative a relațiilor, modalitatea de a rezolva problema relațiilor dintre membrul cooperator și cooperativă : proprietatea asupra casei, asigurarea bătrînețelor, problema salariaților cooperativei - șoferi, asistenți veterinari, deci specialiștii pe care cooperativa însăși și-i formează și care nu lucrează pe cîmp, însă deservesc cooperativa. Capacitatea cooperativelor a crescut. Ele au simțit nevoia să-și asigure modalitățile de cooperare cu celelalte cooperative pentru rezolvarea unor probleme comune : irigații, transporturi.

Din complexul acesta de preocupări a rezultat pentru noi concluzia că este necesar să se treacă la o formulă de organizare superioară, corespunzătoare noului stadiu. Aceasta s-a realizat

prin crearea uniunilor cooperatiste la raion, regiune și pe scară națională, care preiau toată complexitatea sarcinilor legate de organizarea acestor relații, de care înainte se ocupa aparatul nostru de partid și de stat. În mare, noi planificăm 5 culturi principale pe regiuni și pe raioane, dar distribuirea acestora între cooperative se face acum de către uniunile raionale, cum cred ele că este mai bine.

Pe linia îndrumării agriculturii noi avem și organe de stat în regiuni, raioane, la centru - consiliile agricole -, dar acestea asigură organizarea și planificarea generală și fac mai mult oficiul de deservire și asistență tehnică, de îndrumare tehnico-economică.

Organizarea producției o face uniunea cooperatistă și adunarea generală a membrilor cooperatori. Mai mult, noi ne gândim să încredințăm uniunilor cooperatiste sarcina valorificării produselor agricole și transformării lor primare. Ca o primă măsură, le-am încredințat valorificarea fructelor, legumelor și zarzavaturilor; tot comerțul cu fructele, legume și zarzavaturi l-am predat uniunilor cooperativelor agricole de producție. Deci, ele organizează producția, ele organizează și desfacerea. De exemplu, înainte roșiile rămâneau în cooperativă pînă cînd veneau camioanele organizației comerciale să le ridice. Acum nu se vor mai produce întârzieri, pentru că orice pierdere prin întârziere este suportată de organizația producătoare, care se/și ocupă de desfacere. Așa că aici s-a creat un cadru de relații la un stadiu superior.

Probabil, uniunile își vor organiza mici întreprinderi pentru repararea uneltelor obișnuite, a mașinilor, a camioanelor, a tuturor mijloacelor de transport ale cooperativelor. Parcul de mașini și tractoare rămîne însă în continuare în mîna statului.

Tov. Fam Van Dong :

Cum rezolvați problema locuințelor la sate ?

Tov. E. Bodnăraș :

Țăranii noștri își construiesc singuri casele. Nici statul și nici cooperativa nu finanțează construcția de locuințe la sate. Țăranii se asociază, își fac împreună cărămizi, construiesc împreună, iar cooperativa îi ajută înlesnindu-le procurarea de materiale. Casele lor sînt frumoase și ieftine, iar pentru construirea lor țăranii nu au nevoie de birouri de proiectări speciale și de planuri complicate.

În ceea ce privește construcția de locuințe la orașe, noi vom realiza în cincinal circa 300.000 de apartamente, iar țărani vor realiza în același interval aproape 500.000 de locuințe din fonduri proprii.

Tov. Fam Van Dong :

Care este situația cu loturile individuale ?

Tov. E. Bodnăraș :

Noi am îmbunătățit statutul cooperativelor agricole și odată cu aceasta am reglementat definitiv și problema loturilor individuale, a caselor, a locurilor pentru construcție și altele. Noi am stabilit că fiecare familie - membră a cooperativei - este deplin stăpîină pe casă și terenul pe care se găsește casa. Casa se transmite prin moștenire, se poate și vinde. În afară de aceasta, fiecare familie are în folosință proprie un lot de teren repartizat de către cooperativă, cu o suprafață pînă la 30 de ari. Mărimea lotului se stabilește după numărul brațelor de muncă, active în cooperativă, ale familiei. Acest teren, deși este proprietatea cooperativei, se află în folosința personală a cooperativatorilor. Țăranul mai are dreptul să vină o vacă proprie, porci, oi și un număr nelimitat de păsări. Toate acestea constituie gos-
./.

podăria lui personală, iar produsele pe care le obține poste să le vîndă fie în cooperativă, fie pe piață.

Tov. Făm Van Dong :

Care este raportul procentual între venitul obținut de țărăn din munca sa în cooperativă și cel obținut de pe lotul individual ?

Tov. E. Bodnăreș :

Principala sursă de venituri a cooperatorului este cooperativa agricolă de producție. Aceasta reprezintă, în medie, peste 60-70% din veniturile sale. Țărenii sînt plătiți după numărul zilelor-muncă și primesc remunerații suplimentare după cantitatea și calitatea produselor realizate.

Tov. Făm Van Dong :

Cum sînt plătiți, în natură sau în bani ?

Tov. E. Bodnăreș :

O parte în bani, iar o altă parte în natură. Însă, tendința generală a țărenilor este de a primi bani. Sînt foarte multe cazuri cînd țăranul își lasă partea sa de produse agricole în depozitele cooperativei, nu le mai duce acasă; a căpătat o încredere foarte mare în cooperativă.

Noi nu ne-am grăbit cu cooperativizarea. Am stat de vorbă cu țărenii timp de 16 ani și am reușit încet-încet să însușim în acest proces complex și să rezolvăm problemele fără zguduiri.

Șeptelul s-a dezvoltat, producția agricolă a crescut - modest, dar a crescut; nevoile au fost întotdeauna satisfăcute.

Este caracteristic și trebuie reținut faptul că noi am cooperativizat numai gospodăriile țărănești de la șes și deal. La munte nu am făcut cooperativizarea și nici nu ne gîdim să ne luăm pe cap o asemenea sarcină.

- 54 -

578

Tov. Pam Van Dong :

Cum trăiesc oamenii la munte ?

Tov. E. Bodnăreș :

Ei sînt în principal crescători de animale; de esemenes, lucrează în păduri. Au fost încercări de cooperativizare și la munte, dar nu au dat rezultate. A doua zi după cooperativizare it țărenul a venit și a spus : "Foarte bine, dar acum dați-mi furaj". Pînă a nu fi cooperativizați acești nu s-a constituit o problemă, -a dar după aceea au început să ceară.

Însă, țărenii aceștia individuali sînt clienții statului. Ei contractează cu statul produsele lor la prețuri remuneratorii, și cu prime de încurajare pentru calitatea produselor. Ei nu au voie să exploateze muncă străină; cînd s-a lichidat chieburimes s-a lichidat și exploatarea. Țărenii de la munte cîștigă bine și nu avem nici un fel de dificultăți cu ei.

Tov. Pam Van Dong :

V-am ruga, dacă este posibil, să ne faceți o comparație între rezultatele obținute în cooperativele din România și în celelalte țări socialiste din Europa.

Tov. E. Bodnăreș :

Vă voi face, însă în termeni foarte generali, pentru că nu dispunem de cifre de detaliu.

În ce privește Polonia, agricultura este foarte puțin cooperativizată - are numai vreo 3 procente.

În Germania democratică au fost serioase dificultăți în activitatea de organizare a cooperativelor. După cîte cunoaștem, acolo au fost unele greutăți în perioada cînd s-a mers cu un tempo mai susținut în această acțiune. Recent în RDG s-a avut loc un congres al țărenilor.

Cehoslovacia, știu că a avut și ea serioase dificultăți în ce privește producția agricolă.

Tov. Fam Van Dong :

Din ce cauză ?

Tov. E. Bodnăraș :

Din cauză că nu are brațe de muncă. Cei mai mulți oameni erau angajați în industrie și erau mai puțin interesați să lucreze la câmp. Apoi, tovarășii cehoslovaci s-au orientat mai mult spre producția de culturi industriale și de mare randament și mai puțin spre culturile cerealiere. Sigur că în felul acesta n-au putut satisface cerințele interne și astfel au rămas tributari altor țări : exportau unt și importau grâu. Lenart mi-a spus într-o discuție : "Este oare posibil să facem acest lucru - untul să-l exportăm cu valută internă socialistă, iar grâul să-l plătim cu valută forte?".

În Ungaria, la fel, au fost greutăți. Acolo s-a procedat altfel : s-a plătit țăranilor rentă. La un moment dat, gospodăria individuală reprezenta surse principală de venit a țăranului și el nu mai era interesat în promovarea intereselor cooperativei. Au fost asemenea fenomene când țăranul își strîngea de pe câmp produsele care-i reveneau pentru zilele-muncă și spunea că restul rămas pe câmp fiind al statului, statul să-l strîngă.

Mai bine s-au dezvoltat lucrurile în Bulgaria, bineînțeles după ce și ea a avut o perioadă de dificultăți. Astăzi cooperativele din Bulgaria obțin rezultate bune. Tovarășii noștri au fost acolo și au văzut acest lucru.

Sigur, sînt cunoscute dificultățile din Uniunea Sovietică, datorită orientării pe care Hrușciov a dat-o agriculturii : a mutat grâul din Ucraina, unde se cultiva din moși-strămoși, în Kazahstan, pe pămînturile deșelene.

Tov. P. Niculescu-Mizil :

și a recoltat în Canada (rîsete).

Tov. Fam Van Dong :

Ce vroia să facă Hrușciiov cu cooperativele ?

Tov. E. Bodnăraș :

El nu ne-a explicat.

La un moment dat, cînd Hrușciiov a venit la noi în România, el a vrut să ne dea lecții cum să cultivăm porumbul. Aceasta nu este o anecdotă, este fapt real. La ultima lui vizită în țara noastră în 1962, cînd era foarte supărat că dezvoltarea noastră "se face independent" - termenul este al lui -, în final ne-a lăsat o hîrtiuță în care a spus : "Iată cum cred eu că ar trebui organizată agricultura voastră". Intr-o noapte, împreună cu un specialist care îl însoțea permanent, Sevcenko, el a elaborat un plan pentru dezvoltarea în perspectivă a agriculturii românești. Iată cîteva elemente din acest plan : 2 milioane ha. mazăre furajeră, vreo 4 milioane ha. porumb siloz și alte asemenea lucruri. El a făcut aceasta cu toată seriozitatea, iar hîrtia respectivă există la noi.

Dar ceea ce nu a putut face la noi, a făcut la el acasă, astfel că nici Kazahstanul nu a avut grîu și nici Ucraina. Trep-tat, rezervele s-au epuizat și nu a mai rămas decît situația pe care dv. o cunoașteți, și care probabil se va resimți încă mulți ani. SMT-urile au fost desființate - de la un stadiu superior de organizare, în care mașinile se aflau în mîna statului socialist, s-a trecut la o formă inferioară de proprietate obștească. Parcul de mașini a fost pulverizat, repartizîndu-se în colhozuri, unde utilajele nu au mai fost îngrijite, întreținute. După aceea s-a mers la o altă extremă în ceea ce privește lotul personal, sugrumînd complet cointeresarea materială a țăranului. Drept rezultat, țăranii fugeau la oraș și căutau acolo de lucru. Cu prilejul vizitelor pe care le-am întreprins în Uniunea Sovietică

- 57 -

60

am fost impresionat de starea însoțită a satelor sovietice. La ultima întrevvedere pe care am avut-o, unul dintre conducătorii lor, care probabil vedea mai limpede lucrurile, a spus: "Este trist că la a 49-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie mai sîntem încă într-o astfel de situație".

Cînd am întâmpinat dificultăți în CAER, noi am fost scuzați că ne orientăm spre industrializare, iar cînd am cumpărat unele agregate din occident - pe care nu le putem obține din lagărul socialist, fie că nu se produc fie că sînt de calitate inferioară -, am fost calificați că sîntem pe cale "să ne vindem sufletul capitaliștilor". Atunci noi am pus așa o întrebare: dacă la un moment dat nu o să ai bicicletă, ce faci? Mergi pe jos, dar tot mergi. Dar dacă nu ai pîine și trebuie să te duci la capitalist să-ți dea? Cine este în pericol să se vîndă? Dacă capitalistul spune "Nu-ți dau!", sau îți pune cine știe ce condiții? Acesta este adevăratul pericol.

Tările socialiste europene și-au redus suprafețele afectate culturilor cerealiere cu vreo 3.500.000 ha. în cursul ultimilor ani, trecînd la alte culturi "mai rentabile". Cerealele trebuia să producă România ca țară "specializată". Această reducere a suprafeței însemnează un deficit de 10 milioane de tone de cereale, adică atît cît importă Polonia, RD Germană, Cehoslovacia, Ungaria. Pînă și Bulgaria a fost importatoare de grîu în ultima vreme. Ea s-a lăsat specializată pe producția de legume, pe care trebuia s-o finanțeze din bugetul statului ca să susțină exportul în țările socialiste care importau legume cum sînt: Uniunea Sovietică, Cehoslovacia. Iar acum bulgarii pun problema în CAER ca să se revizuiască prețurile legumelor la export, pentru că ei nu mai pot finanța legumicultura din bugetul de stat. Tovarășii din CAER dau din umeri, iar Bulgaria spune că nu va mai produce legume și va reveni la producția de cereale, deoarece legumele

le exportă în deficit, iar cerealele le importă pe dolari.

Dar după aceste digresiuni, să încheiem tabloul dezvoltării noastre economice.

Noi alocăm fonduri foarte mari pentru investiții. În următoarea perioadă de 5 ani, acordăm aproximativ 26-27% din venitul național. Este o sarcină foarte grea, însă noi trebuie să-i facem față pentru că sîntem rămași în urmă. Cine nu prinde din urmă procesul acesta rapid de dezvoltare industrială care are loc în general în lume, acela pierde și noi nu vrem să pierdem. Socialismul nu trebuie compromis. Pentru aceasta noi am acordat în perioade 1960-1965 un volum total de investiții de 211 miliarde lei (din care 172 miliarde din bugetul de stat), iar pentru perioade 1966-1970 este prevăzut un volum de investiții din fondurile statului de 260 miliarde lei.

Din aceste investiții de 211 miliarde lei, 49% au mers în industrie, 19% în agricultură, 11% (adică 23 miliarde) pentru acțiuni social-culturale, acțiuni de masă, sănătate etc. Din aceste 23 miliarde, 13 miliarde au fost cheltuite pentru locuințele construite de stat la orașe.

Pentru perioada 1966-1970 volumul de investiții din fondurile statului se va repartiza în felul următor : din totalul de 260 miliarde (deci o creștere de 50%) se va aloca pentru industrie 144 miliarde, pentru agricultură 35 miliarde, pentru construcții de locuințe 24 miliarde.

Tov. Fan Van Dong :

Dv. construiți foarte mult !

Tov. E. Bodnăraș :

Noi sîntem rămași în urmă. În rîndul țărilor socialiste noi sîntem înspre coadă ce nivel de viață. Ce ritm de dezvoltare sîntem în frunte.

Tov. Pam Van Dong :

Acum vă puteți permite să încetiniți ritmul și să vă ocupați mai mult de cerințele vieții.

Tov. E. Bodnăreș :

Ritmul acesta de 10,5% este aparent mai scăzut, dar raportat la baza existentă la nivelul anului 1965, el reprezintă un efort considerabil.

Cîteva date cu privire la productivitatea muncii și nivelul de trai. În perioada 1960-1965 productivitatea muncii în industrie a crescut cu un ritm mediu anual de 8,3%. Produsul social a crescut în aceeași perioadă într-un ritm mediu anual de 9,3%, iar venitul național cu un ritm de 9,1%.

Salariul real a crescut în perioada 1960-1965 într-un ritm mediu anual de 5,1%; este o creștere modestă, însă o creștere constantă.

Pentru perioadă următoare venitul național va crește cu un ritm mediu anual de 7% față de 9% cît a fost în perioada șesecului; productivitatea muncii va crește cu un ritm mediu anual de 7%; salariul mediu va crește cu un ritm mediu anual de 4,5%.

68,3% din comerțul nostru exterior se desfășoară cu țările socialiste, iar cu țările capitaliste 31,7%. Volumul comerțului exterior a sporit de 2,1 ori în intervalul acesta de 6 ani, din care exportul de mașini a crescut de 2,6 ori, iar exportul produselor industriei chimice de 5,9 ori. Deci, în export ponderea cea mai mare o capătă produsele industriale. Pentru perioadă următoare, comerțul nostru exterior se va desfășura în proporții de 55% cu țările socialiste și 45% cu țările capitaliste. Volumul total va crește cu 40%, într-un ritm mediu anual de 7%.

În ultimii ani am acordat o deosebită atenție cercetării științifice, culturii și învățămîntului. În întreaga țară funcționează astăzi 264 de unități de cercetare științifică, din care

52 de institute ale Academiei. În rețeaua de cercetare științifică lucrează 25.000 de specialiști cu pregătire superioară, atât în cercetarea științifică fundamentală, cât și în cea aplicativă.

Tov. Pan Van Dong :

Care este bugetul cercetărilor științifice ?

Tov. E. Bodnăres :

În perioada 1961-1965 a fost de 5.500.000.000 lei.

Tov. Pan Van Dong :

Cum cât reprezintă față de bugetul de stat ?

Tov. E. Bodnăres :

7%. În următorii 5 ani alocăm pentru cercetările științifice 7 miliarde lei. Din această sumă acordăm aproape 2 miliarde lei pentru construcția de noi institute și laboratoare, cât și pentru dotarea lor cu aparatură tehnică modernă. Până în anul 1970 va trebui să ridicăm numărul cercetărilor științifice la 30.000. Importul de inteligență costă din ce în ce mai mult și devine tot mai necesar să producem noi înșine inteligență. Licențele costă mult, știința se dezvoltă imediat și nu totul poate fi rezolvat prin copiere.

În ce privește învățământul, numărul elevilor și studenților în anul școlar 1965-1966 este de 3.700.000. În perioada 1960-1965 au absolvit institutele de învățământ superior 77.000

de ingineri, economiști, medici și alți specialiști, iar în învățământul tehnic și profesional au absolvit 383.000 de tehnicieni și muncitori calificați. Învățământul de 8 ani este general și obligatoriu.

Tov. Pan Van Dong :

După aceea ce urmează ?

Tov. E. Bodnăraș :

După aceea urmează liceele (4 ani) și învățământul superior (între 4 și 5 ani).

Manualele școlare sînt gratuite.

Tov. Făm Van Dong :

Se dau și burse ?

Tov. E. Bodnăraș :

Din totalul studenților, 63% locuiesc în cămine și primesc burse de stat. Noi construim foarte multe cămine studențești. În ce privește bursele, acestea se dau în raport de notele obținute.

Tov. Făm Van Dong :

În învățământul mediu se acordă burse ?

Tov. E. Bodnăraș :

Bursele se acordă numai în învățământul superior. Pentru școlile medii se acordă foarte puține burse, în special fiilor de țărani care vin la oraș, în cazurile cînd în localitățile de unde provin nu există școală medie.

În ce privește sectorul cultural, în perioada 1960-1965 am construit 54 de cinematografe la orașe, 3.800 de săli de cinematograf la sate. Am construit 7 stații principale de televiziune, precum și alte obiective importante.

Rețeaua sanitară este bine dotată. Avem un medic la vreo 700 de locuitori; la țară 1 medic la 2000 locuitori, iar la oraș 1 medic la 260 locuitori.

Tov. Nguyen Duy Trinh :

Asistența medicală este gratuită ?

Tov. E. Bodnăraș :

Asistența medicală este gratuită. Țărenii cooperatori care sînt internați în spitale plătesc numai 15-20% din costul întreținerii.

Iată, acesta este un tablou succint al dezvoltării economiei noastre.

Poate facem o pauză.:

Tov. Fam Van Dong :

Avem impresia că am lucrat bine.

Tov. E. Bodnăraș :

Și o să continuăm după amiază.

Tov. Fam Van Dong :

Să începem la orele 15,00.

Tov. E. Bodnăraș :

Da.

Tov. Fam Van Dong :

Cred că ați putut constata că am ascultat cu foarte mare atenție expunerea dv. și că am fost impresionați de această expunere. Vă felicităm pentru rezultatele obținute.

Tov. E. Bodnăraș :

După amiază vrem să vă prezentăm situația din partidul nostru și câteva probleme ale noastre, legate de dezvoltarea economiei în general, precum și alte probleme referitoare la relațiile noastre și la mișcarea comunistă și muncitorească.

Tov. Fam Van Dong :

De acord.

Voi avea, de asemenea, unele întrebări de pus.

După câte știu, vom publica un comunicat comun. Vom desemna câțiva tovarăși care să se ocupe de această problemă.

Tov. E. Bodnăraș :

Si noi vom desemna. Dv. pe cine desemnați ?

- 63 -

66

Tov. Fam Van Dong :

Pe ministrul adjunat al afacerilor externe, ambasadorul nostru la dv. și încă un tovarăș.

Tov. E. Bodnăraș :

Atunci vom desemna și noi tot trei tovarăși : tov. Vasile Vlad, șeful Secției Relații Externe, tov. Vasile Gliga, adjunat al ministrului afacerilor externe și tov. Ioan Moangă, ambasadorul nostru la Hanoi.

Tovarășii vor pregăti un proiect pe care ni-l vor prezenta cînd va fi gata. Cred că o să fie un comunicat bun.

Tov. Fam Van Dong :

Noi credem că lucrul acesta se va face fără complicații.

./.

- 64 -

67

Sedința a III-a

- Sâmbătă, 7 mai 1966, orele 15,00 -

Tov. E. Bodnăraș :

Dacă ne permiteți, tovarăși, să continuăm, bineînțeles dacă nu aveți unele întrebări față de cele expuse de mine azi dimineață.

Tov. Fam Van Dong :

Am unele întrebări.

Tov. E. Bodnăraș :

Poftiți, vă rog.

Tov. Fam Van Dong :

În Uniunea Sovietică și în alte țări de democrație populară noile forme de organizare a economiei au fost studiate timp de ani întregi, s-au tras primele concluzii, s-a vorbit despre această problemă la o plenară a CC al PCUS, în raportul tov. Kossighin la Congresul XXIII-lea. De asemenea, s-a vorbit de această problemă și în alte țări. Care este părerea dv. asupra acestei chestiuni ?

Tov. E. Bodnăraș :

O să vă rog să-mi permiteți ca această chestiune să o leg de problema relațiilor cu celelalte țări socialiste. Cît privește situația de la noi, o voi arăta pe parcurs, cînd^{voi} vorbi și de partid și de organizarea activității noastre în general.

Tov. Fam Van Dong :

A doua întrebare ? Care este scara salariilor la dv?

Tov. E. Bodnăraș :

La noi salariul mediu este astăzi de 1100 lei. Specialiștii, inginerii, firește că au salarii mai bune. Un director de în-

./.

- 65 -

68
treprindere are un salariu de vreo 3000 lei, un inginer cu salariu 2500 lei. La noi lucrează foarte multe femei, așa că în familie se întâlnesc adesea două salarii. Nivelul de viață este satisfăcător. Oamenii noștri sînt îmbrăcați bine, au locuințe confortabile.

Acum noi am trecut la o nouă măsură, de a permite construirea de locuințe în orașe, prin asociere, din depunerile bănești pe care le poate avea fiecare cetățean la CEC. La aceasta se adaugă un credit acordat de stat și care se rambursează în decurs de 25 de ani. Această măsură a făcut ca foarte mulți cetățeni, în loc să-și cumpere automobile, să-și construiască locuințe, iar aceasta este mai avantajos și pentru noi și pentru ei. Locuințele la noi sînt încă foarte ieftine.

Ne gîndim ca salariul real să crească în următorii 5 ani cu 20-25%, cam cu 4 - 4,5% pe an.

Partidul nostru împlinește mîine 45 de ani. Din întîmplare, ne găsim aici, la Hanoi, la această aniversare a partidului.

Partidul nostru numără astăzi un total de 1.500.000 membri. La ultimul congres el și-a reluat denumirea de Partid Comunist. Din 1948 pînă în 1965 el a purtat denumirea de Partid Muncitoresc. El a căpătat această denumire după ce am realizat fuziunea cu Partidul Social-Democrat în 1948. În acea perioadă a fost nevoie de o asemenea denumire, dar acum nu i-am mai văzut necesitatea.

Compoziția socială a partidului nostru se exprimă în felul următor: muncitori - 600.000, deci cam 40%; țărani - 485.000, deci aproximativ 32%; intelectuali și funcționari - 335.000, deci cam 22% și alții 6%.

Tov. Fem Van Dong :

Cîte femei sînt în partid ?

./.

Tov. E. Bodnăraș :

330.000 de femei, adică 21,6%.

Deci, muncitorii și țărani împreună dețin majoritatea covârșitoare a compoziției partidului nostru, ceea ce reprezintă 72%.

La Congresul al IX-lea al partidului s-a aprobat un nou statut al partidului. Acesta prevede desființarea stagiului de candidat de partid, așa că noi primim acum direct în partid, fără stagiul. Noi am socotit că cei mai mulți din tinerii care intră în partid își fac stagiul în rândurile UTC, sînt tineri care se afirmă în producție și sînt pregătiți și verificați pînă la intrarea în partid în aceste condiții.

Congresul al IX-lea a adus, prin prevederile statutare și unele îmbunătățiri în conducerea partidului : astfel, noi avem în fruntea partidului un Comitet Central care alege Comitetul Executiv al CC, Prezidiul Permanent al CC și Secretariatul CC. Comitetul Executiv reprezintă ceea ce înainte era cunoscut sub numele de Birou Politic. El este organul permanent între plenaryle Comitetului Central. În Comitetul Executiv al CC intră 15 membri titulari și 10 supleanți. Dintre membrii titulari, 7 sînt membri ai Prezidiului Permanent. Prezidiul este format din cei mai vechi membri ai Comitetului Executiv, în componența lui intră secretarul general și încă 6 tovarăși.

Prezidiul Permanent este organul care se întrunește fără ordine de zi, ori de cîte ori este nevoie. În unele cazuri el se întrunește și de 3 ori pe zi, după cum se simte nevoie de a se consulta operativ asupra unei probleme care preocupă conducerea fie de politică externă, fie de politică economică. Noi am simțit nevoia acestui organ pentru a asigura o bună respectare a principiului conducerii colective.

Comitetul Executiv al partidului se întrunește, de regulă, la fiecare săptămână o dată. Această zi pe săptămână este marți. Comitetul Executiv se întrunește în ședințe cu o ordine de zi în care sînt cuprinse problemele pe care guvernul și secretariatul le-au discutat în prealabil, eventual și probleme care au fost discutate în Prezidiul Permanent, hotărîrile care au nevoie de confirmarea Comitetului Executiv.

Secretariatul Comitetului Central este format din 9 secretari. Toți sînt membri ai Comitetului Central, dar nu toți sînt membri ai Comitetului Executiv. Din 9 secretari, 5 sînt membri ai Comitetului Executiv, 4 nu sînt. Secretariatul conduce întreaga muncă organizatorică, de cadre, resorturile de propagandă, de agitație și toate legăturile partidului cu alte partide comuniste. Secretariatul se întrunește și el în ședință plenară cel puțin o dată pe săptămână - luni.

În ce privește Consiliul de Miniștri, acesta are un Birou permanent format din președintele și vicepreședinții Consiliului de Miniștri. Consiliul de Miniștri se întrunește în ședință o dată pe săptămână - luni - după o ordine de zi pregătită în prealabil. Biroul Permanent are și el ședințele sale, tot luni, după ce se termină ședința Consiliului de Miniștri, fie pentru discutarea chestiunilor înscrise în nomenclatorul de probleme care au fost atribuite Consiliului de Miniștri, fie pentru examinarea problemelor^{pe}/care Consiliul de Miniștri le încredințează Biroului Permanent pentru a fi rezolvate.

Deci, luni se produc aceste consultări și schimburi de păreri în Consiliul de Miniștri și în Secretariat, iar marți sînt la Comitetul Executiv pentru aprobare, după care se întorc la Consiliul de Miniștri pentru efectuarea formalităților și transformarea lor în hotărîri, în decizii.

Noi avem 16 regiuni administrative. Fiecare regiune are un comitet regional de partid, un birou regional și un secretariat, în care intră primul secretar și secretarii comitetului regional. Aceeași organizare este și la raioane, însă cu o componență mai restrînsă.

În marile întreprinderi există comitete de partid și birouri iar în întreprinderile mai mici funcționează numai birouri.

Pentru problemele de apărare există un Consiliu Militar în care intră un număr restrîns de persoane : o parte din membrii Prezidiului Permanent, al Comitetului Central și o parte din membrii Biroului Permanent al Consiliului de Miniștri, plus ministrul Forțelor Armate, ministrul Afacerilor Interne, președintele CSP și șeful Marelui Stat Major, secretarul acestui Consiliu.

Organizațiile noastre de masă sînt sindicatele, conduse de un Consiliu Central; organizația de tineret, Uniunea Tineretului Comunist, organizația de femei. Există o organizație studentescă care are organe pe centre universitare. Partidul este strîns legat de toate organizațiile de masă; toate problemele mari ale organizațiilor de masă sînt discutate în conducerea partidului.

Partidul acordă o deosebită atenție intelectualității. Partidul nostru a avut întotdeauna bune legături cu intelectualitatea. Acum aceasta ne preocupă într-o măsură și mai accentuată. Dezvoltarea intelectualității are loc în cadrul unui proces foarte larg, în fiecare an numărul ei crește cu zeci de mii de oameni. Intelectualitatea o constituie în prezent îndeosebi specialiștii cu pregătire tehnică și științifică care joacă un rol din ce în ce mai mare în economie, în știință, în organizarea societății. Noi obișnuim să ne întîlnim în repetate rînduri cu intelectualitatea, îi strîngem și pe cei bătrîni și pe cei tineri să le ascultăm părerea asupra diferitelor probleme. Intenționăm ca în cadrul studiului pe care îl întreprindem în vederea

reorganizării conducerii economiei noastre, să stragem tot ce are intelectuslitates mai bun pentru a participa activ la dezvoltarea economiei țării. Recent noi am creat Consiliul Național al Cercetării Științifice care funcționează pe lângă Consiliul de Miniștri și în fruntea căruia se găsește un vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

Tov. Fam Van Dong :

Cu ce se ocupă acest consiliu științific ?

Tov. E. Bodnăraș :

În principal, Consiliul coordonează activitatea științifică din întreaga țară, activitatea Academiei cu toate instituttele ei, activitatea institutelor de cercetări, ale ministerelor, și a laboratoarelor din marile întreprinderi, activitatea cadrelor din învățământul superior care desfășoară muncă științifică. El trebuie, cu concursul tuturor acestor factori, să elaboreze un plan unic de cercetare științifică, să repartizeze sarcinile între cercetarea fundamentală și cercetarea aplicativă și să urmărească executarea lor, să se ocupe de înzestrarea laboratoarelor, de dezvoltarea cadrelor de cercetare științifică. El participă de asemenea la elaborarea planurilor noastre de stat, avînd de pe acum în cadrul planului un capitol al său - cercetarea științifică, care face parte integrantă din plan. La fel, planurile de cercetare științifică ale ministerelor sînt dezbătute în acest consiliu și devin executorii după aprobarea lor. Planurile economice ale ministerelor sînt, de asemenea, avizate de către acest consiliu. De altfel, la unele lucrări ale organului central de planificare - CSP -, la care participă și ministerele, vrem să vedem ca și oamenii de știință să fie atrași din ce în ce mai mult.

Noi nu avem probleme deosebite cu intelectualitatea, de natura acelor care au fost întâlnite și se mai întâlnesc în alte părți, pentru că nu am pierdut niciodată contactul cu ea. Noi suntem prezenți în permanență în rîndurile oamenilor de știință ca și a oamenilor de creație. Noi avem organizații de partid prin care comuniștii sînt prezenți în organele de conducere ale asociațiilor de creație, cum ar fi Uniunea Scriitorilor, Uniunea Artiștilor Plastici sau alte asemenea organizații. La noi este mai greu să apară cazuri de genul lui Tarsis. Metodele administrative ne sînt străine; nu putem comanda unui pictor cum să picteze. Creația artistică se compune într-o bună parte din talent.

Tov. P. Niculescu-Mizil :

Oamenii de artă urmează partidul, participă activ la viața socială, politică, la viața ideologică, la întreaga activitate, a partidului. Nu avem probleme deosebite cu ei.

Tov. E. Bodnăreș :

Dintre toate țările socialiste din Europa, noi am păstrat cel mai mare număr de intelectuali de formație veche, reușind să-i atragem de partea noastră. Astăzi avem o intelectualitate nouă, tînăra și capabilă, formată de regimul nostru.

Vîrsta medie a directorilor noștri de întreprinderi este cam de 28-30 de ani. Străinii care vin la noi sînt izbiți de această situație.

Compoziția națională a partidului este următoarea : români - 87%, adică 1.300.000; maghiari - 137.000. Avem în total în țară o populație maghiară de 1.600.000 de oameni. Pe teritoriul țării noastre locuiesc aproape o jumătate de milion de germani. Dintre aceștia avem în partid 18.600. După aceea urmează rușii, ucrainenii, sîrbii, evreii și alții. Deci, compoziția națională a partidului corespunde structurii naționale a populației țării noastre.

Nu avem probleme cu naționalitățile conlocuitoare, cel puțin la noi, pe teritoriul nostru, nu avem asemenea probleme. Dacă ele există, apoi există în altă parte, dar la noi nu. Importul acestor probleme în țara noastră nu are șanse.

Acum vă voi prezenta câteva din preocupările partidului nostru în legătură cu orientarea sa, cu construcția economică și cu relațiile sale cu celelalte țări socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, cu mișcarea progresistă din lumea întregă.

În cursul anului 1962 ne-am întâlnit cu câteva tendințe asupra cărora am reflectat foarte mult. Era vorba de tendința de a vedea economia țărilor socialiste din Europa, a acelor țări care erau membre în CAER, dezvoltându-se în cadrul unui plan economic unic pentru toate țările, cu tot ce însoțește această activitate de centralizare a funcțiilor celor mai importante ale unui stat. În acest cadru, ideea de integrare economică era evidentă, sub toate formele, care s-au concretizat în diferitele proiecte pe care le-am întâlnit în CAER, în conferințe, în articole și, până la urmă, în întâlnirea pe care am avut-o în 1963 cu conducerea sovietică.

La această întâlnire, care a avut loc la București, a participat Hrușciov, Brejnev, care atunci era secretar al partidului; Kosighin, care era prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și conducea economia sovietică, și Andropov. Convorbirile care au avut loc atunci și care au prevăzut un ciclu de întâlniri pe diferite probleme, ne-au ajutat să clarificăm poziția noastră în sensul de a spune categoric "nu" la toate aceste proiecte.

Dacă colaborarea și cooperarea între țările socialiste constituie o necesitate obiectivă izvorâtă din structura economiei lor, din caracterul de clasă al societății socialiste, apoi în nici un caz formele de organizare suprastatală nu au ce căuta.

75 78
după părerea noastră, în această cooperare și colaborare.

Statele socialiste din Europa care s-au format după război sînt rezultatul înfruntării care a avut loc pe plan general între fascism și socialism. În fruntea acestei lupte s-a aflat Uniunea Sovietică care a adus jertfe grele, care a constituit forța de șoc, dar nu mai puțin adevărat este că fără existența unor partide comuniste, fără lupta clasei muncitoare organizate în țările în care mai târziu socialismul s-a instaurat, această victorie a socialismului nu ar fi fost posibilă. Deci, recunoscînd existența acestui factor obiectiv pe care l-a creat desfășurarea războiului și înfrîngerea fascismului, nu este mai puțin important factorul subiectiv - faptul că în fiecare țară partidul a jucat rolul fundamental. Aceasta este o realitate peste care nu putem trece nici în aprecierea momentului cuceririi puterii politice și nici a perioadei următoare cînd această putere politică trebuie valorificată, desăvîrșită prin transformarea socialistă a societății.

Națiunea socialistă este o realitate obiectivă. Abia sub conducerea clasei muncitoare ea capătă deplinătatea capacității de a se manifesta ca forță istorică care s-a clădit independent de voința noastră și care are destinul ei de îndeplinit în dezvoltarea societății viitoare socialiste și comuniste. Națiunea va continua să joace un rol important pînă la dispariția ei, moment care este încă foarte departe. Lenin a prevăzut acest proces într-o formulare făcută, cu multă prudență, în sensul că chiar după ce puterea politică pe scară mondială va fi în mîna clasei muncitoare, particularitățile naționale vor persista încă multă vreme. Din aceasta derivă și grija pe care trebuie s-o purtăm acestei probleme deosebit de importante din punct de vedere politic, pentru că ea formează în prezent cheia dezvoltării societății socialiste.

Pentru aceste considerațiuni noi am spus categoric "nu!" proiectelor care tindeau să anihileze în ultimă instanță funcțiunea partidului din țara respectivă, funcțiunea clasei muncitoare din țara respectivă, funcțiunea statului național în dezvoltarea societății socialiste.

În națiunea burgheză există cele mai mari contradicții de clasă. Acestea dispar în națiunea socialistă pe măsură ce se lichidează clasa foștilor exploataatori, se întărește clasa muncitoare, se dezvoltă clasa prietenă a țărănimii, care și ea devine din ce în ce mai omogenă, se dezvoltă noua intelectualitate. În felul acesta națiunea capătă o structură din ce în ce mai unitară și poate să-și manifeste din plin capacitățile ei creștătoare.

Au fost tovarăși din unele partide și anume din partidele comuniste mari din țările capitaliste, care la vremea respectivă ne-au reproșat această poziție a noastră : "Cum dv. în calitate de comuniști și internaționaliști, nu înțelegeți ceea ce capitaliștii au înțeles de mult și de aceea se unesc între ei?". Aceleași argumente le-a folosit și tov. Kosișghin în 1962, când ne-a prezentat ca exemplu Piața comună din Europa occidentală : "Dece nu înțelegem să facem noi, comuniștii, ceea ce fac și capitaliștii?". Noi am răspuns : "Ceea ce fac capitaliștii între ei este o afacere capitalistă". Acolo se asociază proprietățile private ale capitaliștilor care sînt nevoiți să meargă la asemenea forme pentru că altfel însemnează să se expună loviturilor celui mai tare. Cine domină astăzi economia vest-europeană? Capitalul monopolist american care este mai puternic.

Noi i-am întrebat pe tovarășii comuniști din partidele care ni s-au adresat și ne-au interpelat : în cazul în care eu de gînd să cucerească puterea politică cred ei care că vor avea șanse să realizeze clasa muncitoare a țării lor în jurul luptei

pentru putere, comunicînd că stadiile de trecere spre societ tes socialistă sînt următoarele : lupta pentru dobor irea burgheziei, luarea puterii, na ionalizarea mijloacelor de producție, expropriearea expropriatorilor; iar a doua zi după na ionalizarea mijloacelor de producție - interna ionalizarea mijloacelor de producție, economia   riei urm nd să fi dirijată de undeva, dintr-un centru oarecare, în cadrul unui plan unic, în interesul interna ionalismului proletar? Pofti i, merge i în alegeri ! ... Este ridicol.

Din fericire, astăzi mulți judecă altfel.

Cert este că partidul nostru s-a opus, se opune  i se va opune oricăror tendințe spre instituirea de organisme suprastatale în relațiile dintre țările socialiste  i în orice relații în lume. Noi nu recomandăm nici   rilor capitaliste astfel de relații.

Tov. Fem Van Dong :

Au  i ei greut  i în această problemă. Piața Comună merge rău.

Tov. E. Bodnăraș :

Aceea i pozi ie de principiu o avem nu numai c nd este vorba de organisme economice, dar  i c nd este vorba de alte organisme, politice sau militare. Mă refer la Tratatul de la Varșovia  i cărui participan i sîntem  i care este un organism destinat să ne apere de eventualele acțiuni ale imperialismului constituit în organizația NATO.  n cadrul Tratatului noi vrem să fim parteneri egali, convin i că participăm cu toate forțele noastre la organizarea unui front socialist în acea parte a lumii, fără să admitem institu ii suprastatale care să ne fie impuse prin voin a cuiva. Conducerea de partid  i de stat din propria noastră țară este singura în măsură să hotărăscă asupra tuturor treburilor politice, economice, militare ale   riei.

Noi socotim că, din punct de vedere principial, nimeni nu poate prelua prerogativele esențiale ale partidului și statului, pentru că principala responsabilitate pentru orice acțiune o poartă partidul și guvernul, instituțiile de stat, față de țară, față de ^{propriul} popor. Unii tovarăși s-au supărat când puși în fața acestor planuri de integrare economică, noi ne-am adresat poporului, muncitorilor, țăranilor și i-am informat.

Proprietatea socialistă nu este proprietatea privată capitalistă. Noi nu avem dreptul s-o înstrăinăm, nimeni nu ne-a dat acest mandat - nici congresul partidului, nici guvernul sau Comitetul Central - de a înstrăina proprietatea națională, în parte sau în totalitate, și de a o ceda altuia care s-o planifice. Si apoi practic s-a pus întrebarea : și cine mă rog să planifice? Cine este acela care a dat dovadă de atîta pricepere ca să ne încredem în capacitatea lui de planificare? Noi avem motive să credem că în cazul unor proiecte nu se constată cîtuși de puțin o asemenea capacitate. Dar aceasta este o chestiune pur accesorie.

Dragi tovarăși, dacă pe dv. personal v-ar chema cineva ca să ocupați un post echivalent în România, sau dacă l-ar chema pe un român să vină să se așeze într-un loc de conducere în Vietnam, nu ar fi oare o nenorocire? N-ar putea face nimic, ar fi paralizat. Nimeni nu poate să preia răspunderea dv., pe care o exercitați trup și suflet, prin popor, prin istorie, cu tot ce mișcă, cu toate perspectivele, cu toate tradițiile. Nimeni. Numai dv.

Tov. Fam Van Dong :

Intocmai. Nimeni nu poate să înlocuiască vietnamezul în Vietnam.

Tov. E. Bodnăraș :

Românul în România, sau francezul în Franța.

Pornind de aici, noi am socotit necesar să exprimăm în documente poziția noastră, noi am considerat că, dacă în mișcarea

comunistă internațională, dacă între țările sistemului socialist au apărut dificultăți, divergențe, sursa lor principală constă în nesocotirea acestor condiții fundamentale ale responsabilității partidelor în clădirea relațiilor dintre ele. Această idee noi am exprimat-o și o exprimăm prin afirmarea egalității depline în drepturi a tuturor partidelor, a tuturor statelor mari sau mici. Nimeni nu are vreo vină că istoricește s-a clădit o formațiune mică ca Albania, sau un colos cum ar fi Uniunea Sovietică. Deci, noi proclamăm principiul egalității, principiul independenței, principiul suveranității, al neamestecului în treburile interne și al cooperării și colaborării pe baza avantajului reciproc și cerem respectarea acestor principii.

Aceasta este, după părerea noastră, condiția fundamentală, care, odată satisfăcută, va face să dispară cel puțin 80% din divergențele care există astăzi, fie în sistemul^{nostru}/socialist, fie în relațiile din mișcarea comunistă. Noi socotim că respectarea acestor principii este condiția esențială a solidarității și unității sistemului socialist mondial și mișcării comuniste internaționale.

Tov. Fam Van Dong :

Este foarte exact. Acestea sînt principiile absolute. A viola aceste principii înseamnă a te expune la grave pericole.

Tov. E. Bodnăraș :

Noi am socotit că respectarea acestor principii va asigura socialismului un auditoriu din ce în ce mai mare, simpatii din ce în ce mai largi, adeziunea popoarelor care luptă pentru eliberarea lor de sub dependența colonială, împotriva tendințelor neocolonialismului, în orientarea lor spre soluții noi, spre socialism, pentru că cele capitaliste le sînt deja cunoscute. Dacă socialismul nu le va oferi aceste perspective, prin forța exem-

plului său, nu știu ce alte soluții ar mai putea adopta aceste țări. Dacă națiunile, după ce au scăpat de hegemonia marilor puteri capitaliste, vor trebui să accepte hegemonia unor țări socialiste, să asculte de un conducător care să le dicteze ce au de făcut, câtă pîine să mănince, cu câtă pînză să-și facă cămașa și ce suprafață să sîibă geamurile ferestrelor, apoi nimeni nu va fi tentat să caute fericirea în socialism.

Noi sîntem convinși că socialismul este singura soluție.

Nu există altă forță socială care să poată aborda marile probleme ale umanității, să producă răsturnarea unui sistem și făurirea altuia, decît clase muncitoare, decît partidele comuniste. Dar lucrul acesta trebuie să-l înțeleagă oamenii, iar ce să-l înțeleagă oamenii trebuie să-i demonstrăm visibilitatea.

În acest context de idei noi am apreciat poziția dv., hotărîrea dv., de a duce lupta pînă la capăt în împrejurările în care vă găsiți și am spus : nimeni nu are dreptul să modifice această hotărîre a Partidului celor ce Muncesc din Vietnam. Tovarășii vietnamezi sînt singurii răspunzători pentru că numai ei au toate elementele pentru a judeca situația, pentru a-și organiza forțele, pentru a-și rezolva problemele și numai ei sînt în stare să-și ducă lupta la bun sfîrșit. De ce am avea o altă părere decît la părăsirea lor? Aici rezidă solidaritatea noastră cu dv. Ea este și sentimentală, este adevărat, oricine se indignează în fața unei agresiuni, dar aceasta nu este suficient. Ea este rațională pentru că izvorăște din concepția noastră.

Tov. Fan Van Dong :

Vreau să spun două cuvinte : ați spus adineauri că nimeni nu are dreptul să modifice hotărîrea noastră; de fapt trebuie să adăugăm că nimeni nu poate s-o facă.

Tov. E. Bodnăraș :

De acord.

De pe aceste baze noi avem relații cu toate partidele comuniste, cu toate țările socialiste. De pe aceste baze cultivăm aceste relații. Noi respectăm această bază în mod riguros și pretindem ca ea să fie respectată reciproc. Același lucru îl facem și în relațiile noastre cu celelalte organizații progresiste, democratice.

În relațiile cu țările capitaliste, noi cerem : egalitatea în drepturi, respectarea independenței și suveranității, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc. Totdeauna vor fi socoteli clare pe această bază.

Internaționalismul proletar este o mare forță, dar conținutul acestei noțiuni este determinat de capacitatea fiecăruia de a-i da forță. Dacă fiecare va fi slab pentru că nimeni nu va fi răspunzător și stăpîn în țara sa, ce o să mai fie acest internaționalism proletar ?

Sigur, au fost unii care au crezut că-și ușurează existența calificînd această poziție a noastră drept "naționalism", "îngustare națională" și tot felul de alte epitete. Noi nu ne impresionăm de aceste calificative. Noi constatăm un lucru: la București se pot întîlni toate țările socialiste, toate partidele comuniste, fără restricții, se pot așeza la aceeași masă fără să scoată cuțitele polemicii.

Asupra polemicii publice, după cum vă este cunoscut, partidul nostru și-a spus părerea la vremea sa, într-un document publicat în 1964. Tezele acestui document au fost concretizate în lucrările Congresului al IX-lea și sînt spărate de noi și de către toți comuniștii români în orice situație. Noi nu vom participa la polemica publică și nu vom sprijini niciodată - și acest lucru l-am spus deschis tovarășilor sovietici - polemica împotriva Chinei, după cum nu vom participa la campania dusă de oricine împotriva Albaniei. Ne ajunge ,

am făcut-o o dată, la Congresul al XXII-lea când am fost tîrîți, toate partidele comuniste prezente acolo, să facem declarații pentru excluderea albanezilor din rîndurile noastre. De asemenea, am arătat și tovarășilor chinezi că nu vom participa nici odată la vreo campanie sau la vreo acțiune împotriva Uniunii Sovietice sau împotriva altei țări socialiste.

Noi credem că, în rezolvarea problemelor în divergență, respectarea principiilor despre care am vorbit este condiția primordială, iar a doua condiție este respectarea părerii celuilalt, atenția cu care trebuie tratată o părere. La urma urmei, dacă nu vom fi de acord asupra unui lucru, nu se întîmplă nici o nenorocire, avem frigidere, putem să închidem problema acolo pînă cînd va fi coaptă, și după aceea o vom discuta.

Particularitățile dezvoltării construcției socialiste și ale mișcării comuniste și muncitorești indică clar că astăzi nu mai poate fi vorba de un centru unic conducător, că nu mai poate fi vorba de o singură linie de orientare în diversitatea aceasta enormă în care se desfășoară lupta cu un dușman care merge de la corupție pînă la bombardamente. Togliatti a făcut o afirmație în acest sens, afirmație care de fapt îi aparține lui Lenin, numai că urmașii lui Lenin au uitat aceste recomandări.

Noi credem că unitatea poate fi restabilită în timp, evitînd greșelile, evitînd să adăugăm focului orice fel de carburanți, cu răbdare, dar cu neabătută încredere și perseverență pentru a o realiza. Ceea ce se întîmplă la dv. este pînă la urmă o dovadă că lucrul acesta este posibil. Intr-adevăr, în cazul Vietnamului s-a manifestat expresia solidarității fiecărei țări socialiste cu lupta dv.; nu este unul care să fie spus : noi pe vietnamezi nu-i ajutăm. Toți v-au acordat ajutor - unul mai mult, altul mai puțin. Este tocmai demonstrarea faptului că ceva ne unește, iar acest fapt există în mod obiectiv, el nu poate fi

./.

negat. De aceea noi sîntem incredători și vom afirma că ceea ce ne unește este mai tare decît ceea ce ne desparte.

Noi nu sîntem supărați că tovarășii sovietici la vremea respectivă au venit cu unele teorii. Se întîmplă. China este foarte complicată : au intrat în eprubetă și unele substanțe nepotrivite. Comerțul nostru cu Uniunea Sovietică reprezintă 40% din totalul comerțului nostru exterior. La fel, relațiile noastre cu celelalte țări socialiste, cu tovarășii germani, cu tovarășii cehi care au avut supărările lor pentru că noi nu am acceptat planul de a cîntări mazăre furejeră și porumb silos. Tovarășul Cescușescu cînd s-a întîlnit cu tov. Novotny la Congresul PCUS de la Moscova i-a spus: "Noi înțelegem că vreți porumb de la noi și sîntem de acord să vă dăm. Noi avem mari rezerve care încă nu sînt valorificate în ceea ce privește producția de porumb. Dar acestea sînt investiții, iar noi nu avem aceste mijloace. Vreți să contribuiți, veniți, ne acordați credite în mașini, în unelte, executăm irigațiile, iar în costul acestor livrări noi vă vom furniza porumb pentru perioada cît vom plăti livrările. Putem face un contract și după aceea".

Iată o colaborare bilaterală echitabilă, fără planificare din altă parte. Ne înțelegem, colaborăm. Noi sîntem nevoiți să cooperăm, să colaborăm. Ne cooperăm, nu colaborăm ne irită, ci formulele în care ne preconizăm această cooperare.

Tov. Fan Van Dung :

Ce a răspuns Novotny :

Tov. N. Roșnăres :

S-a declarat de acord și a spus: "Noi am crezut că voi renunța să vreți", iar noi le-am spus că "Noi am crezut că dv. nu vreți".

Tov. P. Niculescu-Mizil :

Eu am participat la această întâlnire și de aceea doresc să spun câteva cuvinte. Întâlnirea s-a desfășurat într-un spirit tovarășesc și a fost foarte utilă. Ne-am spus părerile și unii și alții asupra felului cum vedem dezvoltarea relațiilor între România și Cehoslovacia. Am ajuns la concluzii comune bune; s-a stabilit ca pe linia guvernelor să se facă propuneri concrete. Avem convingerea că discuția aceasta va duce la dezvoltarea relațiilor noastre, în interesul ambelor țări și în interesul întregului nostru sistem socialist.

Tov. E. Bodnăraș :

În curând urmează să se întâlnească la București reprezentanții conducătorilor de partid și de stat ai țărilor socialiste din CAER și din Tratatul de la Varșovia.

Pe linia Tratatului de la Varșovia au fost făcute unele propuneri de a modifica natura unor organisme create prin Tratat, aceasta stă în domeniul îndrumării politicii externe cît și al organizării. Dar noi am amendat aceste propuneri, nu am fost de acord cu tendințele care căutau să instituie un organ suprastatal pentru politica externă sub forma unui consiliu al miniștrilor de externe, după cum n-am fost de acord cu propunerile de a "perfectiona" organizația militară a Tratatului de la Varșovia, trecînd-o necondiționat sub o comandă unică. Noi am spus "nu" acestor tendințe.

Noi sîntem de acord că activitatea în cadrul Tratatului are nevoie de unele îmbunătățiri, dar pentru aceasta trebuie să ne întîlnim și să discutăm. La Moscova în timpul Congresului PCUS, tovarășii Brejnev și Kosighin au venit la delegația noastră și au făcut propunerea ca într-un timp apropiat să aibă loc o întîlnire a țărilor participante la Tratat, la nivelul secretarilor generali și al președinților consiliilor de miniștri. Noi am fost

./.

de acord și le-am spus : "Veniți la București, unde ușile sînt deschise". Tovarășii sovietici au fost de acord. Tot la Moscova a avut loc și o întîlnire cu toți primii secretari și președinții consiliilor de miniștri din țările membre ale CAER și ale Tratatului, în afară de Albania care nu a asistat la lucrările congresului, și s-a hotărît ca în luna iulie, între 1 și 10 iulie, să aibă loc la București această întîlnire. Vom discuta probleme economice, probleme de securitate și alte probleme care ne interesează. Am început pregătirea acestei întîlniri, urmează să se întîlnească miniștri de externe, miniștri forțelor armate. Noi sperăm că vom avea o întîlnire bună. În legătură cu aceasta, apar unele probleme asupra cărora propun să discutăm altă dată.

Prima noastră grijă a fost să avem bune relații cu țările socialiste și în primul rînd cu țările socialiste vecine. În acest sens, tovarășii Ceaușescu și Maurer au fost în septembrie anul trecut în Uniunea Sovietică și în Bulgaria în vizite de prietenie. La noi au fost în vizită tovarășii unguri și tovarășii bulgari. Acum tovarășul Ceaușescu este iarăși invitat să facă o vizită de odihnă în Bulgaria. Și eu am fost invitat să-mi petrec concediul în toamnă, în Bulgaria. Am primit recent vizita lui Tito, ca răspuns la vizita făcută de către Gheorghiu-Dej în 1963.

Noi sîntem interesați să avem relații bune cu iugoslavii la fel și cu bulgarii. Cu iugoslavii noi construim un baraj pe Dunăre și o mare centrală hidroelectrică de 2 milioane kw putere instalată, din care nouă ne va reveni un milion și iugoslavilor un milion de kw. Aceasta va fi una dintre cele mai puternice centrale din Europa. Si în acest caz, la vremea cînd proiectul a luat ființă, unii au vrut să-l transformăm într-o organizație internațională suprastatală, să exploateze în comun rezervele de apă, să facem irigațiile în comun - desigur pe teritoriul Româ-

./.

niei și Iugoslaviei -, să folosim în comun producția de energie și să nu mai știm cine răspunde de una și cine răspunde de alta. Dar noi am spus "nu". Noi mai avem de făcut o centrală pe Dunăre cu bulgarii, acolo vom lucra numai cu bulgarii. Mai la vale se va construi o centrală cu Uniunea Sovietică, acolo vom lucra numai cu Uniunea Sovietică și nu vom permite ca alții să participe. Tovarășii iugoslavi au fost și ei de acord să procedăm în acest fel.

Cu Iugoslavia noi nu am avut război niciodată. Noi sîntem în relații bune. Tito a fost bine primit la noi și vizita a fost bună. Sigur, noi nu sîntem de acord cu multe lucruri pe care ei le fac. Dar ei sînt la conducere, poporul, clasa lor muncitoare. În timpul războiului împotriva nemților a murit fiecare al 9-lea iugoslav. Sub steagul cui? Sub steagul partidului. Si cine a condus această luptă? Cei care o conduc acum - Tito, Rankovici și toți comuniștii. Ce s-a întîmplat în 1948 cînd s-a decretat, dintr-o mișcare de deget, că Iugoslavia încetează să mai fie țară socialistă și că conducerea ei este o bandă de trădători? La ce a dus aceasta? Românii au cheltuit multe miliarde de lei pentru a face fortificații la frontieră. Cui au fost de folos?

Desigur, noi nu ne putem însuși sistemul lor de conducere; asta este treaba lor. Dar nici nu avem elemente care să ne permită aprecierea că Iugoslavia nu este țară socialistă. Ea are multe dificultăți și caută soluții. S-o ajutăm să găsească soluțiile jûste. La întîlnirea pe care am avut-o cu Tito am avut satisfacția de a constata că, în ceea ce privește poziția față de Vietnam el a exprimat adeziunea sa față de lupta poporului vietnamez. Jugoslavii sînt de acord cu poziția Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, iar în cuvîntarea sa Tito a exprimat acest lucru și a condamnat actul de agresiune american. În acea zi ambasadorul american i-a dat mîna cam supărat. Aceasta este părerea ./.

lor cea mai recentă, nu știu care a fost părerea lor mai înainte.

Cu Uniunea Sovietică avem relații bune; sîntem interesați să avem relații bune. Este absurd să se creadă că în România poste să se dezvolte o tendință antisovietică. Noi am participat la Congresul al XXIII-lea, după cum au participat și celelalte partide și am făcut bine că am participat.

Noi socotim că ar fi o mare greșeală să ne izolăm de cineva, chiar de acela față de care avem o poziție deosebită sau cu care sîntem în divergență. Pe noi au încercat să ne izoleze și nu a fost bine pentru noi. De aceea noi nu ne izolăm, noi mergem oriunde, pentru că noi credem că ne situăm pe o poziție pe care o putem susține privindu-l pe om în ochi, fără să ne jenăm, putem să vorbim despre egalitate, despre independență, despre suveranitate, despre avantajul reciproc, despre neamstec în treburile interne - oriunde susținem aceasta.

La Congresul al XXIII-lea am avut prilejul să luăm contact cu foarte multe delegații, ne-a făcut multă plăcere și întîlnirea cu delegația dv. Am putut să constatăm cu satisfacție că în gîndirea partidelor comuniste și muncitorești își face tot mai mult loc orientarea în direcția acceptării ideilor principiale de bază ale egalității și neamstecului în treburile interne, în direcția căutării cu răbdare și cu atenție, a căilor de a restabili unitatea partidelor noastre.

Noi socotim că este bine că Congresul tovarășilor sovietici nu a dezvoltat polemics publică. Aceasta este departe de a exprima tot ce poste caracterize Congresul, însă este un lucru actual și de aceea ne-am oprit asupra lui.

Celelalte aprecieri nu sînt de actualitate practică. Este treaba tovarășilor sovietici cum își organizează economia. Uniunea Sovietică reprezintă o mare forță economică și noi sîntem convinși că tovarășii sovietici sînt în stare să-și rezolve

problemele care s-au acumulat în anii din urmă. Si ei au dificultăți, au nevoie și ei de ajutor, iar noi trebuie să-i ajutăm să le spunem părerea deschis unde credem că ceva nu este bine și să nu permitem altora să ne antreneze în acțiunile care nu ar fi cele mai potrivite.

Tov. P.Niculescu-Mizil :

Intrucât am participat la Congres, vreau să adaug că delegația noastră a avut acolo întâlniri cu foarte multe delegații - aproape 30 de delegații - din țările socialiste, din țările capitaliste, din țările Asiei, Africii, Americii Latine. Toate aceste întâlniri au contribuit la dezvoltarea relațiilor partidului nostru cu partidele cu care am avut contact.

Eu vreau să subliniez că aprecierea partidului nostru față de faptul pozitiv că la Congres nu s-a dezvoltat chestiunea polemicii, a fost confirmată de delegațiile cu care am avut contact. Sigur, au fost și tovarăși care au exprimat alte puncte de vedere, de exemplu, tovarășii maghiari care au contrastat prin spiritul cuvântării lor cu tovarășii sovietici și cu majoritatea delegațiilor străine. Inșă fiecare își exprimă poziția așa cum consideră. Noi, spre exemplu, n-am aprobat acele părți din cuvântarea tovarășilor maghiari care erau în discordanță cu acest spirit. Noi nu am aplaudat aceste pasaje.

În discuțiile pe care le-am avut cu diferite delegații am constatat că, în general, spiritul de a nu ascuți polemica își face tot mai puternic loc, câștigă teren. Sigur, tovarășii cu care am discutat au avut și păreri deosebite de ale noastre asupra unor probleme. Dar păreri deosebite vor exista totdeauna. Important este ca în problemele fundamentale să ne înțelegem, iar când sînt probleme deosebite, să le discutăm tovarășește, în spiritul încrederii și stimei reciproce. Important este faptul că delegațiile cu care am vorbit au manifestat îngrijorarea lor

pentru actuala situație din mișcare, preocuparea lor pentru găsirea unor căi de întărirea unității.

Tov. E. Bodnăraș :

Noi cu tovarășii bulgari avem relații foarte bune și vom consolida aceste relații. Tovarășii bulgari au făcut multe eforturi pentru a-și organiza economia și au obținut rezultate bune, și în industrie și în agricultură.

Tov. Kadar și tov. Kallay au fost la noi în martie, într-o vizită^{ne} oficială. Sigur, noi avem unele puncte de vedere deosebite, dar nu pe problemele fundamentale. Noi socotim că sînt create toate premisele pentru a putea dezvolta în foarte bune condițiuni relațiile noastre și pe linie de partid și pe linie de stat.

Recent, tovarășii polonezi ne-au comunicat că vor să vină la noi în primul trimestru al anului viitor. Aceasta este bine.

Avem foarte bune relații cu China. Cunoașteți că noi am fost în China destul de des în cursul ultimilor doi ani. Am fost în martie 1964 cînd s-a suspendat pentru cîtva timp polemica. De asemenea, am fost la sărbătorirea celei de-a 15-a aniversări, tot în anul 1964. Tovarășul Ciu En-lai a fost la noi cînd am suferit pierderea lui Gheorghiu-Dej, iar acum urmează să vină tot într-o vizită oficială la sfîrșitul lunii mai, împreună cu Cen I. Tovarășii chinezi au fost la Congresul partidului nostru cu o delegație în frunte cu tov. Den Siao-pin. De la sovietici a fost atunci tov. Brejnev, la fel și dv. ați fost prezenți.

Cu tovarășii coreeni avem relații foarte bune. Gîndim asupra multor probleme la fel. Asupra considerațiilor de independență, suveranitate, neamestec în treburile interne, nu există nici o deosebire de păreri.

Cu dv. relațiile sînt cunoscute. Noi sîntem fericiți că am putut veni aici să aducem mesajul nostru, expresia solidarității

- 87 -

90

pe care o manifestăm față de lupta poporului vietnamez. În orice caz, noi sîntem hotărîți să facem totul pentru a întări relațiile dintre partidele noastre, dintre statele noastre și credem că baza de considerațiuni de la care pornim este convenabilă pentru ambele partide.

Cu tovarășii albanezi relațiile noastre sînt bune. Noi am propus ca o delegație a lor să vină la noi. Avem cu ei relații economice; relații diplomatice am avut tot timpul cu ei.

Cu tovarășii din Cuba întreținem relații bune. Nu aprobăm însă unele ieșiri nervoase ale lor.

În ce privește țările capitaliste, am ținut să avem relații bune, pe cît posibil, cu toate statele capitaliste. Noi am fost anul trecut în Birmania, în Pakistan, în RAU. În continuare, tov. Maurer a fost în Franța. O delegație în frunte cu un prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri a fost în Anglia. Ministrul de externe al Franței a fost recent la București. Tovarășul Maurer a mai fost de asemenea în Austria, în Iran. Anul acesta primim vizita șahului Iranului, primim și vizita austrie-cilor.

Acum a fost la noi o delegație parlamentară din Turcia, tov. Maurer a fost invitat în Turcia și se va duce acolo.

Tov. Fam Van Dong :

Ce relații aveți cu Grecia ?

Tov. E. Bodnăraș :

Cu Grecia relațiile noastre vor merge mai bine după ce vom lichida discuțiile referitoare la datoriile pe care le avem în legătură cu exproprierile. Sînt anumite pretenții : ei cer vreo 6 milioane de dolari, noi le dăm 1 milion. Ei sînt obișnuiți să se tîrguiască, dar și românii la fel. Unul cere mai mult, altul dă mai puțin și pînă la urmă ne vom înțelege.

Cu Italia, și cu Germania federală avem relații bune. Relațiile noastre cu RFG sînt deocamdată numai de ordin economic, ei sînt furnizorii noștri de utilaje, și trebuie să vă spunem că au utilaje foarte bune. Sigur, dezvoltînd relațiile cu RFG, noi rămînem pe poziția noastră cunoscută în ce privește revanșismul german, în ce privește sprijinul pe care noi îl acordăm pe deplin RDG, ca primul stat socialist german.

Cu francezii avem relații bune economice și culturale. Noi considerăm pozitivă poziția lui De Gaulle față de NATO și americani. Această poziție trebuie sprijinită.

Cu Anglia, la fel, dezvoltăm relațiile economice.

Reprezentantul Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud a propus să i se acorde statut diplomatic. Noi îi vom acorda acest statut.

Tov. Fam Van Dong :

Doriți să luăm cîteva minute pauză ?

Tov. E. Bodnăraș :

De acord, închei imediat.

Noi considerăm că problema cuceririi puterii politice este o problemă a fiecărui partid și a fiecărei țări în parte. Aici nu putem recomanda nimănui nici o formă și nu este bine să se recomande vreo formă. Orice amestec în această problemă nu poate aduce decît prejudicii foarte grave. Avem exemplul din Brazilia, din Indonezia.

Este clar că divergențele existente între țările socialiste și în mișcarea comunistă încurajează pe agresorii imperialiști și de aceea sîntem partizanii ideii de a restabili unitatea, de a face tot posibilul pentru a ne manifesta solidari și uniți.

Iată, acestea sînt considerațiile noastre.

Acum să facem o pauză și după aceea să ascultăm părerile dv.

După pauzăTov. Emil Bodnăraș:

Dv. ați avut o întrebare cu privire la organizarea conducerii economiei în țările socialiste. Noi știm că în diferite țări socialiste problema este în studiu, dar este greu de spus în ce măsură soluțiile la care se gîndesc tovarășii din aceste țări exprimă o orientare științifică fundamentală. Aceasta pentru că preocupările în legătură cu organizarea conducerii economiei au avut loc în condițiile în care cele mai multe dintre țările socialiste europene, inclusiv Uniunea Sovietică, se orientau în ansamblu spre o economie integrată și deci este posibil ca și concepția lor să fi fost influențată de această gîndire generală. Se pare că nicăieri nu s-a formulat încă un cadru precis. Noi cel puțin nu cunoaștem. Tovarășii bulgari ne-au comunicat că la viitoarea plenară a Comitetului lor Central vor pune în discuție reorganizarea conducerii economice pe baza unei experiențe acumulate în decurs de cîțiva ani, în cîteva ramuri ale economiei naționale. Nu cunoaștem însă concret cum se va realiza aceasta.

În ce ne privește, noi socotim că este necesară îmbunătățirea conducerii economiei. În ce sens vedem noi aceste îmbunătățiri? Este clar că funcțiunea statului, ca organ central diriguitor al dezvoltării generale nu poate fi abandonată. Această funcțiune trebuie afirmată în continuare într-un cadru calitativ superior, corespunzător cu creșterea capacității și experienței noastre. Deci, noi menținem funcția statului de a fi un organ central unic de planificare generală, de îndrumare a dezvoltării producției, a întregului proces de dezvoltare a economiei.

Planul nostru de 5 ani se deosebește din punct de vedere organizatoric de planurile anterioare; el nu este numai expresia cifrelor generale de dezvoltare a fiecărei ramuri, ci reprezintă

sinteza unor planuri care s-au elaborat tot pe o perioadă de 5 ani în fiecare întreprindere. Înainte întreprinderea avea numai planuri anuale. Planul general pe o perioadă mai lungă era pe toată economia. Acum fiecare întreprindere, fiecare ramură economică are planul său pe 5 ani. Aceste planuri s-au orientat după o bază generală elaborată de Comitetul Central pe o perioadă de 5 ani, care a fost prelucrată pînă la nivelul întreprinderilor și din repetate corelări sintetizate a reieșit planul general. Aceasta este o deosebire calitativă foarte importantă pentru că întreprinderea capătă perspectiva procesului pe care îl are de urmat și astfel poate să-și organizeze problema cadrelor, aprovizionarea, rezervele, investițiile, creditele ș-a.m.d.

Odată cu afirmarea în continuare a acestei funcțiuni centrale a statului de dirijare prin plan a economiei, noi am lărgit competențe întreprinderilor, antrenîndu-le la elaborarea planificării de perspectivă. În al doilea rînd, în activitatea de planificare nu participă numai specialiștii în materie de planificare. Noi am lărgit cadrul de elaborare a planului și vrem să facem aceasta în mod organizat, ca metodă, ca regulă. Intenționăm să atragem în această acțiune cît mai mulți specialiști din diferite domenii : ingineri, tehnicieni, oameni de știință, savanți, teoreticieni, pe toată scara, de jos și pînă sus, la Comitetul Central.

Noi simțim nevoia de a revedea principiul conducerii unice în economie. Astăzi conducătorul întreprinderii este conducătorul unic, directorul general din minister este conducător unic, ministrul este conducător unic. În prezent, la nivelul ministerului, pentru discutarea problemelor în comun, noi avem colegiul, iar mai jos de ministere avem consiliile tehnice, dar acestea sînt organe consultative.

24

Noi afirmăm principiul conducerii colective, în sensul de a avea, începând cu întreprinderile organe colective de conducere care să ia hotărâri în cadrul plenului, după regulile hotărârilor luate democratic, cu majoritate de voturi. Sistemul încă nu a fost introdus, dar noi credem că vom merge pe această linie. Sigur, fiecare eșalon are limitele sale. Toată structura se dezvoltă în cadrul concepției centralismului democratic, în care organele superioare au capacitățile de a conduce tot ce ține de ele. Nouă ni se pare că această formă va permite o participare mai calificată a celor mai buni oameni la întreaga activitate economică. Făcerea celor care se pronunță în cadrul unui organ deliberativ capătă altă formă și altă greutate decât exprimarea de opinii cu titlu consultativ. Lucrările sînt pregătite, noi experimentăm, și credem că pînă la sfîrșitul anului vom fi în măsură să venim în fața unei plene a Comitetului Central cu această problemă. După aceea o vom dezbate mai larg și pînă la urmă ea va căpăta un caracter cristalin. Avem cadre bune și numeroase.

Am omis să spun, cînd am vorbit despre partid, că noi am luat măsuri de a asigura o situație materială bună, o poziție în partid și în societate cadrelor vechi ale partidului, cadrelor din ilegalitate, care și-au pierdut capacitățile de a mai putea fi active la posturi, dar care au adus la vremea lor un aport deosebit la activitatea partidului. Această măsură a avut o influență foarte bună asupra cadrelor tinere și în general a fost bine primită. Noi îi invităm pe vechii militanți, valorificăm experiența lor în cadrul diferitelor organe consultative.

În același timp, considerînd că sancțiunile sînt făcute pentru a ajuta pe om să se îndrepte și nu pentru a-l face să sufere, noi am enunțat - prin hotărîri ale Comitetului Central -, un șir de sancțiuni date în diferite perioade unor membri de partid.

care au dovedit că nu meritau această sancțiune de durată. De asemenea, am anulat acele sancțiuni care am considerat că sînt excesive.

Tov. P. Niculescu-Mizil :

La ultima plenară a Comitetului Central am dezbătut măsurile care au fost luate în acest sens, măsuri primite cu foarte mare satisfacție de Comitetul Central, de organizațiile locale, de întregul partid. Inșiși tovarășii în cauză - oameni care au merite în mișcarea muncitorească, dar care la un moment dat au făcut o greșală mai mare sau mai mică -, au găsit în aceste măsuri o sursă de întărire și de încredere. Unii dintre ei au fost puși în munci de răspundere pe linie destat sau în organizațiile de masă, unde pot să muncească pentru a-și aduce întregul lor aport la activitatea partidului nostru.

Tov. E. Bodnăraș :

Toate acestea au contribuit la întărirea autorității partidului, la întărirea legăturilor sale cu oamenii muncii.

Noi veghem cu foarte mare grijă la unitatea partidului și în primul rînd a conducerii sale, pentru că aceasta este condiția fundamentală a existenței partidului. Nu o unitate neprincipială, o unitate de familie, o unitate clădită pe puterea personală, ci o unitate clădită pe o muncă și o hotărîre colectivă. Răspunderea este personală, dar hotărîrile sînt colective și fiecare răspunde pentru întreaga activitate.

Din acest punct de vedere noi nu am avut dificultăți în partidul nostru în decursul anilor, după cum, de altfel vă este cunoscut. Credem că putem afirma că astăzi - cu măsurile luate și cu sistemul acesta de a accentua conducerea colectivă, nu numai de a o afirma principial, ci de a organiza concret -, noi am realizat în partidul nostru un nivel din punct de vedere politic,

un nivel organizatoric și de cimentare cum nu l-am avut nicio dată.

Partidul nostru conduce foarte concret, el nu conduce în general. Dacă vă întâlniți cu un prim secretar de regiune, veți observa că el este cunoscător al oricărei probleme din regiunea respectivă, se simte că este un om pregătit, competent, că în activitatea sa se sprijină pe un colectiv la fel de competent. Toate problemele mari de politică generală, de politică externă, de politică economică, socială, sînt dezbătute pe larg la vremea lor. Numai după ce partidul este pregătit, edificat, numai atunci discutăm orice problemă cu oamenii muncii, cu muncitorii din uzine, cu țărani din cooperative, cu intelectualitatea, profesorii, cercetătorii.

La un moment dat, unii tovarăși din străinătate ne-au reproșat că dezbatem cu muncitorii din fabrici chestiunile de la CAER. Dar cum să nu le dezbatem ? Dv. vreți să ne integrați și poporul să nu știe ce intenții aveți ? Ce, este averea noastră, a Comitetului Central ?

Tov. P. Niculescu-Mizil :

Anul acesta conducerea partidului și statului nostru - secretarul general al Comitetului Central, ceilalți tovarăși din Prezidiul Permanent - s-a întâlnit cu oamenii de știință, de artă. De asemenea, s-a întâlnit cu muncitorii din construcții, cu lucrătorii din comerț.

Planurile în ce privește dezvoltarea agriculturii le-am dezbătut două luni de zile cu toți țărani ; am publicat statutul Uniunilor cooperatiste, am publicat statutul cooperativei agricole de producție, am publicat statutul Casei de pensii. Toate aceste probleme au fost discutate literalmente cu fiecare țărăn în parte, după aceea în adunarea generală a cooperativei, apoi

la conferințele raionale și regionale și, în sfârșit, conducerea partidului s-a întâlnit cu reprezentanții țărănimii muncitoare la Congresul național al cooperativelor agricole. Astfel am fost în măsură să aducem acestor documente îmbunătățirile rezultate din discuții.

Nu există lună în care să nu avem o asemenea mare întâlnire cu o categorie de oameni din țara noastră.

Afară de aceasta, ^{ne}deplasăm toți foarte mult în regiuni - începînd cu secretarul general, membrii Prezidiului Permanent, membrii Comitetului Executiv, secretarii Comitetului Central. Aș putea spune că nu există lună în care vreunul din acești tovarăși să nu fie cîteva zile în vreo regiune, nu numai pentru a constata ce se întîmplă acolo, ci pentru a vedea ce măsuri trebuie luate, împreună cu ministerele, cu alte organe din aparatul central.

Tov. E. Bodnăraș :

Noi ne putem permite aceasta pentru că avem un aparat calificat în cadrul Comitetului Central, în cadrul comitetelor regionale, care pregătește bine lucrările și nu ne obligă pe noi să ne pierdem timpul cu fiecare virgulă - așa cum a fost pînă acum. În aparatul de partid sînt ingineri, specialiști. Sigur, în aceste condiții tovarășii din conducerea de partid se pot desprinde de la birou și pot să plece pe teren, deoarece știu că acolo sus lucrurile nu stau pe loc în lipsa lor, iar cînd vin acasă găsesc ședințele pregătite. Ședințele Comitetului Executiv durează 1-2 ore. În acest timp se rezolvă foarte multe probleme, aceasta tocmai pentru că ședințele sînt bine pregătite. De asemenea, la Consiliul de Miniștri în cele două ore cît durează o ședință a Consiliului, se discută 20-30 de probleme, dar acestea sînt pregătite luni de zile. Fiecare vicepreședinte al Consiliului de Miniștri are la dispoziție un aparat cu care lucrează, pe

lîngă cel care există în ministerele de care răspunde . Numai așa lucrările pot ajunge într-un stadiu de pregătire cît mai ridicat. Acest lucru înainte nu a fost posibil pentru că nu am avut un aparat bine calificat.

Ca o caracteristică a conducerii noastre este că noi ne cunoaștem cu toții de foarte multă vreme. Am crescut împreună. Membrii Prezidiului s-au cunoscut, aproape toți, încă de acum peste 30 de ani. Eu pe Nicolae Ceaușescu l-am întîlnit prima dată în închisoare la Brașov, el avea atunci 17 ani, iar eu aveam 30. Am stat împreună în închisoare, am luptat împreună în ilegalitate. Ajunge ca unul din noi să miște dintr-o sprînceană și ceilalți au și înțeles la ce se gîndește, pentru că noi ne-am văzut unul pe altul în toate situațiile.

După aceea, în tot cursul anilor, alături de vechea conducere s-au ridicat cadre tinere - tov. Niculescu-Mizil face parte din această categorie de activiști de partid. Așa că între conducătorii noștri nu sînt discrepanțe, este un complex omogen, cu oameni de diferite vîrste și cu diferite experiențe. Cel mai în vîrstă este tov. Maurer, care are 63 de ani, iar cel mai tînăr este tov. Ceaușescu. Inșă toți am fost mereu împreună și asta ne-a ajutat să cimentăm unitatea conducerii superioare a partidului.

Aceasta a fost o completare în legătură cu problema organizării conducerii economice.

Tov. Fam Van Dong :

Vă mulțumim, tovarășe Bodnăraș, că într-un timp scurt ați făcut o expunere asupra unor probleme foarte importante : probleme economice, probleme de partid, probleme privind relațiile dv. etc.

Eu îmi exprim părerea - este posibil ca aceasta să fie și părerea tuturor tovarășilor prezenți aici -, că dv. ați realizat lucruri mari în toate domeniile. Pentru aceasta vă felicităm,

tovarăși, și am dori să facem și noi același lucru.

Din cele arătate de dv. am constatat că asupra multor puncte sîntem de acord.

În ceea ce privește raporturile între partide și între state, poate asupra acestor probleme vom reveni mai tîrziu.

Noi am dori să precizăm anumite lucruri. În ceea ce ne privește, voi încerca să vă fac o expunere asupra situației partidului nostru.

Pentru început, eu țin numai să vă spun ceea ce gîndim noi după ce am auzit expunerea dv. În ceea ce privește economia, noi considerăm că dv. ați urmat o linie bună, care a dat rezultate bune în toate domeniile. Aceasta înseamnă mult, deoarece trebuie să fim de acord că în multe țări socialiste lucrurile nu merg chiar atît de bine, din nefericire multe țări socialiste nu au reușit să rezolve problema agriculturii. Istă de ce trebuie să vă felicităm pentru ceea ce ați realizat și să vă urăm succese cît mai multe în domeniul economiei, în industrie, agricultură, în soluționarea marilor probleme ale construirii socialismului. În expunerea dv. sînt multe lucruri cu care noi sîntem de acord, sînt și lucruri noi pentru noi. A construi societătes socialistă este un lucru nou chiar și în țara cea mai înaintată, care își va sărbători cea de-a 50-a aniversare; trebuie recunoscut că nu totul merge bine în această țară.

Noi trebuie să vă felicităm pentru succesele dv., pentru că socialismul trebuie să-și dovedească superioritatea. În mod indiscutabil, în toate domeniile și sub toate formele, trebuie să privim în ochii lumii întregi. Acum toate popoarele privesc către socialism și chiar reacționarii vorbesc despre socialism. Acest lucru dovedește că nu există o altă cale. Este un motiv în plus pentru noi toți să ne bucurăm atunci cînd unul dintre noi face un lucru bun.

./.

Am ascultat cu mare atenție expunerea dv. referitoare la partidul dv. Vă mărturisesc că nu cunoșteam bine problemele Partidului Comunist Român. Expunerea dv. mă face să gîndesc mult. Deși succint, ea a prezentat un tablou general al situației partidului în ceea ce privește compoziția, organizarea activității. După cîte am înțeles eu cred că ați procedat foarte bine.

Am reținut cu multă simpatie faptul că în cadrul partidului dv. lucrurile merg bine, chiar și în domeniile în care în alte partide lucrurile nu merg prea bine, și acesta este un lucru bun, deoarece partidul este sufletul poporului, partidul este conștiința poporului, partidul este prezentul și viitorul poporului.

Pentru toate acestea vă felicităm din inimă.

În ceea ce privește politica dv. externă, atît sub raportul relațiilor de partid cît și de stat, eu consider că ați enunțat principii care sînt și ale noastre.

În primul rînd, trebuie să se ceară de la toate partidele și de la toate țările socialiste respectarea principiilor independenței, egalității, suveranității, neamestecului în treburile interne, respectului reciproc. Viața ne învață că acestea sînt principii care trebuie respectate în mod absolut. Nimeni nu trebuie să le violeze, deoarece, de fiecare dată cînd sînt violate viața își ia revanșa.

În al doilea rînd, trebuie să luptăm fără preget, însă cu răbdare, pentru unitatea dintre toate partidele și toate țările socialiste. Sîntem de acord cu aceasta nu numai pentru că este un principiu fundamental, un principiu sacru, ci sîntem de acord și pentru că acest lucru ne privește pe noi mai mult decît ^{pe} oricine altcineva.

Iată de ce noi sîntem de acord, vă sprijinim și trebuie să încercăm să luptăm împreună.

- 98 -

101

Tov. E. Bodnăraș :

Trebuie.

Tov. Făm Van Dong :

Cu atît mai mult cu cît situația internațională, așa cum ni se prezintă acum, este foarte schimbătoare.

Aveți dreptate cînd spuneți că fiecare partid trebuie să fie stăpîn pe treburile sale, că el singur este responsabil în fața clasei muncitoare și poporului său. El este răspunzător și față de mișcarea internațională, însă în mod secundar, numai într-o anumită măsură. El este mai întîi răspunzător, față de propriile treburi ale țării respective.

Acum ne aflăm în fața unor mari greutăți. Dv. le cunoașteți tot atît de bine ca și noi și aceasta este motivul pentru care trebuie să afirmăm voința noastră comună de a lupta fără încetare, cu răbdare, cu inteligență, cu înțelepciune, cu calm. Eu cred că aceasta este și părerea dv.

În ceea ce ^{ne}privește, noi perseverăm în această direcție. Deși situația actuală este foarte complicată, noi depunem toate eforturile pentru a păstra și a consolida aceste principii. Noi primim mult ajutor din partea țărilor socialiste și putem să vă spunem că toți tovarășii care au venit să ne vadă au fost de acord cu noi asupra multor probleme. Ei înțeleg mai bine situația din Vietnam.

În ceea ce privește cel de-al XXIII-lea Congres al PCUS dv. aveți dreptate să spuneți ^{și} să vă felicitați că toate lucrurile au mers bine, că toate partidele au avut o atitudine justă. În ceea ce ne privește, delegația noastră, înainte de deschiderea Congresului și-a exprimat acordul cu conducerea sovietică și a cerut ca tribuna Congresului să nu devină o tribună a polemicii și mai ales a polemicii contra tovarășilor chinezi. Tovarășii sovietici ne-au

dat dreptate și ne-au spus că și ei s-au gândit la fel. Aceasta este o politică justă. Trebuie să acordăm omagiul nostru tovarășilor sovietici pentru aceasta. A existat o mică problemă, pe care dv. o cunoașteți, însă este de mică importanță.

Tov. P.Niculescu-Mizil :

Pot să vă spun în legătură cu aceasta că, încă înainte de deschiderea Congresului, tovarășii sovietici au venit la noi și ne-au informat despre principalele probleme pe care le va conține raportul tov. Brejnev. De asemenea, ne-au spus că doresc să ne informeze că lucrările Congresului nu vor fi îndreptate împotriva P.C.Chinez, nu va exista spirit polemic și că problemele vor fi puse cu moderație. Apoi tovarășii sovietici ne-au spus : "Noi v-am pus de multe ori în fața unor surprize neplăcute și nu vrem să facem acest lucru de această dată".

Noi ne-am exprimat acordul cu acest punct de vedere. După ce a fost ținut în Congres raportul de către Brejnev, noi am repetat că considerăm just modul în care a fost abordată această chestiune, linia de a nu dezvolta polemica. În ce privește problemele agriculturii, ale economiei, ale industriei, acestea sînt probleme pe care le putem discuta, acestea sînt treburile lor interne. Problema unității ne privește însă pe noi toți.

Tov. Fam Van Dong :

În ceea ce privește raporturile noastre cu tovarășii sovietici și chinezi, eu aș dori să vă mai spun ceva. Delegația noastră la Congresul de la Moscova a cerut tovarășilor sovietici să nu critice pe tovarășii chinezi în ceea ce privește transportul materialelor sovietice destinate Vietnamului. Era o problemă spinoasă și provocantă, care poate da loc la multe discuții și polemici. Tov. Brejnev ne-a promis că va ține seama de aceasta și noi considerăm că era sincer. Numai că recent tov.Malinovschi a făcut la

- 100 -

103

Budapesta o declarație care, desigur, a provocat și din partea Pekinului o declarație.

Tov. E. Bodnăraș :

Nu este pentru prima oară când Malinovschi face asemenea declarații.

Tov. Făm Van Dong :

Da, așa este! În ceea ce ne privește, noi facem tot posibilul pentru a ne păstra sîngele rece, pentru a menține cea mai bună atitudine posibilă, pentru a fi la înălțimea situației. Comuniștii trebuie să fie înarmați cu mult curaj moral și politic, iar noi sîntem înarmați cu un astfel de curaj.

Încercăm să avem cele mai bune relații posibile cu cele două mari partide. Însă noi sîntem de acord că trebuie să facem și mai mult în acest sens. Vom mai vorbi despre aceasta în mod serios. Este poate cea mai importantă problemă. Pentru noi ^{ea} este extrem de importantă. Nu aș vrea să spun că este vitală, deoarece noi sîntem cei care decidem de soarta noastră, însă ea este foarte importantă.

Ei bine, tovarăși, noi vă mulțumim, Considerăm că am lucrat bine.

Tov. E. Bodnăraș :

Si noi vă mulțumim pentru răbdarea cu care ne-ați ascultat și sîntem foarte bucuroși să constatăm că, în principalele probleme care privesc relațiile, nu numai dintre noi, dar și răspunderea noastră față de mișcarea comunistă, față de țările socialiste, față de interesele majore ale socialismului în lume, avem deplinul dv. acord. Asta ne bucură foarte mult.

Să nu uităm că sîntem de acord cu dv. asupra problemelor pe care le discutăm, probleme care sînt de o importanță deosebită

- 101 -

104

și în abordarea căroră trebuie să avem răbdare pentru a încerca să le rezolvăm sub toate aspectele.

Tov. Fam Van Dong :

De acord și vă mulțumesc.

Noi vom mai avea încă o ședință de lucru, luni. Dar între timp voi căuta o ocazie să discutăm acest lucru.

Tov. E. Bodnăraș :

Eu cred că în discuțiile noastre am oferit un bogat material tovarășilor care pregătesc comunicatul comun, deci nu va fi greu de redactat.

Tov. P. Niculeescu-Mizil :

Mai ales când constatăm o asemenea unitate de vederi.

Tov. E. Bodnăraș :

Principelul este că nici unul dintre gândurile exprimate între noi nu este de asemenea natură încât să nu poată fi spus clar, cu voce tare, în ochii oricui, indiferent unde.

Tov. Fam Van Dong :

Aceasta se întâmplă foarte rar.

./.

Sedința a IV-a

- Luni, 9 mai 1966, orele 9,30 -

Tov. Fam Van Dong :

Ieri a fost un miting foarte bun. După cum vedeți, în zilele vizitei dv. ocupați un loc principal.

Tov. E. Bodnăraș :

Am văzut, vă mulțumim.

Din discuțiile avute am constatat că avem multe lucruri comune cu dv. Principalul este că sintem pe drumul cel bun, și dv. și noi, și că mergem împreună pe acest drum.

Tov. Fam Van Dong :

Umăr lângă umăr, toate țările socialiste, întreaga mișcare comunistă mergem însinte în lupta pentru eliberarea națională, pentru pace, pentru progres social, pentru socialism și comunism.

După cum v-am spus, eu voi face o expunere cu privire la situația partidului nostru.

În decembrie 1965 situația partidului nostru se prezenta în felul următor : numărul total al membrilor și candidaților de partid, numai în Nord, era de 767.000, organizați în 44.000 de celule. Candidații sînt în număr de 77.000, ceea ce reprezintă aproximativ 10%.

Numărul femeilor este de 87000 , adică ceva mai mult de 11%. În această privință sînteți mai însințați decît noi.

Din efectivul total, muncitorii reprezintă 71.000, adică mai mult de 9%. Comuniștii din organele de stat și din administrație, precum și din armată, reprezintă aproximativ 300.000, adică mai mult de 38%. Țăranii cooperatori sînt în număr de 361.000, adică 48%. Meșteșugarii reprezintă 16.000, adică ceva mai mult de 2%. Studenți și elevi sînt 16.000.

După cum știți, poporul nostru este un popor multinațional. Comuniștii din cadrul minorităților naționale reprezintă 80.000, adică aproximativ 10%.

În ceea ce privește vârsta, lucrurile se prezintă în felul următor : pînă la 30 de ani sînt 242.000, deci aproximativ 33%; de la 31 pînă la 40 de ani sînt 305.000, ceva mai mult de 41%; de la 41 ani în sus sînt 190.000, adică mai mult de 25%.

Aceasta este situația partidului din punct de vedere al compoziției sale.

În prezent noi acordăm o atenție deosebită partidului nostru organizării sale, compoziției sale și diferitelor domenii ale activității sale, îndeosebi în ceea ce privește domeniul ideologic și politic.

În momentul de față există o mișcare care tinde să facă din partid un organism de luptă și de conducere. Avem o mișcare care își propune să obțină calificativul de excelent; să meargă înainte, să facă progrese, să atingă virfurile cele mai înalte în 4 domenii : mai întîi, să se realizeze o bună ecîiune în domeniul producției și al luptei armate; în al doilea rînd, să se aplice bine politica partidului și a statului; în al treilea rînd, să se depună eforturi pentru a se realizeze progrese în domeniul bunăstării poporului; în al patrulea rînd, să se consolideze partidul din punct de vedere organizatoric și din punctul de vedere al conducerii, punîndu-se accentul pe conducerea ideologică. Acestea sînt cele 4 obiective ale partidului - de la conducerea partidului pînă la celulele de partid.

Noi acordăm o mare atenție activității partidului în celulele de bază în fabrici, în cooperative, în unitățile armate, în organismele de stat, în școli etc. Această mișcare dovedește nu numai capacitatea crescîndă a partidului și a poporului nostru, dar constituie și un stimulent care își afirmă eficacitatea pre-

tutindeni. Acolo unde celulele lucrează bine, unde comuniștii se află în fruntea luptei, atît în producție cît și în lupta armată, acolo se realizează progrese uimitoare. Tocmai acolo unde războiul bîntuie cu mai multă furie, progresele sînt mai elocvente. Provinciile cele mai greu încercate de război rezolvă cel mai bine toate problemele. Acolo unde războiul nu bîntuie, lucrurile merg mai rău. Oamenii se culcă pe laurii rezultatelor.

Anul 1965, primul nostru an de război în Nord, este un an bun din toate punctele de vedere. Provinciile cele mai bombardate sînt cele care se află în frunte. Planul de stat a fost îndeplinit, dobîndindu-se succese necunoscute pînă acum. Aceasta se datorește faptului că partidul nostru este legat în mod organic de popor.

Noi am obținut succese din ce în ce mai mari în lupta revoluționară în cursul tuturor marilor perioade ale istoriei noastre, începînd cu momentul întemeierii partidului - 3 februarie 1930, deci în urmă cu 36 de ani. De la această dată partidul a devenit conducătorul recunoscut al poporului și noi avem înțietate în conducerea mișcării revoluționare.

Desigur, înainte de revoluția din august 1945 și de întemeierea Republicii Democrate Vietnam, țara noastră era o țară colonială și feudală. Capitalismul local nu se putea dezvolta datorită colonialismului. Astfel, la noi nu exista o clasă burgheză proprie, ceea ce face ca proletariatul să se fi născut înainte de burghezia națională. El s-a născut odată cu începerea exploatării minelor și plantațiilor, cu construirea uzinelor stăpînite de colonialiști. Încă din primele zile partidul a condus poporul nostru la lupta pentru independența națională - împotriva imperialismului, pentru democrație - împotriva feudalismului, pentru socialism.

Noi am dobîndit înțietatea dintotdeauna. A fost o perioadă cînd partidele burgheze căutau să ne facă concurență, dar ele au

fost înfrinte. În prezent, atât în Nord cât și în Sud, comuniștii sînt conducătorii mișcării revoluționare. Aceasta se datorește și faptului că noi am fost întotdeauna pentru linia justă a marxism-leninismului. Noi considerăm că am urmat întotdeauna o linie justă, care a putut mobiliza toate forțele poporului, nu numai muncitorii, țărani, clasele sărace, ci și clasele mijlocii : intelectuali, burghezia națională. Noi am fost nu numai susținuți, ci și foarte legați de toate păturile populației care luptau împreună cu noi. Noi am învins în revoluția din august datorită existenței acestui front larg.

În acea perioadă partidul nostru nu număra decît 5.000 de membri, ceea ce era foarte puțin. Și dv. ați fost în aceeași situație și ați cunoscut ce înseamnă exploatarea. Noi eram reprimăți fără cruțare, dar totuși eram puternici, în ciuda efectivului redus. Dece? Pentru că eram legați de toate păturile populației. Noi ne bucurăm de încredere datorită liniei noastre juste și datorită faptului că comuniștii erau întotdeauna în fruntea luptei pentru interesele majore ale poporului. Noi am știut să adoptăm o politică justă în orice împrejurare, la momentul potrivit.

După victoria Uniunii Sovietice asupra țărilor fasciste din Europa și Asia, noi am fost gata de insurecție, iar după capitularea Japoniei noi am trecut la asalt pentru cucerirea puterii, susținuți fiind de întregul popor. Noi am luat puterea în august 1945, în urma unor lupte care nu au durat prea mult. Aș putea spune că am cucerit puterea destul de ușor, deoarece noi luptaserăm ani de zile împotriva ocupației japonezilor, aveam de partea noastră poporul, aveam detașamente înarmate și ședeam la pîndă, iar la momentul oportun am trecut la luptă.

Îndată după revoluția din august, noi am proclamat Republica Democrată Vietnam, iar la 2 septembrie 1945 tov. Ho și Min a procla-

mat independența țării noastre. Însă după aceea francezii au revenit, a urmat apoi războiul de rezistență care s-a terminat cu bătălia de la Dien Bien Fu și încheierea acordurilor de la Geneva, cu toate consecințele acestora pe plan național și internațional.

Îndată după acordurile de la Geneva, au venit americanii, pentru a încerca să pună ei stăpânire pe Sud și să-l transforme într-o fortăreață în vederea atecării și recuceririi Nordului. Acesta era calculul lor făcut chiar înainte de Conferința de la Geneva, care s-a manifestat în timpul tratativelor și mai ales după încheierea acordurilor din 1954. Ei își închipuiau că le va fi mai ușor să pună stăpânire pe Sud și că vor putea înlătura cu ușurință puterea populară. Ei bine, ei s-au înșelat. Noi am luptat în Sud și am obținut victoriile, pe care dv. le cunoașteți. La sfârșitul anului 1964 americanii și-au dat seama că nu pot obține nimic în Sud dacă nu vor ataca Nordul. Aceasta a dus la desfășurarea războiului pe bază de escaladare. Însă americanii se înșesă și în aceste accoteli.

Trebuie să vă spunem că partidul nostru joacă un rol revoluționar, un rol de conducere fundamental în istoria poporului nostru. Partidul este acela care îi aduce poporului toate marile sale victorii, el este acela care dă soluții tuturor marilor probleme. Partidul a apreciat just situația în toate momentele. Istă de ce partidul nostru se bucură de o mare autoritate, de un mare prestigiu și tărie. Acest lucru toată lumea îl cunoaște.

Americanii și lacheii lor au sabotat aplicarea acordurilor de la Geneva și au împiedicat unificarea țării care fusese stabilită pentru luna iulie 1956, pentru că ei și-au dat seama că în cazul unor alegeri tov. Ho Și Min va avea 80% din voturi.

Acum, dacă simtem în stare să luptăm cu curajul și energia pe care le cunoașteți, aceasta se datorește faptului că partidul și poporul este unul și același. Noi considerăm că trebuie să

- 107 -

140

fim interpretării marilor idei și sentimente ale poporului și de aceea poporul găsește că poate acorda întregă sa încredere partidului.

În perioada actuală partidul nostru acordă o deosebită atenție nu numai propriilor sale organizații, ci și celorlalte organizații populare. Noi am depus întotdeauna eforturi pentru a organiza toate forțele populare în organizațiile respective : sindicat, organizația de tineret, organizația de femei. Pe lângă acestea ^{noi} mai avem și organizația Frontului Național. În Nord aceasta este denumit Frontul Patriei, din care fac parte partidele politice și toate organizațiile populare.

În ceea ce privește partidele politice, doresc să vă spun că, în afară de partidul nostru, noi mai avem alte două partide : partidul democratic și partidul socialist. Aceste partide sînt strîns legate de noi. În definitiv, membrii lor sînt comuniști fără de partid, sînt simpatizanți ai partidului nostru. Pluralitatea partidelor în faza actuală este un lucru util și noi urmăm aceeași politică în cadrul Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud.

În ceea ce privește organizarea propriu-zisă a partidului și a organelor sale conducătoare, nu am mare lucru să vă spun. În fruntea noastră avem Comitetul Central, un Birou Politic, un Secretariat. Noi nu avem un organism special - să zicem un birou permanent - al Biroului Politic, dar în realitate noi procedăm ca și cum ar exista, deoarece tovarășii din Biroul Politic se reunește adesea pentru a discuta problemele mai urgente.

Din punctul de vedere al organizării statului, de asemenea, nu avem multe lucruri de spus. Noi avem o Adunare Națională, care acum, în timpul războiului, se întrunește la intervale ceva mai mari. În timp de pace ea se întrunește de două ori pe an, în timp de război o singură dată. Avem un Consiliu de Miniștri în cadrul căruia funcționează un președinte.

După ce am ascultat prezentarea dv. despre modul de organizare a partidului și statului, mă gândesc la un lucru: la noi, datorită lipsei unei pregătiri corespunzătoare a problemelor organismele conducătoare nu reușesc să rezolve lucrurile dintr-o singură dată ca la dv. Dv. puteți soluționa într-o dimineață, într-o singură ședință zeci de probleme, dar noi avem nevoie de mai mult timp.

Pe de altă parte, noi vedem unele lipsuri în activitatea noastră, de exemplu, în gestiunea economică. Considerăm că aceasta este o problemă foarte importantă. Statul trebuie să știe să dirijeze economia sub directa conducere a partidului și să facă acest lucru în adevăratul sens al cuvântului. Ei bine, în această privință trebuie să depunem încă multe eforturi pentru a gospodări mai bine economia, pentru a folosi cu maximum de eficacitate resursele materiale și forțele de muncă. Aceasta, pentru ca în cel mai scurt timp posibil să construim bazele socialismului. Dacă v-am întrebat ce părere aveți dv. despre diferitele metode de gospodărire a economiei, am făcut-o pentru a afla experiența pe care o aveți dv. în această privință.

Iată situația partidului nostru în Nord.

În Sud, de asemenea, avem un partid marxist-leninist care se numește Partidul Revoluționar al Poporului. El nu ține să apară pe primul plan. Frontul Național de Eliberare este acela care se află pe primul plan, și aceasta este absolut just în starea actuală a lucrurilor.

Iată, tovarăși, o scurtă expunere asupra situației partidului nostru. Dacă aveți ceva întrebări de pus ?

Tov. E. Bodnăraș :

Acum avem tabloul complet al situației și găsim - aceasta ne apare ca deosebit de important - confirmarea a ceea ce a

- 109 -

112

fost convingerea noastră încă de acasă: că Republica Democrată Vietnam obține succese, că ea își aduce contribuția sa puternică la succesele socialismului în această parte a lumii, că în Republica Democrată Vietnam există un partid marxist-leninist legat de masă. Fără existența acestui partid, Republica Democrată Vietnam nu ar fi putut să existe ca stat. Faptul că aici, în condiții deosebit de grele s-a putut instaura puterea populară, sub conducerea comuniștilor este un mare succes al socialismului pe scară mondială.

Dv. nu ați ieșit din război nici o singură zi - cu puține pauze în perioada de după plecarea japonezilor - iar imediat după izgonirea francezilor au venit americanii.

Cred că ne putem permite aprecierea că avem de-a face - în ceea ce privește Partidul celor ce Muncesc din Vietnam - cu unul dintre cele mai înaintate și dinamice detașamente ale mișcării revoluționare în această parte a lumii și în mișcarea comunistă internațională. Este un detașament de avangardă care reprezintă forța politică a țărilor socialiste. Tinem să exprimăm omagiul nostru acestui partid, conducerii sale, și vă felicităm pentru tot ceea ce ați reușit să faceți. Noi sîntem de acord că mai sînt încă multe lucruri de făcut, însă esențialul considerăm că a fost deja îndeplinit: unitatea poporului în jurul partidului.

Linia justă, ca și adevărul, nu se pot afirma decât acolo unde acestea sînt înțelese și însușite. Aceasta este verificarea liniei juste. Nu există adevăruri absolute, însă acolo unde adevărul este înțeles, el devine realitate.

Tov. Fam Van Dong:

În afară de adevărul teoretic din cărți, mai există și adevărul vieții.

Tov. E. Bodnăraș :

Ceea ce se întâmplă în Sud, unde Frontul Național de Eliberare apere ca forță politică de prim plan, pentru noi trebuie să-și găsească explicația nu numai în faptul că Frontul a unit sentimentele patriotice ale poporului. Pentru lupta cu americanii sentimentele nu sînt suficiente. Aici credem că a fost necesară influența politică a unei linii care izvorăște din concepția leninistă - numai așa se pot explica toate victoriile, numai așa se poate explica faptul că Nordul nu a pierdut nici o clipă legătura cu Sudul și că lupta care se duce, cu sau fără excladere este una și aceeași.

Tov. Fam Van Dong:

Poporul nostru este unul singur.

Tov. E. Bodnăraș :

Felicităm Partidul celor ce Muncesc din Vietnam pentru că s-a priceput să creeze cadrul politic deosebit de inteligent pentru Sud și care realizează milioane de oameni în toată această luptă.

Acesta este un mare succes pentru dv.

Tov. Fam Van Dong:

Este, de asemenea, un lucru foarte important și din punct de vedere internațional.

Tov. E. Bodnăraș:

Sîntem de acord. Lucrul acesta este de o deosebită importanță pentru toate țările din spațiul sud-asiatic, și, în general, pentru lupta revoluționară care se desfășoară în lumea întreagă, această experiență este deosebit de valoroasă.

Noi am fost ieri la expoziție, am participat la un miting am văzut zilele acestes oameni pe stradă. Toate acestes constituie conținutul impresiilor pe care le ducem cu noi acasă, și anume că

- 111 -

poporul are sentimentul unei conduceri ferme, care știe ce vrea, și urmează cu încredere această politică. Așa se explică calmul populației chiar în fața celor mai mari dificultăți. Așa se explică că spiritul inventiv și hotărîrea de a găsi soluții în cele mai dificile situații. Am văzut multe lucruri improvizate spontan care se fac pentru a asigura transportul, pentru a repara podurile, pentru a asigura aprovizionarea. Toate acestea nu pot fi rezultatul eforturilor unui inventator sau unui singur înțelept. Acesta este rezultatul manifestării active a unei conștiințe puternice și unite.

Sîntem foarte bucuroși de constatările făcute aici, Vă urăm noi succese și sîntem siguri că le veți avea.

Noi știm ce înseamnă legătura cu poporul pentru că trăim în fiecare zi în mijlocul poporului nostru. Nici nouă nu ne-a fost ușor pentru că am avut o țară foarte înapoiată, dar am reușit să ne ridicăm pe treptele progresului, ca țară socialistă unită, puternică și cu perspective clare. Numai datorită existenței partidului care s-a eliberat treptat de ceea ce nu putea să-i fie lui propriu, a căpătat fizionomie distinctă, s-a legat strîns cu masa poporului, a mobilizat clasa muncitoare, a mobilizat poporul în jurul clasei muncitoare, a fost posibil să ajungem astăzi acolo unde dv. cunoașteți.

Războiul va trece. Există o singură soluție posibilă : victoria definitivă asupra americanilor. Aceasta îi neliniștește pe americani. Pe ei nu-i neliniștește atît faptul că pierd mii de avioane. Ei pot să producă multe mii de avioane, însă ei văd că le pierd fără rost și acesta este punctul lor slab. Dv. aveți perspectiva.

Tov. Fam Van Dong:

Aceasta este diferența între socialism și capitalism.

./.

- 112 -

115

Tov. E. Bodnăraș:

Aceasta este în esență aplicarea concretă a marxismului - ceea ce faceți dv., partidul dv., în condițiile complicate ale dezvoltării luptei revoluționare pe frontul existent în țara dv. Dv. rezolvați cu precizie și pricepere această sarcină de aplicare - creștere a marxism-leninismului în dezvoltarea procesului revoluționar.

Cu o asemenea forță politică în frunte, după încheierea războiului, poporul vietnamez se va reface foarte repede. Vietnamul este o țară bogată, dar cea mai mare bogăție o constituie oamenii, poporul care este strâns unit în jurul partidului.

Vă urăm mult succes și vă mulțumim pentru expunerea dv.

Tov. Fam Van Dong:

Vă mulțumesc pentru aceste cuvinte.

Tov. E. Bodnăraș:

În ce privește relațiile noastre, noi vom face o scurtă încheiere înainte de a pleca, după ce vom fi terminat toate treburile.

Tov. Fam Van Dong:

Cînd vom avea timp.

Ei bine, dacă sînteți de acord vom ridica această ședință.

Tov. E. Bodnăraș:

Facem o pauză.

Tov. Fam Van Dong:

Da.

./.

NOTA DE CONVORBIRE

În pauza discuțiilor din după amiaza din 7 mai, a avut loc o convorbire între tov. Emil Bodnăraș, Paul Niculescu-Mizil și Fam Van Dong.

Tov. E. Bodnăraș a arătat că delegația noastră are însărcinarea din partea conducerii partidului de a ridica în fața tovarășilor vietnamezi următoarea problemă:

Partidul nostru consideră necesară și utilă o manifestare politică, comună, de solidaritate a tuturor țărilor socialiste. În acest sens am dori să discutăm cu tovarășii vietnamezi părerea Partidului celor ce Muncesc din Vietnam despre inițierea unei asemenea acțiuni care să determine o manifestare comună de solidaritate a tuturor țărilor socialiste în jurul chestiunii Vietnamului.

Tov. Fam Van Dong a răspuns că este o idee justă, excepțională, că tovarășii vietnamezi vor reflecta la ea.

Tov. E. Bodnăraș a arătat că partidul nostru ridică această chestiune în legătură cu faptul că în curînd, în luna iulie, va avea loc o reuniune a statelor membre ale Tratatului de la Varșovia și ale CAER-ului. Această reuniune se va ține la cel mai înalt nivel și se vor discuta problemele CAER-ului și ale Tratatului de la Varșovia. Există posibilitatea ca în legătură cu această reuniune să apară vreo inițiativă care să aibă în vedere exprimarea solidarității țărilor socialiste participante la Tratatul de la Varșovia cu lupta poporului vietnamez. Noi considerăm că o asemenea inițiativă nu poate fi exclusă. De asemenea, considerăm că nu ar fi bine decă această manifestare de solidaritate s-ar produce numai din partea unor țări socialiste și nu din partea tuturor. De aceea partidul nostru se gîndește că merită să acționăm pentru a determina o manifestare comună a tuturor țărilor socialiste, în formă care urmează să fie definite ulterior, pentru a exprima solidari-

./.

110
117

tatea cu lupta poporului din Vietnam. Este necesar după părerea noastră ca lagărul socialist să se prezinte unit, să apară ca un front unit și solid, care prin fermitatea sa să influențeze asupra situației politice și militare din Vietnam. Această manifestare politică ar constitui o puternică presiune împotriva agresorilor americani. Partidul nostru dorește să cunoască părerea tovarășilor vietnamezi în această chestiune și a însărcinat delegația română să facă un schimb de păreri cu tovarășii vietnamezi. Noi vom expune acest plan tovarășilor chinezi, tovarășilor sovietici și împreună cu tovarășii vietnamezi vom acțiunea pentru reușita lui.

Tov. Fam Van Dong a subliniat încă o dată justetea acestei idei și a exprimat acordul cu privire la discutarea acestei probleme în cursul șederii delegației la Hanoi. După aceea el a întrebat dacă asupra acestei chestiuni ne-am consultat cu tovarășii sovietici.

Tov. Niculescu-Mizil a arătat că partidul nostru a hotărât ca înainte de toate să se consulte cu tovarășii vietnamezi deoarece ei trebuie să se pronunțe înaintea tuturor despre asemenea acțiune privind în primul rând războiul din Vietnam. Partidul nostru este convins că o asemenea manifestare comună a țărilor socialiste va avea influență pozitivă asupra desfășurării războiului în Vietnam și în acelaș timp asupra slăbirii încordării în relațiile dintre țările socialiste, dintre partidele comuniste și muncitorești.

Tov. Fam Van Dong a mulțumit pentru prețuirea pe care o acordă Partidul Comunist Român părerii Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, și a spus din nou că această problemă merită să fie discutată.

Tov. E. Bodnăraș a subliniat necesitatea de a găsi forme și mijloacele practice în care toate țările socialiste să-și manifeste în comun solidaritatea cu poporul vietnamez.

118

Tov. Niculescu Mizil a arătat că participând la cel de-al XXIII-lea Congres al P.C.U.S., delegația P.C.R., în frunte cu tov. Nicolae Ceaușescu, a avut prilejul să discute cu un număr mare de delegații din țările socialiste, din țările Asiei, Africii, Americii Latine. Au avut loc discuții cu reprezentanți ai unor mișcări necomuniste dar democratice, cum ar fi R.A.U., Mali, Angola. Delegația noastră s-a întâlnit la Moscova cu aproape 30 de delegații. De asemenea, am avut numeroase vizite de delegații în România. Ne-am întâlnit cu tov. Luigi Longo, cu Santiago Carillo, și alții. În toate aceste întâlniri am constatat existența unor profunde preocupări față de problema restabilirii unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Ne-a impresionat faptul că la toate delegațiile cu care am discutat s-a arătat îngrijorarea față de actuala stare de lucruri și dorința de a se găsi ceva pentru a deschide drumul către întărirea unității.

Tov. Emil Bodnăraș a arătat că aceasta este o tendință care se manifestă la majoritatea partidelor. El a arătat că în întâlnirile cu reprezentanții Partidului Comunist Francez s-a relevat tendința de a privi mai realist lucrurile, de a se înțelege mai bine evenimentele. În continuare el a subliniat respectarea principiilor relațiilor dintre țările socialiste, a normelor de relații dintre partidele comuniste și muncitorești, bazate pe egalitate, independență, neamestec în treburile interne și a subliniat că astăzi este de neconceput organizarea unui centru de conducere în mișcarea muncitorească.

Tov. Fam Van Dong a arătat că este de acord. În prezent cu critica stărilor din trecut este de acord toată lumea. Problema este ce trebuie să facem? Pe vietnamezi îi preocupă ce acțiuni

- 116 -

119

trebuie să se întreprindă ! El a spus că Vietnamul este cel dintâi interesat să se renunțe la polemică, să se caute pe toate căile modalitățile înlăturării divergențelor existente, să se restabilească unitatea lagărului socialist.

Conducerea Partidului celor ce Muncesc din Vietnam se gîndește ziua și noaptea la această problemă, la măsurile care ar putea fi întreprinse în acest sens.

El a subliniat că este bucuros să constate că România și Vietnam sînt pe deplin de acord în această chestiune. Ei au făcut și vor face eforturi pentru a convinge și pe tovarășii chinezi și pe tovarășii sovietici de necesitatea creării unui front unit contra agresorului imperialist. El a subliniat că soluționarea acestei probleme este, după părerea lui, foarte dificilă.

În încheiere el a spus, încă o dată, că este de acord ca în cursul discuțiilor să se dezbată această problemă.

Tov. E. Bodnăraș a subliniat importanța acordului între cele două partide pe această chestiune și a propus ca în una din zilele următoare cele două delegații, eventual într-un cerc mai restrîns, să discute împreună această chestiune.

./.

120.1

N O T E

de la prima ședință restrînsă din ziua de 9 mai 1966.

La ședință au participat : din partea română tovarășii Emil Bodnăraș și Paul Niculescu-Mizil; din partea vietnameză tovarășii : Fam Van Dong, Nguyen Duy Trinh și Le Thanh Nghi; un traducător român - Plătărescu și un traducător vietnamez.

Tov. Fam Van Dong :

Am discutat sugestia dv. cu câțiva membri ai Biroului Politic. Voi expune unele idei ale acestor tovarăși, după care vom discuta în legătură cu această sugestie.

La început ținem să vă mulțumim pentru sugestia voastră. Este un gest care dovedește solidaritatea Partidului Comunist Român cu lupta poporului vietnamez, care dovedește că dv. vă gândiți la marile probleme din lagărul socialist. Dorim să vă spunem că sîntem de acord cu această sugestie.

Vă vom expune poziția noastră de principiu pe care am avut-o întotdeauna. Noi am expus această poziție tovarășilor chinezi și tovarășilor sovietici. Noi considerăm că țările socialiste trebuie să întreprindă o acțiune comună pentru a susține lupta Vietnamului. Această fiind poziția noastră de principiu, ea este extrem de importantă, însă, noi punem o condiție : pentru o asemenea acțiune comună este necesară atît adeziunea tovarășilor sovietici cît și a tovarășilor chinezi. În situația actuală, în legătură cu Vietnam cît și în legătură cu orice acțiune care s-ar întreprinde în general în mișcare, este necesar acordul celor două mari partide și țări. Dece? Ele sînt cele mai mari puteri socialiste și de aceea cîntăresc o pondere mare într-o acțiune comună. Dacă această condiție lipsește, lipsește deci ponderea

cea mai eficaă. În consecință dușmanul nu va fi impresionat, ci se va arăta lipsa de unitate, lipsa de coeziune. Aceasta este pentru noi, de asemenea, o poziție de principiu. Noi nu putem da acordul nostru asupra unei acțiuni privind chiar și numai Vietnamu fără participarea celor două mari țări.

A doua condiție. Este necesar să stabilim o legătură strînsă pentru informarea reciprocă, pentru schimb de păreri cu privire la acțiunea pe care o veți îndreptinde la Pekin, atunci cînd Ciu En-lai va veni la București și în alte cazuri. Este necesar să acționăm împreună, să stabilim o formă de legătură fie la Hanoi, fie la București, după cum este mai bine.

Tov. E. Bodnăraș :

Cînd ne-am gîndit la o asemenea formă de manifestare - îi spun manifestare, nu declarație sau altceva asemănător -, am pornit în primul rînd de la fondul problemei. Fondul problemei este chestiunea Vietnamului. Aci se dă în prezent cea mai acută luptă. În al doilea rînd, am socotit că în cadrul unor divergențe care există în prezent între țările socialiste, există un interes manifest pentru rezolvarea acestei probleme. Soluția rezolvării problemei vietnameze este una singură, aceea pe care o preconizați dv., soluția dată de Vietnam. În jurul acestei soluții noi putem împreună să solidarizăm toate țările socialiste, mișcarea noastră comunistă. O asemenea manifestare de solidaritate ar avea o deosebită importanță atît din punct de vedere politic, cît și din punct de vedere practic. Noi vedem valoarea deosebită a unei asemenea manifestări numai și numai în interesul soluționării juste a problemei vietnameze, numai și numai în sprijinul poziției Vietnamului. În această chestiune nu avem două păreri.

Noi vedem marea importanță a unei asemenea manifestări comune a țărilor socialiste și în perspectiva viitorului. Țările

socialiste, prin exemplul pe care-l oferă restului lumii, prin capacitățile lor politică, militară, economică, pot influența dezvoltarea evenimentelor. Este cunoscut exemplul Suezului, cînd o poziție fermă manifestată unitar de toate țările socialiste, a zădărnicit agresiunea. Astăzi este atacat Vietnamul, mâine poate fi atacată Republica Democrată Germană, poimîine Albania etc. Imperialiștii nu respectă decît pe cel tare, iar noi vom fi tari dacă vom fi uniți. Vedeți, De Gaulle este un burghez inteligent. Cu toate că el face politica clasei sale, cu toate că el n-ar avea nimic împotriva dacă ar lăsa locul americanilor, noi sîntem de acord cu orientarea lui antiamericană. Noi sprijinim Vietnamul de pe pozițiile noastre de clasă. Ceea ce se întîmplă aici în Vietnam face necesară o afirmare limpede a poziției noastre de clasă, comună, a tuturor, indiferent cum îi vom spune acestei manifestări.

În prezent, se fac declarații. Dar este prost cînd se fac declarații diferite la Moscova, la Budapesta, la Pekin sau în alte părți. Dintre toate pozițiile singura poziție justă este poziția pe care o are Vietnamul, poziție pe care noi o sprijinim întrutotul. Noi am fi niște chimiciști proști dacă n-am folosi această poziție, dacă n-am folosi acest catalizator produs în spațiul Asiei de sud-est pentru a încerca să determinăm o manifestare comună a țărilor socialiste, cu efecte politice atît în lupta împotriva imperialiștilor americani cît și în interesul general al mișcării comuniste.

Este clar că fără adeziunea Uniunii Sovietice și Chinei o asemenea manifestare comună nu este posibilă. Dar noi trebuie să căutăm căile și mijloacele pentru a arăta stît Chinei cît și Uniunii Sovietice că o asemenea manifestare comună este necesară și utilă. Este mai bine să-i lăsăm pe ei să ne convingă că nu este posibil.

123

- 120 -

Reținem că dv. ați spus, la vremea respectivă, tovarășilor chinezi părerea dv.

Problema se pune cum să procedăm, cum să acționăm ?

Noi am primit de acasă mandatul de a vă expune aici considerentele noastre. Ne bucurăm că aceste considerente se întîlnesc cu acordul dv. de principiu. Cînd vom fi la Pekin noi vom arăta ce am discutat cu dv., vom susține punctul de vedere al unei manifestări comune. Dar ne gîndim că pe larg poziția noastră în această problemă va fi discutată cu tovarășul Ciu En-lai la București de către conducerea noastră. Noi vom spune tovarășilor chinezi : China are multe lucruri bune care trebuie aplaudate, dar sînt și lucruri pe care nu le înțelegem. Oamenii s-au scîrbit de atîtea înjurături. Noi sîntem de părere că poți critica un conducător, pentru a-și îndrepta greșelile, dar rămîi solidar cu el. Aceasta este o solidaritate rațională. Acum China critică conducătorii sovietici. În măsura în care critica este tovarășească, fără înjurături, în măsura în care ea este o discuție tovarășească, ea este bună. Dar cînd înjuri, cînd înlocuiești argumentele de logică cu înjurăturile, solidarizezi în jurul celui criticat pe ceilalți. În acest caz solidaritatea nu mai este rațională, ci este sentimentală. Noi vrem să explicăm aceste lucruri tovarășilor chinezi. Felul cum acționează ei poate intra în logica lor, dar în logica partidelor, nu numai din Europa, ci după cum se vede și aici la dv. în Asia, nimeni nu poate accepta aceste lucruri. Noi vom spune toate acestea tovarășilor chinezi.

Dar nu este suficient să spunem numai noi. Un cuvînt foarte greu de spus îl are Vietnamul, îl aveți dv., Partidul celor ce Muncesc din Vietnam. Din momentul în care ați spus că o asemenea manifestare este bună, este bine să afirmați acest lucru. Ce spunem să susțineți și dv. Să spuneți că Vietnamul este de aceeași părere că o asemenea manifestare de solidaritate vă este necesară, că Vietnamul este în primul rînd interesat, că este

./.

124
25
necesară participarea Chinei și Uniunii Sovietice la o asemenea manifestare.

Noi dorim să fim ajutați de dv. Stiți, că noi am avut probleme cu conducătorii sovietici, cu tendințele lor de hegemonism. Am reușit să parăm aceste tendințe. Nu ne-am dat însă la invective. Nu ne-am închis în găoacea noastră, cum au încercat unii să ne caracterizeze "autarhici", "izolaționiști", că "românii își vînd sufletul". Ne-am dus și am discutat deschis cu ei. Desigur, la consfătuirea din martie nu ne-am dus, deoarece această consfătuire era îndreptată împotriva Chinei. Noi nu vom da niciodată vreunui prilejul de a face ceva împotriva altuia. Noi nu vrem să repetăm inițiativa polonezilor. Poate, spun poate, tovarășii polonezi au trimis scrisoarea cunoscută tovarășilor chinezi cu gândul nu de a realiza o acțiune comună, ci pentru a adăuga un nou document ca răspuns la dosarul antichinez. Noi am răspuns în felul cunoscut tovarășilor polonezi, deoarece am vrut să arătăm clar dezacordul partidului nostru, faptul că tovarășii polonezi s-au dus pentru problema Vietnamului nu la Hanoi, unde trebuiau să se ducă înainte, ci la Pekin. Buna cuviință cerea să se ducă în primul rînd la Hanoi.

Tov. Fam Van Dong :

Si cinstea cerea acest lucru.

Tov. E. Bodnăraș :

Aci în Vietnam este un partid, este un popor care a înfăptuit Dien Bien Fu și care trebuie respectat. Noi nu dorim să procedăm cum au procedat tovarășii polonezi. Am vrut să venim la dv. încă în martie, înainte de Congresul XXIII.

Noi știm că este o acțiune grea, dar tocmai pentru că este grea trebuie să acționăm. Aceasta este necesar pentru războiul vostru. Aceasta este necesar pentru unitatea mișcării.

În mod practic ce trebuie să facem? În arenă trebuie să între Vietnamul cu tot tactul respectiv, dar cu toată fermitatea și cu toată răspunderea. Vrem să arătăm că aceasta este perspectiva. Timpul va desfășura de la sine problema. Vrem sau nu noi, la întâlnirea de la București, a țărilor Tratatului de la Varșovia, această problemă se poate pune. La această întâlnire vor fi tovarăși la cel mai înalt nivel. După căderea lui Hrușciiov nu au mai avut loc astfel de întâlniri. Două sînt problemele în discuție : CAER-ul și Tratatul de la Varșovia. Și într-un sector și în celălalt au avut loc confruntări de păreri în care noi am susținut principiul egalității, independenței, suveranității, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Noi susținem aceste principii în toate domeniile. Discuțiile din iulie trebuie să consacre aceste principii. Pe această bază să se dezvolte colaborarea între țările noastre.

Noi în general sîntem împotriva blocurilor militare. Tratatul de la Varșovia l-am făcut ca o ripostă față de NATO.

Există tendința de a se institui organisme suprastatale, aceste tendințe sînt și în prezent. Noi am afirmat și vom afirma principiile de mai sus și vă asigurăm că nu se poate lua nici o măsură în sensul unor organisme suprastatale.

Tov. Fam Van Dong :

Aceste tendințe au fost numai în timpul lui Hrușciiov sau sînt și astăzi ?

Tov. P. Niculescu-Mizil :

În legătură cu consfătuirea din iulie s-au făcut oarecari pregătiri. Au avut loc întâlniri la nivelul adjuncților miniștrilor afacerilor externe și la nivelul miniștrilor adjuncți ai forțelor armate. În timpul acestor pregătiri au apărut propuneri concrete de a se institui atît în domeniul politicii externe cît și

În domeniul militar organisme suprastatale, care să coordoneze și să îndrume politica externă a țărilor socialiste sau să conducă problemele militare. La aceste întâlniri reprezentanții noștri au arătat clar că sîntem pe poziția dezvoltării relațiilor de colaborare, și au făcut propuneri în acest sens. În același timp, ei au arătat că nu este nici un fel de nevoie de organisme suprastatale și că instituirea unor asemenea organisme vine în contradicție cu principiile relațiilor între țările socialiste. România nu va participa niciodată la vreun organism suprastatal, nici în cadrul CAER-ului, nici în afara lui, nici în cadrul Tratatului de la Varșovia, nici în afara lui. Aceasta este poziția noastră de principiu. Noi am spus că dacă cineva dorește să înființeze asemenea organisme suprastatale n-are decît, dar își va asuma întreaga răspundere.

Trebuie să vă spun că în timpul lucrărilor Congresului al XXIII-lea tovarășii Brejnev și Kosîghin au făcut o vizită delegației noastre, condusă de tovarășul Ceaușescu. În cursul acestei vizite tovarășul Brejnev a declarat că trebuie să punem accent pe ceea ce unește țările socialiste, nu pe ceea ce ne desparte, că la apropiata întîlnire a țărilor Tratatului de la Varșovia și CAER-ului ne vom opri asupra punctelor de vedere comune, nu asupra punctelor de vedere divergente. Aceeași declarație a fost repetată de Brejnev și la întîlnirea care a avut loc cu conducătorii partidelor și guvernelor din țările Tratatului de la Varșovia și ale CAER-ului, care a avut loc la Moscova pentru a stabili problemele organizatorice ale întîlnirii din iulie. Conducerea partidului nostru a apreciat pozitiv această declarație a lui Brejnev.

Tov. E. Bodnăreș :

Deci, se vor întîlni primii secretari și președinții Consiliilor de Miniștri din aceste țări. Se vor discuta problemele Tra-

127-
18

tatului de la Varșovia. Este oare posibil să nu se spună niciun cuvânt despre un asemenea război care se duce în Vietnam, despre solidaritatea țărilor socialiste cu Vietnamul? Este greu de presupus că nu se vor ivi propuneri, inițiative în acest sens. Până în prezent nu există nicio inițiativă în această ordine de idei, dar ea se poate ivi. Noi credem că o manifestare de solidaritate cu Vietnamul ar avea toată forța numai dacă se va produce din partea tuturor țărilor socialiste și nu numai din partea unui număr restrâns de țări socialiste. Ce ar putea să cuprindă o asemenea manifestare? Noi nu am discutat acest lucru. Dar mă gândesc că o asemenea manifestare ar trebui să facă o caracterizare a situației, o calificare a agresiunii, să ia poziție de solidaritate totală cu poziția Vietnamului, să exprime hotărîrea fiecărei țări socialiste de a^e sprijini Vietnamul. Este vorba deci de o manifestare politică.

Tov. P. Niculescu Mizil:

Trebuie adăugat că fiecare țară socialistă în parte a spus aceste lucruri într-o formă sau alta. Noi credem că dacă le vom spune în comun forța acestei solidarități va fi mult mai mare.

Tov. Emil Bodnăraș:

Noi vom avea în vedere ca să nu se întreprindă nimic care sub vreo formă să reprezinte un amestec în modul de a duce războiul, în soluția pe care ați dat-o dv. acestui război.

Ideal ar fi dacă această manifestare de solidaritate s-ar întâmpla pînă la Tratatul de la Varșovia, adică înainte de iulie anul acesta. Aceasta ar ușura mai mult și problemele de prestigiu nu se va crea situația cînd China sau Coreea vor veni să adere la ceea ce au făcut alții. Trebuie să vă spunem încăodată că nu avem o imagine exactă asupra nici unei probleme de detalii. Noi ne-am expus punctul de vedere principal.

- 125 -

Sintem bucurești că s-a manifestat acordul nostru comun în problema de principiu.

Noi sintem de acord cu dv. și cu ideea de a avea legături permanente între părțile noastre. Avem în fața noastră 7 săptămâni pînă la întîlnirea de la București. Să găsim formele de a acționa în sensul convenit.

Tov. Fan Van Dong:

Cînd va fi visita lui Ciu En-lai în România ?

Tov. Emil Bodnăraș:

China a fost de acord inițial cu a doua decadă a lunii mai, apoi a propus data de 24 mai. Nu știm dacă s-a definitivat această dată.

Tov. P. Niculescu Mizil :

Tovarășul Bodnăraș a expus complet considerentele principia-
le ale partidului nostru în legătură cu o manifestare comună, poli-
tică de solidaritate cu Vietnamul. Dorese să mai adaug cîteva ele-
mente.

Înainte de toate conducerea partidului nostru a considerat
că pentru a întreprinde ceva în acest sens este necesar să se
discute cu tovarășii vietnamezi întrucît ei sînt partea cea mai
în cauză, cea mai interesată.

Dorese să arăt că în modul de gîndire și acțiune al parti-
dului nostru străbate ca un fir roșu ideea că problemele mișcării
comuniste și muncitorești internaționale pot fi rezolvate treptat
numai cu participarea tuturor partidelor comuniste, a partidelor
comuniste din toate țările socialiste. Aceasta este punctul nostru
de vedere exprimat încă în Declarația din 1964. După acest punct
de vedere ne-am călăuzit în toate acțiunile noastre și știți
foarte bine că la București au avut loc în cîteva prilejuri
manifestări la care au participat reprezentanți ai partidelor

comuniste din toate țările socialiste. Noi nu concepem participarea noastră la niciun fel de acțiune îndreptată împotriva Chinei, așa cum nu concepem participarea la niciun fel de acțiune îndreptată împotriva Uniunii Sovietice. Spun aceste lucruri pentru a sublinia că în probleme discutate există un mod comun de gândire al conducerii Partidului Comunist Român cât și al conducerii Partidului celor ce Muncesc din Vietnam. La fel ca și dv. noi concepem manifestarea politică comună, despre care v-a vorbit tov. Bodnăraș, ca o manifestare pozitivă dacă participă la ea în primul rând Vietnamul, în al doilea rând cele două țări socialiste mari - Uniunea Sovietică și China.

Noi avem o experiență bună. Atunci când am avut anumite probleme divergente și știți că asemenea probleme n-au lipsit, am ridicat aceste probleme tovarășește și am militat pentru rezolvarea lor justă. Cunoașteți problemele care am avut să le rezolvăm în legătură cu tovarășii sovietici. În același timp, dv. știți că partidul nostru a întreprins acea acțiune din 1964 când a fost la Pekin, la Phenian și la Moscova. Ce arată experiența? Cu toate că problemele nu au fost rezolvate definitiv, totuși tovarășii trebuie să țină seama de punctele de vedere care se ridică. Tovarășii chinezi, chiar dacă nu-și fac în mod deschis autocritică în unele probleme totuși când se ciocnesc de viață, de realitate iau măsuri de îndreptare. Spun toate acestea pentru a demonstra că în situația în care noi sîntem, cu o poziție justă, merită să încercăm, merită să acționăm și nu este posibil ca pînă la urmă acest punct de vedere să nu fie luat în considerație. Chiar dacă nu se va reuși manifestarea pe care o inițiem, fără discuție că și tovarășii sovietici și tovarășii chinezi trebuie să țină cont de opiniile celorlalte partide. De aceea, merită să încercăm.

- 127 -

In legătură cu aceasta doresc să spun că încercarea poate reuși numai dacă este făcută de cât mai multe partide. Partidul nostru are relații bune și cu tovarășii sovietici și cu tovarășii chinezi. Noi vom acționa în spiritul convenit. Partidul dv. are, de asemenea relații bune și cu tovarășii sovietici și cu tovarășii chinezi. Puteți deci și dv. să acționați în același sens, Dacă noi, dacă dv., dacă tovarășii coreeni, dacă alte partide comuniste și muncitorești vor acționa în acest sens, vor discuta și cu o parte și cu cealaltă nu se poate să nu avem oarecari rezultate. Iată de ce conducerea partidului nostru consideră că merită să depunem toate eforturile spre a determina o manifestare comună de solidaritate cu Vietnamul.

Tovarășii chinezi spun că în problema Vietnamului tovarășii sovietici duc o politică de complicitate cu Statele Unite, îi acuză de trădare. Eu nu doresc să intru în fondul acestei probleme, dar dacă am admite logica tovarășilor chinezi și în acest caz o manifestare comună de solidaritate cu Vietnamul este utilă. Dacă există o asemenea politică de complicitate, hai să ne adunăm să declarăm cu toții public că sîntem solidari cu Vietnamul pînă la capăt și atunci nu este oare clar că înfăptuirea unei asemenea politici de complicitate, dacă ea există, este mai dificilă ? O asemenea manifestare comună de solidaritate cu Vietnamul va angaja și mai mult țările care participă la ea, va angaja pe fiecare în parte să sprijine cu mai multă fermitate războiul împotriva agresorilor americani.

Tov. Fam Ven Dong :

Sîntem de acord cu poziția dv. de principiu.

În expunerea pe care ați făcut-o tovarăși ați demonstrat la extrem că această poziție este inatacabilă. Partidul nostru va vorbi despre aceasta cu tovarășii sovietici și cu tovarășii

./.

- 128 -

chinezi. Nu vom înceta de a căuta toate mijloacele, toate căile posibile pentru a găsi ceva în acest sens. Este atât de importantă această cauză încât trebuie încercat. Noi ne vom gândi și vom găsi modalitățile practice de acțiune.

În legătură cu poziția de principiu s-a spus totul. Trebuie acum să vedem cum să acționăm.

Ați vorbit de tact, fermitate și răspundere. Să concertăm acțiunile noastre cu tact și suplețe. Aceasta este valabil și pentru legăturile de informare între noi. Nu este admis să facem nici un pas greșit, nicio imprudență în această chestiune. Propun să consacram o nouă ședință discutării în continuare a acestei probleme.

Tov. E. Bodnăraș:

De acord, să discutăm asupra problemelor concrete, asupra modalităților de acțiune.

În încheierea ședinței s-a stabilit ca Generalul Ioniță I., în vizita pe care o face după masă Generalului Giap să pună la punct problemele concrete legate de propunerea conducerii partidului nostru de a dota un batalion cu mijloace de luptă, transmisiuni, comunicații și echipament, în plus peste cele stabilite în domeniul ajutorului dat Vietnamului.

N O T E

de la a doua şedinţă restrînsă din ziua de 10 mai 1966

Au participat aceiaşi tovarăşi ca şi la prima şedinţă.

Tov. Fam Van Dâng:

Noi am studiat expunerea voastră de ieri cu tovarăşul Ho Si Min, Le Duan şi alţi tovarăşi. Sîntem calificaţi să reafirmăm că sîntem de acord cu acţiunea pe care o propune partidul dv. Noi privim cu căldură această iniţiativă. În ceea ce ne priveşte noi vom participa. Reafirmăm poziţia noastră că orice luare de poziţie a ţărilor socialiste trebuie să aibe acordul tovarăşilor sovietici şi chinezi.

Tov. F. Bodnăraş:

Aşa gîndim şi noi. Tot aşa de categoric cum gîndim că fără Vietnam nu se poate face nimic.

Tov. Fam Van Dong:

Această poziţie a noastră are în vedere nu numai problema Vietnamului ci şi alte probleme ale mişcării. Dorim să vă expunem în această şedinţă în linii generale poziţia noastră faţă de Uniunea Sovietică şi China.

Cunoaşteţi poziţia faţă de PCUS. La Congresul al XXIII-lea delegaţia vietnameză şi-a expus poziţia. Aceasta este o poziţie fundamentală. Dar aceasta nu ne împiedică pe noi vietnamezii să gîndim la politica lor şi să nu pierdem nici un prilej pentru a le spune ce gîndim. Noi nu sîntem de acord cu tot ce fac tovarăşii sovietici. Avem deosebiri de vederi în unele probleme. În timpul lui Hruşciiov era greu să-ţi spui părerea. În fond el nu era alături de noi. Trebuie să spunem că astăzi cu tovarăşii actuali din conducerea PCUS se poate discuta. Noi am şi avut asemenea

discuții cu prilejul vizitelor lui Kosîghin, lui Selepîn, precum și cînd au fost tovarășii noștri la Moscova.

Tinem să vă spunem că avem multe legături cu tovarășii chinezi. Ele sînt izvorîte din situația în care ne aflăm, din legăturile vechi revoluționare. Tovarășii chinezi au făcut multe lucruri pentru noi. Ei ocupă un loc extrem de important în mișcarea muncitorească. Noi sîntem vecini și ne ajutăm. Partidul nostru a apreciat mult ajutorul pe care ni l-a acordat P.C.Chinez. Toate acestea nu ne împiedică să avem diferențe de vederi față de ei. Noi le spunem aceste lucruri. Astfel, noi le-am spus că partidul nostru consideră Uniunea Sovietică drept o țară socialistă, iar Partidul Comunist al Uniunii Sovietice un partid marxist-leninist. În ce privește conducerea actuală a PCUS noi ne exprimăm rezervele noastre atunci cînd poziția lor este necorespunzătoare. Tinem să spunem că ajutorul pe care ni l-a dat Uniunea Sovietică este sincer, corespunde nevoilor noastre, este în folosul Vietnamului, al Uniunii Sovietice, în folosul mișcării de eliberare națională.

Tovarășii chinezi nu sînt de acord cu noi din acest punct de vedere.

Tov.F.Bodnăraș:

Cum văd tovarășii chinezi poziția Uniunii Sovietice față de Vietnam ?

Tov. Făm Van Dong:

Argumentele tovarășilor chinezi sînt două :

1. Ei spun că ajutorul sovietic este un ajutor insuficient, care nu corespunde capacității Uniunii Sovietice. Tovarășii chinezi spun că Uniunea Sovietică poate să ajute mult mai mult Vietnamul.

2. Punctul esențial al criticii tovarășilor chinezi este următorul: ei spun că ajutorul dat Vietnamului este interesat, necinstit, că ei vor să saboteze lupta în Vietnam și colaborează cu americanii în acest sens. Aceasta este critica esențială făcută de tovarășii chinezi.

134

Noi am răspuns tovarășilor chinezi că sintem stăpîni pe linia noastră politică, pe strategia și tactica politică, militară, etc. Nimeni nu poate schimba această linie politică. Noi, vietnamezii, credem că sovieticii sînt cinstiți în poziția lor. În același timp noi urmărim faptele, felul cum se desfășoară aceste fapte. Aceasta este poziția noastră pe care am înfățișat-o tovarășilor chinezi. Răspunsul lor a fost că aceasta este doar aparența

Noi avem aceeași atitudine față de alte partide și țări socialiste. Au venit la noi toți tovarășii care au dorit să vină din partea partidelor comuniste din Franța, Italia, Anglia, Canada, Ungaria, Japonia și alte partide. Aceasta a fost după părerea noastră foarte util atât pentru noi cît și pentru tovarășii care au venit noi.

Îmi permit să spun că în legătură cu expunerea dv. atât de interesantă și completă, avem o divergență. Este vorba de Iugoslavia. Poziția noastră în această chestiune este cunoscută. În 1964 ei au avut la Belgrad o conferință a țărilor neangajate. Această conferință a avut drept scop să se angajeze tratative cu Statele Unite, tratative care să păstreze sudul țării sub stăpînire americană. Noi judecăm foarte aspru asemenea poziție. În fond este o tentativă de a ne da pe mîna americanilor. Pe toți care au avut o asemenea poziție i-am respins cu toată forța. Doream să vă amintesc în această ordine de idei acțiunea duală de La Pirra. Noi i-am primit la cererea sa. I-am explicat pozițiile noastre. El a încercat să ne explice argumentele în favoarea americanilor. Atunci i-am înfățișat din nou punctul nostru de vedere. Spre surprinderea noastră, la întoarcerea în patrie a publicat documentele pe care le cunoașteți. Noi a trebuit să le demascăm și le-am demascat cu toată fermitatea, simplu dar ferm.

În legătură cu această divergență a noastră, cu expunerea pe care ați făcut-o dorim să spunem că pot exista divergențe între

partide, dar acestea nu ne împiedică să avem poziții comune, să mergem împreună înainte, mână în mână, umăr la umăr. Este bine să rămânem tot timpul în contact, să discutăm, să lucrăm împreună, așa cum ne-a învățat Lenin. Dacă ni s-ar cere să fim de acord asupra tuturor lucrurilor ar fi ridicol.

Vreau să vă reafirm atitudinea noastră în legătură cu inițiativa pe care o aveți și pe care o veți susține. Aveți acordul nostru. Această inițiativă are o importanță considerabilă pentru Vietnam, pentru mișcarea muncitorească, pentru viitorul său. Apreciem întrutotul justă hotărîrea dv. de a merge înainte cu tact, cu fermitate, cu responsabilitate. Noi cunoaștem ce se întâmplă aci în Asia. Imperiaștii americani au planuri mari care prezintă mare pericol. Ei sînt foarte periculoși și îndeosebi este mai periculos ce vor să facă decît ceea ce fac. În Asia pun bază pe Japonia, în Europa pe Germania Federală. Sînt forțe reacționare care renasc. Dacă n-ar fi fost Uniunea Sovietică, lagărul socialist, în cei 21 de ani de la cel de-al doilea război mondial, războiul mondial ar fi început. Ce ar face urmașii lui Hitler dacă n-ar fi forța lagărului socialist? De aceea trebuie să ne unim.

Dorim să vă sugerăm un lucru. Dv. vreți ca la conferința din iulie să se unească toate țările socialiste. Vă rugăm să reflectați la următoarea problemă: care data nu este prea apropiată? Care unii tovarăși vor avea suficient timp pentru a se gândi? De asemenea vrem să spunem că locul reuniunii nu este prea important. Poate locul s-ar lua în considerație după sugestiile făcute de toți tovarășii. Deci, dorim să spunem că este nevoie de multe suplețe, să schimbăm idei, să sugerăm lucruri care ar conveni mai multor tovarăși.

Tov. E. Bodnăreș:

Vă mulțumim foarte mult și sîntem bucuroși de acordul partidului dv. în inițiativa partidului nostru. Acest acord caracteri-

- 133 -

136

zează încrederea pe care o aveți în noi, în Partidul Comunist Român și conducerea sa. Noi vom face totul să se lărgescă continuu cadrul acestei încrederi. Trebuie să se lărgescă cadrul încrederii în primul rând între țările socialiste. Numai astfel vom putea merge mai departe.

Noi privim cu încredere cele ce urmează să întreprindem. Este una din problemele vitale ale actualității, atât pentru astăzi cât și pentru situațiile care se conturează ca perspectivă, avînd în vedere rolul imperialismului american, rolul unui imperialism japonez renăscut. Dacă vom reuși să urnim din loc barierele de neîncredere, să ne înțelegem pe problemele care în mod obiectiv sîntem uniți. Vom merge cu toată încrederea înainte.

Tările noastre sînt țări mici și poate de aceea trezim mai puține motive de a fi suspectați decît țările mari.

Tov. Fam Van Dong:

Tări mici și dezinteresate.

Tov. F. Bodnăraș:

În ce privește Iugoslavia vreau să vă spun că divergența este doar aparentă. Partidul nostru n-a susținut înțelegerea țărilor nealiniat de a duce tratative cu americanii. Noi nu am susținut și nu vom susține nici un fel de înțelegere pe spinarea Vietnamului.

Tov. Fam Van Dong:

Doresc să declar aci că România socialistă ne sprijină pînă la capăt atât în ce privește apărarea Nordului, cât și în ce privește eliberarea Sudului. Vă mulțumim pentru aceasta. Noi sîntem stăpîni pe situația din țara noastră. Voi românii aveți toată încrederea în vietnamezi.

Tov. E. Bodnăraș:

In cursul vizitei lui Tito în România, după cum v-am spus noi am discutat în legătură cu situația din Vietnam. Tito a declarat că sprijină lupta Vietnamului. Desigur, că părerile noastre nu sînt absolut identice. De aceea, în comunicatul româno-iugoslav am găsit formularea pe care noi am propus-o și anume după ce am arătat că am expus pozițiile în această problemă am afirmat solidaritatea celor două părți cu lupta poporului vietnamez. In cursul convorbirilor tovarășul Ceaușescu a arătat lui Tito că partidul nostru trimite o delegație în Vietnam cu misiunea de a exprima solidaritatea sa de luptă. In ce privește Iugoslavia noi o considerăm ca o țară socialistă în ciuda faptului că tovarășii iugoslavi au anumite puncte de vedere cu privire la construcția socialistă, la partid. Dar, tovarăși, nu pentru problema Iugoslaviei am venit noi aici.

In ce privește data întîlnirii de la București trebuie să vă spunem că ea nu este o dată fatală. Noi am arătat că există perspectiva întîlnirii din iulie și că la această întîlnire poate apare problema Vietnamului. Aceasta ne cere deci să acționăm, să fim pregătiți. De aceea să începem de pe acum pregătirile. Dacă vom avea perspective favorabile, dacă vom putea găsi o soluție pentru a determina o manifestare comună a tuturor țărilor socialiste, atunci vom găsi soluție^{și} pentru întîlnirea din iulie. Fie vom amîna discutarea acestei probleme ținînd cont de faptul că ea se va discuta cu toate țările socialiste, fie, în sfîrșit, vom găsi o soluție. Problema este să începem pregătirile, să începem să acționăm, desigur fără a ne considera legați de vreo dată. Forma în care vom acționa, locul unde ne vom aduna pot căpăta fizionomia respectivă atunci cînd vom sonda diferite opinii, cînd ne vom înțelege cu toții. Noi am expus doar niște considerente generale. Nu ne-am gîndit la formele concrete de acțiune. Am vrut întîi să

- 135 -

138

ne sfătuim cu dv.

Noi nu ne-am gândit ca la București în iulie să se întâlnească toate țările socialiste. Noi numai am arătat că la București va avea loc consfătuirea țărilor Tratatului de la Varșovia și CAER, că s-ar putea să apară problema Vietnamului și ne-ar pare rău ca în acest caz să nu participe toate țările interesate. Principalul este să ne înțelegem asupra unei acțiuni comune, să începem pregătirile, să inițiem contacte. Ne vom duce la Pekin și vom arăta ce am făcut aici, ce am văzut, ce am gândit. Vom arăta că din contactele noastre a reieșit un gând, o părere comună a românilor și a vietnamezilor și anume necesitatea inexorabilă de a determina o afirmare publică a solidarității tuturor țărilor socialiste cu Vietnamul împotriva imperialiștilor. Forma acestei manifestări o vom vedea. Așa ne gândim noi să vorbim tovarășilor chinezi. Desigur că și dv. la primul prilej pe care-l veți găsi și-l veți alege singuri în cadrul discuțiilor cu ei le veți spune la fel. În ceea ce ne privește noi avem aprobarea conducerii partidului nostru să vorbim despre acestea cu tovarășii chinezi. Dar, după părerea noastră, greul cel mare nu va fi la sovietici ci la chinezi. Vom vorbi apoi cu coreenii, cu alții, dar trebuie să ne asigurăm că Vietnamul este de acord. Nimeni să nu poată spune atunci când discutăm cu ei că Vietnamul are altă părere. Desigur, vom face lucrurile acestea cu calm fără nici un fel de element senzațional. Dacă vor fi critici la adresa poziției noastre și desigur că vor fi asemenea critici le vom preîntâmpina. Între partidele comuniste există o puternică bază comună. Nu se poate argumenta teza că nimic nu ne unește și totul ne desparte.

Aș dori de asemenea să vă spuneți părerea cum credeți să asigurăm o bună legătură între noi. Poate prin ambasadorul dv., poate prin al nostru. Poate va fi necesară o întâlnire la un nivel mai înalt aici sau în altă parte.

Min

vul
mațiu
mer-
arma

-un

iri

În ce privește discuția cu tovarășii chinezi la Pekin, ea va fi o discuție în linii generale. Noi vom marca doar problema respectivă deoarece nu vrem să anticipăm discuția amănunțită care se va face la București cu conducerea partidului nostru, după ce vom informa despre discuțiile pe care le-am avut cu dv.

Tov. P.Niculescu Mizil:

În legătură cu chestiunea Iugoslaviei pe care tov.Fam Van Dong a ridicat-o doresc să insist asupra unui considerent de ordin mai general. Nu voi vorbi despre problema Iugoslaviei, deoarece nu aceasta este chestiunea cea mai importantă în discuțiile noastre. De altfel, dacă dv. și noi vom discuta mai amănunțit această problemă sînt sigur că vom ajunge la un punct de vedere comun. Socialismul într-o țară este o stare de lucruri obiectivă și nu rezultatul unor aprecieri subiective. Vreau însă în legătură cu chestiunea discutată să subliniez modul de gîndire al partidului nostru cu privire la posibilitatea existenței unei diferențe de păreri între partidele comuniste și muncitorești. În relațiile internaționale ale partidului nostru, conducerea de partid pornește de la punctul de vedere că pot exista deosebiri de păreri, că existența acestor deosebiri de păreri este un lucru normal. Condițiile în care lucrează partidele comuniste și muncitorești sînt deosebit de diverse. Fiecare partid își formează părerile sale, judecata sa. De aceea pot fi și păreri deosebite. Chestiunea este ca atunci cînd există asemenea păreri deosebite să le discutăm tovarășește, calm, să găsim formele în spiritul respectului și stimei pentru părerea altuia de a discuta aceste probleme. Să consemnăm problemele în care am ajuns la un punct de vedere comun, lăsîndu-le pe cele în care avem divergențe pentru un timp, lăsînd viața să arate care punct de vedere este just, să ajute la găsirea unor poziții comune. De aceea sînt bucuros de faptul că înțelările dintre partidul nostru și Partidul celor ce Muncesc din Vietnam, chiar dacă ar fi deosebiri

de păreri cu privire la o problemă sau alta ne exprimăm aci împreună părerea că aceste deosebiri de păreri nu pot împiedica sub nici o formă dezvoltarea bunelor relații dintre partidele noastre, dezvoltarea contactelor și a schimburilor de păreri. De altfel ceea ce a caracterizat discuțiile noastre este faptul că ele s-au desfășurat într-o atmosferă de stimă reciprocă, încredere, respect pentru părerile fiecăruia și că în problemele fundamentale, aş putea spune în toate problemele discutate, s-a manifestat același fel de judecată.

Tov. Fam Van Dong:

De acord cu cele spuse.

În ce privește poziția noastră față de inițiativa părții române noi declarăm că trebuie vorbit cu tovarășii chinezi. Noi vom vorbi de asemenea cu ei. Vom aștepta rezultatul discuției dv. și vom vorbi și noi. Sînt de aceeași părere că este posibil ca obstacolele să nu vină din partea tovarășilor sovietici. Planul pe care l-ați expus aci este rezonabil. Veți anunța chinezilor la Pekin în linii generale și apoi la București veți duce tratativele pe larg. Noi vom aștepta rezultatul acestor discuții. Dorim foarte mult să ne informați asupra discuțiilor pe care le veți avea și asupra celor de la Pekin și asupra celor de la București. Ținem să avem informațiile dv.

Tov. E. Bodnăres:

Dacă tovarășii chinezi pînă la plecarea lui Ciu En-lai în București vă vor face vreo întrebare ?

Tov. Fam Van Dong:

Noi sîntem dispuși să răspundem. Doresc să spun încă odată că trebuie să ne informăm constant prin ambasadorii noștri.

Pe măsura necesității apariției unui schimb de păreri la nivel mai înalt ne vom pune de acord.

- 138 -

Tov. E. Bodnăraș:

În ce privește locul întâlnirii noi nu avem nici o prejudecată și nu ne cramponăm de vreun loc anume. Poate ar fi potrivit chiar Hanoiul.

Tov. Fam Van Dong:

Nu. Nu este vorba de Hanoi. Eu am ridicat chestiunea locului consfățuirii numai pentru a sublinia necesitatea de a fi supli de a acționa cu foarte mult tact, de a menaja orice fel de susceptibilități.

Tov. E. Bodnăraș:

La nevoie mergem și la Pekin.

Tov. Fam Van Dong:

Legătura s-o ținem cu ambasadorii din București și Hanoi și cu ceilalți din celelalte țări socialiste.

Tov. E. Bodnăraș:

În cazul când dv. sau noi considerăm necesară o întâlnire să ne considerăm obligați a da curs invitației.

Tov. Fam Van Dong:

De acord.

Să fim informați reciproc și la timp. Să ne informăm pe toate problemele. În legătură cu conferința din iulie ea este o problemă a dv. care vă privește. Veți discuta probleme care vă privesc, ale dv. Dar dacă doriți să puneți problema Vietnamului vă rugăm foarte mult să ne spuneți, să ne informați din timp. Vom fi bucuroși să facem sugestii cu privire la această chestiune.

Propun ca toate cele discutate să rămână într-un cadru strict intern, confidențial.

./.

Tov. E. Bodnăraș:

Acum după ce am terminat discutarea problemei căreia i-am consacrat aceste ședințe aș dori să ridic următoarea chestiune. Noi dorim să dezvoltăm relațiile între cele două partide. Am invitat de la dv. o delegație de activiști, de asemenea am invitat activiști la odihnă. Noi am face o invitație formală tov. Ho Si Min, tov. Fam Van Dong și altor tovarăși să viziteze România dar știm că sînteți ocupați, știm că aici este un război și că nu depinde de dv. Totuși dorim să vă spunem că oricînd sînteți bine primiți la noi.

Tov. Fam Van Dong:

Mulțumesc pentru această invitație amabilă. Noi vă rugăm să primiți în țara dv. studenți, muncitori, specialiști deoarece avem mare nevoie de acest lucru. Această problemă a fost ridicată ambasadorului dv. Am dori un acord de principiu urmînd să stabilim apoi cîți oameni vom trimite anual.

Sîntem interesați într-o colaborare mai strînsă în domeniul științei și tehnicii, domenii în care avem de învățat. De asemenea dorim să avem un acord de principiu urmînd să vedem mai concret ceea ce avem de făcut. În legătură cu aceasta am citit raportul tov. Ceaușescu la Marea Adunare Națională și l-am găsit foarte interesant.

În ce privește problemele economice poate vor veni tovarăși din Biroul Politic la dv.

Tov. E. Bodnăraș:

Noi vom informa conducerea partidului nostru despre toate acestea, dar cred că vă pot comunica de pe acum acordul nostru de principiu. Dorim să vă spunem că oricînd vor veni la noi tovarășii vietnamezi vor fi bine primiți, îi vom primi cu inima deschisă.

În continuare, tovarășul Bodnăraș a făcut o apreciere caldă asupra celor văzute despre activitatea Partidului celor ce Muncesc din Vietnam precum și asupra felului în care a fost primită delegația noastră. El a adus mulțumiri conducerii Partidului celor ce Muncesc din Vietnam și a Republicii Democrate Vietnam pentru căldura și ospitalitatea cu care a fost organizată întreaga vizită a delegației noastre.

Tov. Fam Van Dong:

Sîntem mișcați de cuvintele pe care le-ați rostit, de modul în care le spuneți.

Acum la terminarea vizitei vă putem spune că ea este o vizită bună, ea nu a fost o vizită obișnuită, protocolară. Ați venit în Vietnam pentru a transmite mesajul de solidaritate al partidului comunist, al guvernului, al poporului român. El a fost auzit. El este un lucru de care avem mare nevoie. Ați transmis acest mesaj cu o mare forță, cu toată energia posibilă. Trebuie să vă declarăm aci că am primit multe vizite, tovarășii care au fost aci și-au exprimat poziția lor. Dar voi ați spus-o cu o forță și energie deosebită din toată inima, cu spirit de înaltă răspundere. Toate acestea ne-au mișcat foarte mult. Poporul nostru din nord și din sud care trăiește și luptă v-au auzit. Vă mulțumim pentru toate acestea. Mulțumim conducerii Partidului Comunist Român, poporului român din toată inima. Cred că nu se poate spune mai bine.

Ați venit pentru o chestiune foarte importantă, poate cea mai importantă, chestiunea unei manifestări de solidaritate comună a țărilor socialiste. Dv. subliniați, tovarășe Bodnăraș, pasiunea, energia, responsabilitatea. Noi știm la ce ne angajează această chestiune. Eu doresc să subliniez tactul, suplețea, răbdarea.

- 141 -

144

Impreună sîntem de acord. Să mergem înainte. Din această vizită,
din aceste contacte să iasă ceva demn de noi care să slujească
nouă tuturor.

20 mai 1966

GE, IM. 5 ex.

145

Notă de convorbire

La 9 mai 1966 a avut loc la reședința delegației un dejun intim la care, pe lângă membrii delegației române, a participat Pham Van Dong, primul ministru al guvernului R.D.Vietnam. A fost prezent, de asemenea, Hoang Tu, ambasadorul R.D.Vietnam la București.

Vorbind despre situația militară din Vietnamul de sud, Pham Van Dong a subliniat ca factori deosebit de importanți care caracterizează perioada actuală creșterea numerică a forțelor patriotice, diversificarea formelor de luptă, activizarea combativă a tuturor păturilor populației, inclusiv în principalele orașe. În același timp s-a îmbunătățit considerabil dotarea luptătorilor cu armament, organizarea lor de luptă.

În prezent, când se duce o intensă luptă armată împotriva agresorilor numeroși și bine dotați cu tehnică militară, pierderile forțelor patriotice sînt mult mai mici decît în perioada de după 1954, când regimul marionetă a întreprins vaste acțiuni de reprimare împotriva populației, fără a întâmpina o rezistență organizată. Pierderile suferite de trupele americane și armata marionetă sud-vietnameză sînt din ce în ce mai mari, iar raportul dintre pierderile trupelor americano-saigoneze și cele ale forțelor Frontului Național de Eliberare sînt categoric în favoarea acestora din urmă. (1/5 în cazul angajărilor între trupele regulate și chiar pînă la 1/20 în cazul acțiunilor de partizani).

Pham Van Dong a remarcat, de asemenea, că moralul luptătorilor Frontului Național de Eliberare este foarte ridicat și se află în continuă creștere, în vreme ce moralul americanilor este destul de scăzut, iar armata marionetă sud-vietnameză a intrat într-un proces rapid de dezagregare. Chiar în ziua precedentă (8 mai) un batalion american a refuzat să intre în luptă. Este cert că asemenea cazuri se vor înmulți în viitor, după cum este de prevăzut că în curînd vor avea loc treceri masive ale unor unități ale armatei sud-vietnameze de partea patrioților.

Ilustrînd ideea că în cadrul forțelor F.N.E. domnește o stare de spirit foarte bună, Pham Van Dong a spus că patrioții merg la luptă și mor rostind numele lui Ho Si Min. Recent, un ostaș grav rănit, întrebat fiind ce dorește, a răspuns că dorește să-i

146

- 2 -

rămîna numai ochii pentru a-l putea vedea pe tovarăşul Ho Si Min la sărbătoarea victoriei.

La întrebarea tovarăşului Emil Bodnăraş, privind efectivul mediu al unei unităţi a F.N.E., Pham Van Dong a arătat că formaţiunile de luptă diferă foarte mult din punct de vedere numeric, mergînd de la mici grupuri de partizani pînă la mari unităţi ale armatei regulate. O caracteristică fundamentală a tuturor acestor formaţii este mobilitatea lor extraordinară, capacitatea de a concentra efective impresionante şi de a se dispersa apoi într-un timp foarte scurt.

Hanoi, 6-10 May 1966

Contents

1st Meeting Friday, 6 May 1966
2nd Meeting Saturday, 7 May 1966
3rd Meeting Saturday, 7 May 1966
4th Meeting Monday, 9 May 1966
Note of Conversation 7 May 1966
Note of 1st Restricted Meeting 9 May 1966
Note of 2nd Restricted Meeting 10 May 1966

1st Meeting, Friday, 6 May 1966

The following comrades participated - From the Romanian side: Emil Bodnaras, Paul Niculescu-Mizil, Gen. Ion Ionita, Vasile Vlad, Vasile Gliga and Ioan Moanga. From the Vietnamese side: Pham Van Dong, member of the Politburo of the Vietnamese Workers Party CC, Prime Minister of the Government of the Democratic Republic of Vietnam; Nguyen Duy Trinh, Politburo member, Vice-Prime Minister and Foreign Minister; Le Thanh Nghi, Politburo member and Vice-Prime Minister; Hoang Van Hoan, Politburo member; Nguyen Van Tran, Vietnamese Workers Party CC Secretary; Tran Quy Hai, candidate CC member and Deputy Minister of National Defense; Hoang Van Tien, Deputy Foreign Minister; Hoang Tu, Ambassador of the Democratic Republic of Vietnam to the Socialist Republic of Romania.

[...]

Cde Pham Van Dong: Our delegation opens its presentation by saluting you in the name of our party, our government and our people.

We salute you warmly, with friendship and recognition because your visit is made in the current exceptional conditions [during U.S. bombing raids] - it is a visit just behind the front - and constitutes a great support for us.

We stress our thanks for the political support that you have accorded us and that you continue to accord to our struggle, the struggle of the entire Vietnamese people, both in the North and in the South. We thank you likewise for your recent decision to support the founding of a representation of the National Liberation Front of South Vietnam in Bucharest. We thank you for your assistance, both economic and military; we have need of this aid, which supplements the force of our fighters. We will tell you what we need from the economic and military points of view, and you will do what you consider necessary. Your assistance constitutes for us not only a support, but is also important as an expression of our solidarity in the struggle. We have need of your support.

On the other hand, comrades, we also desire to know of your successes and experiences, because we know that things go well with you and this is a great thing. All of the socialist countries need for things to go well and if they go well with you it is all the better both for you and us. We need to know what you are doing in order that we also may learn from your experience.

One thing that ties both sides is that we promote a policy of equality and of the independence of our party towards other parties, and of our state towards other states. It is the only just policy. We persevere in this direction and we need to have an exchange of experience in this regard. Due to this policy, we have good relations with the Chinese comrades and with the Soviet comrades, something that, at this moment, is exceptional.

For all of these motives, our party, government and people receive you with warmth, with friendship and with recognition and we are convinced that your visit will be fruitful, and that this fruit will be a more efficient support overall for the fighters in the vanguard of socialism, against American imperialism.

Now, comrades, I would like to give a presentation of the situation of our country, and in the first place I will tell you about the war, because it represents our principal problem. We are at war and thus we will speak to you about it.

In the last years, our comrades have visited you many times and on those occasions have presented our situation. Thus, you know in general lines what is going on in our country.

Now I will give you a presentation about the current situation, and especially about the military situation. I must tell you that beginning with 1965 the war has been extended from the south to the north, due to the American aggressions. At present, all of our people conduct a war against the aggressors. However, a distinction must be made between the war in the south and that in the north.

If you consider necessary a brief presentation of the stages of the war, we will present them to you.

[...]

Cde. Pham Van Dong: Our slogan is - the unconditional (neconditionata) and definitive (definitive) cessation of any aggression against the Democratic Republic of Vietnam.

[...]

Here's the situation: the Americans are people who rationalize in their own way; they have no idea what a people's war means. According to them, a so-called under-developed people can be dominated very easily - some weapons and several million dollars are sufficient.

[...]

Cde. Pham Van Dong: From the military point of view American troops have no great value, they are not up to the standards of the French who were better trained, more intelligent, and knew the country. The Americans are people who understand nothing, however they are obligated to carry out a war under very difficult conditions, in the heat, in the jungle, in rain and with adversaries who are truly powerful. In order to avoid air intervention it is necessary to practice war in conditions of close contact with the adversary and because of that these men are decimated. We know how these "boys" behave, but the criminal is JOHNSON, and not these boys. They were sent here against their wishes. They did not desire this. And now there are protests even from the Americans, because they know that going to South Vietnam is certain death.

[...]

Cde. Pham Van Dong: You see why some American parliamentarians have begun saying things like: "If South Vietnam forms a government that asks for the departure of the Americans, we have no other choice than to conform [to their request]." I believe that such a declaration merits full attention. It is an intelligent one; it is a solution both legal and elegant. We do not ask for anything better, but we consider that they must be helped to decide in this regard. Because the Pentagon is not very warm towards this slogan, it must be imposed upon them, but so long as the Pentagon is not convinced of this logic the war will certainly intensify.

[...]

The Americans are beginning to understand that the true enemy is not only the combatant forces on the front, but the entire people.

[...]

Cde. Pham Van Dong: Now I think I should say several things about our position, because it constitutes a very important link in our struggle. Those 4 points of ours,

certainly, you know. Add to that our request regarding the definitive and unconditional cessation of any act of war against the North. All of this represents our position in a concrete way. This position is known, it is well defined, and we consider that it is impeccable, it is as reasonable as possible. ... This means that it is left to the Americans to accept our position and they must accept it. There is no bargaining. We oppose the declaration of Dean Rusk, who says that these points can be discussed, as well as those 14 points of his.

[...]

We consider that our position has every chance of obtaining more and more powerful support from world public opinion and from American public opinion. ... This is the direction in which spirits are moving. So declared Mansfield, and so declared Kennedy as well. Basically, what they said is not the same thing as our point of view. However, it is progress, because at the end of last year American opinion was against the acceptance of the Front. Now however, it moves towards a form of recognition of the Front. We ask for recognition of the Front as the single authentic representative, which means that, in fact, the puppet government is non-existent. This is a crude thing for the Americans and they will try and do much in order to avoid it, but we must defeat them in every domain.

[...]

You have always helped us and we thank you very much for that. At need, we will also solicit your aid again - economic assistance, military assistance, etc. We will see what we need and in what measure you can help us.

At this time we ask you to accept a number of our students and a number of workers for further training. Now we are in the midst of war, but we are thinking about the situation after the war. We fight with all of our power in order to win this war in the best conditions possible, in order to begin again to build our country. Given that, we would like to send our students, workers and specialists to study in order to be ready for the day peace will come.

With that, comrades, I conclude my presentation.

Cde. Emil Bodnarus: Our delegation is very happy to have had this briefing, which is qualified and complete. It seems to me that you have addressed all of the issues in this presentation.

We thank you for the presentation.

We ask you to agree to stop here for today. You know, there are so many things of interest, that it is best to let them settle in our heads a little, because we are accustomed to judge things reasonably.

Tomorrow we will ask several questions, for which we do not need too much time. Do you think it's best that you continue on some issues or should we give a presentation? What do you believe would be best? We have foreseen 4 interviews.

Cde. Pham Van Dong: Let's proceed as you have suggested. Tomorrow we will respond to your questions. After that, we would be very glad to listen to you and then we will see. We have enough time. We consider that this manner of proceeding is good and because we use the time that we have at our disposition. We will have time to think and maybe there will also be certain special issues.

[...]

2nd Meeting

Saturday, 7 May 1966, 0900 hours

[...]

Cde. Emil Bodnaras: Now I will present some of our party's preoccupations regarding its orientation, in economic construction and in its relations with the other socialist countries, with communist and workers parties, with progressive movements in the entire world.

In the course of 1962 we met with several tendencies upon which we have reflected much. Primarily, the tendency to view the economy of the socialist countries of Europe, of those countries who were members of the CMEA, being developed according to a single economic plan for all countries, even though that activity would centralize the most important functions of a state. In this framework, the idea of economic integration was evident, in all of its forms, which became manifest in various projects with which we met in CMEA, in conferences, in articles and, in the end, in the meeting that we had with the Soviet leadership in 1963.

Khrushchev, Brezhnev, who was then a party secretary; Kosygin, who was first-Vice President of the Council of Ministers and who leads the Soviet economy, and Andropov participated in this meeting, which took place in Bucharest. The conversations then, which foresaw a cycle of meetings on various issues, helped us to clarify our position in the sense of saying a categorical "no" to all of these projects.

If the collaboration and cooperation between socialist countries constitutes an objective necessity springing from the structure of their economies, from the class character of socialist societies, then in no case do forms of supranational organization have a place, [p. 75] in our opinion, in this cooperation and collaboration.

The socialist states of Europe that have formed after the war are the result of the clashes that took place on a general level between Fascism and Socialism. At the forefront of this struggle was the Soviet Union, which made great sacrifices, which constituted a shock force, but it is no less true that without the existence of communist parties, without the working class struggle organized in the countries where socialism was only later installed, this victory of socialism would not have been possible. Thus, recognizing the existence of this objective factor which contributed to the development of the war and the defeat of Fascism, it is no less important [to recognize] the subjective factor - the fact that in each country the party played a fundamental role. This is a reality over which one cannot pass neither in appreciating the moment of winning political power nor in the following period when this political power had to be implemented completely through the socialist transformation of society.

The socialist nation is an objective reality. Only under the leading working class does it reach its full capacity to manifest as an historic force that has been built independently of our will and which has its destiny to fulfill in the development of future socialist and communist societies. The Nation will continue to play an important role up until its disappearance, a moment which is still very far away. Lenin foresaw this process in a formulation made with much prudence, in the sense that even after political power will be in the hands of the working class on a global scale, national particularities will persist for quite a long time afterward. From this derives also the care with which we must address this issue of such importance from the political point of view, because at present it forms the key to the development of socialist society.

Because of these considerations we said a categorical "no!" to the projects that tend to annihilate in the final analysis the party functions of a respective country, the functions of the working class in the respective country, the functions of the national state in the development of socialist society. ...

There were comrades from some parties and certain large communist parties in capitalist countries, who at the time reproached us for our position: "How can you, as communists and internationalists, not understand what the capitalists have long understood and that is to unite?" The same argument was used also by cde. Kosygin in 1962, when he presented as his example the Common Market in Western Europe: "Why do we communists not agree to make what the capitalists have also made?" We responded: "What the capitalists have done between them is a capitalist business arrangement." Their capitalist private properties are associated that need to go into such a form because otherwise they would be exposed to the blows of the strongest. Who dominates the West European economy today? Monopoly American capital is the most powerful.

We asked the communist comrades from the parties that addressed us: if they are thinking about winning political power do they think they will have any chance at rallying the working class of their countries around the struggle for power by communicating that the stages towards socialist society are the following: fighting to overthrow the bourgeoisie, taking power, nationalizing the means of production, expropriating the expropriators; and the next day after having nationalized the means of production - the internationalization of the means of production, the economy of the country thenceforth being directed elsewhere, in some center or other, according to a unique plan, in the interest of proletarian internationalism? Please, go into elections with that! ... The idea is ridiculous.

Happily, today many judge otherwise.

What is certain is that our party has opposed, is opposed, and will oppose any tendencies towards the institution of supranational organizations in the relations between socialist countries and in any relations in the world. We do not even recommend these sorts of relations to capitalist countries.

Cde. Pham Van Dong: They also have problems with this issue. The Common Market goes badly.

Cde. Emil Bodnaras: We have this position of principle not only regarding economic organisms, but also when we are speaking of other political or military organisms. I am referring to the Warsaw Pact in which we participate and which is an organism designed to defend against eventual action of the imperialism constituted in the NATO organization. Within the Pact we want to be equal partners, convinced that we participate with all of our forces in the organization of a socialist front in this part of the world, without admitting supranational institutions that could be imposed upon us by someone's will. The leadership of the party and state in our own country is the only one able to decide on all of the political, economic and military tasks of our country.

We consider that, from the point of view of principle, no one can take over the essential prerogatives of the party and state because the party, the government and the state institutions carry the principal responsibility for any action before the country and before their own people. Some comrades become angry when these plans for economic integration were placed before them, we addressed the people, the workers, and the peasants and we informed them.

Socialist property is not private capitalist property. We do not have the right to give it away, no one has given us such a mandate - not the Party Congress, not the government or Central Committee - to alienate national property, in part or entirely, and to cede to someone else who will plan its use. And then the practical problem is raised: and who, please, will be planning its use? Who is the one that has given proof of such wisdom that we can trust to his capacity for this planning? We have motives to believe that at least in the case of some projects no one has been notable for this capacity. But that is purely an auxiliary matter.

Dear comrades, if someone called you personally to occupy an equivalent post in Romania, or if a Romanian would be called to come here and sit in a place of leadership in Vietnam, would that not be a misfortune? He could not do anything; he would be paralyzed. No one can take over your responsibility, which you exercise with body and soul, through the people, through history, with all that moves, with all perspective, with all traditions. No one. Only you.

Cde. Pham Van Dong: Exactly. No one can replace the Vietnamese in Vietnam.

Cde. E. Bodnaras: Or the Romanians in Romania, or the French in France.

Starting from this point, we have calculated it necessary to express our position in documents, we have considered that, if in the communist international, if among the countries of the socialist system there appeared difficulties and divergences then their principal source was the failure to consider these fundamental conditions regarding the responsibilities of the parties in the building of relations between them.

We have expressed this idea and we continue to express it through affirmations of full equality in rights of all the parties, of all states large or small. No one is to blame if, historically, a small formation like Albania was constructed, or a colossus like the Soviet Union. Thus, we proclaim the principle of equality, the principle of independence, the principle of sovereignty, of non-interference in domestic affairs and of cooperation and collaboration on the basis of reciprocal advantage and we request the respect of these principles.

This is, in our opinion, the fundamental condition, which, once satisfied, will make to disappear at least 80% of the divergences that exist today, both in our socialist system and in relations within the communist movement. We calculate that the respect of these principles is an essential condition for the solidarity and unity of the world socialist system and the international communist movement.

Cde. Pham Van Dong: That is very true. These are absolute principles. To violate these principles means to expose yourself to grave dangers.

Cde. E. Bodnaras: We have calculated that the respect of these principles will assure socialism a larger and larger audience, a greater and greater sympathy, the adhesion of the peoples who fight for their liberation from colonial dependency, against the tendencies of neo-colonialism, in their orientation towards new solutions, towards socialism, because capitalism is already known. If socialism will not offer these perspectives, through the force of example, I know of no other solutions that could be adopted by these countries. If the nations, after they have escaped capitalist great power hegemony, should listen to a leader who would dictate what they had to do, how much bread they should eat, how many threads should be used to make a shirt, and what surface area the glass of their windows should have, then no one will be tempted to seek happiness in socialism.

We are convinced that socialism is the only solution. There is no other social force that can broach the great problems of humanity, except the working class, except the communist parties. But this must be understood by people, and for people to understand we should demonstrate its viability.

In this context of ideas we have appreciated your position, your decisiveness, to conduct the struggle to the end under the circumstances in which you find yourselves and we have said that no one has the right to modify this decision of the Vietnamese Workers Party. The Vietnamese comrades are the only ones responsible because only they have all of the elements to judge the situation, to organize the forces, to resolve the problems, and only they are in a situation to conduct the war to a good end. Why have another opinion than theirs? Here resides our solidarity with you. It is both sentimental and true, anyone becomes indignant when faced with aggression, but this is not sufficient. It is rational because it springs from our conception.

Cde. Pham Van Dong: I would like to say two words. You said repeatedly that no one has the right to modify our decision. In fact, to that we must add that no one could do it.

Cde. E. Bodnaras: I agree.

On this basis we have relations with all of the communist parties, with all socialist countries. On this basis we cultivate these relations. We respect this basis in a rigorous manner and we have pretensions that it should be reciprocally respected. This we do also in our relations with the other progressive and democratic forces.

In relations with the capitalist countries, we request: equality in rights, respect of the independence and sovereignty, noninterference in internal affairs, reciprocal advantage. There will always be clear accounts on this basis.

Proletarian internationalism is a great force, but the content of this notion is that it is determined by the capacity of each to give it force. If each will be weak because no one will be responsible and master in their own country, then what would this proletarian internationalism be?

Certainly, there were some who thought to ease their own existence by qualifying this

position of ours as "nationalism," "narrow nationalism" and with all sorts of epithets. We are not impressed by these qualifications. We note one thing. In Bucharest all of the socialist countries, all of the communist parties, may meet without restrictions, one can sit at the same table without taking out the knives of polemics.

On public polemics, as you know, our party has given its opinion at the time, in a document published in 1964. The theses of this document were made more concrete during the work of the 9th Congress [in July 1965] and they are defended by us and by all Romanian communists in any situation. We will not participate in any public polemic nor - and this we told openly to the Soviet comrades - will we ever support polemics against China, just as we will not participate in any campaign led by anyone against Albania. It was enough that we did it once, at the [Soviet CPSU] 22nd Congress when we were dragged, together with all of the communist parties present there, into making declarations for the exclusion of the Albanians from our ranks. I explained the same also to the Chinese comrades; that we will never participate in any campaign or any action against the Soviet Union or against other socialist countries.

We believe that, in resolving problems in divergence, respect for the principles of which we have spoken is a primordial condition, and a second condition is the respect for the opinions of others, the attention with which an opinion must be treated. In the final analysis, if we do not agree with something there is no need for great misfortune; we have refrigerators, we can put the problem there until it is ripe, and then we can discuss it.

The particularities of the development of socialist construction and of the communist and workers movement clearly indicate that today one can no longer speak of a single coordinating center, can no longer speak of a single line of orientation in a diversity this enormous in which the struggle against an enemy runs the gamut from corruption up to bombardment. Togliatti made an affirmation in this sense, an affirmation that in fact belongs to Lenin, only that the followers of Lenin have forgotten his recommendations.

We believe that unity can be reestablished in time, if we avoid mistakes, avoid adding any fuel to the fire, with patience, but unwavering faith and perseverance are required to achieve it. That which happened with you is proof that this is possible. Truly, in the case of Vietnam each socialist state has manifested the expression of solidarity with your struggle; there is not one who said: we do not aid Vietnam. It is exactly the demonstration of the fact that something unites us, and this fact exists objectively, it cannot be negated. Because of that we are hopeful and we affirm that what unites us is stronger than what divides us.

[...]

Cde. E. Bodnaras: Soon the representatives of the party and state leaderships of the socialist countries in the CMEA and in the Warsaw Pact will meet in Bucharest.

Concerning the Warsaw Pact some proposals were made to modify the nature of some organisms created through the Pact, both in the domain of foreign policy direction as well as in its organization. But we have amended these proposals, we did not agree with the tendency that sought to institute a supranational organ for foreign policy under the form of a Foreign Ministers' Council, just as we did not agree with proposals to "improve" the military organization of the Warsaw Pact, moving it unconditionally under a singular command. We have said "no" to these tendencies.

We do agree that the activity within the Warsaw Pact needs improvements, but for that we must meet and discuss. At Moscow, during the CPSU Congress, comrades Brezhnev and Kosygin came to our delegation and made the proposal that in the near future there should be a meeting of Pact member countries, at the level of general secretaries and presidents of councils of ministers. We were in agreement and we told them: "Come to Bucharest, where the doors are open." The Soviet comrades agreed. Also in Moscow took place a meeting of all first secretaries and presidents of councils of ministers of the CMEA and Warsaw Pact member countries, except for Albania, which did not assist in the work of the congress, and it was decided that in July, between July 1 and 10, to hold this meeting in Bucharest. We will discuss economic problems, problems of security and other issues that interest us. We have

begun preparing for these meetings, the foreign ministers and the armed forces ministers will be meeting [about it] shortly. We hope that it will be a good meeting. In connection with it, some issues have arisen about which I propose that we discuss at another time.

Our first concern was to have good relations with the socialist countries and in the first place with the neighboring socialist states. In this sense, comrades Ceausescu and Maurer were in the Soviet Union in September of last year and in Bulgaria on a friendly visit. The Hungarian and Bulgarian comrades have visited us. Now comrade Ceausescu is again invited for a vacation visit in Bulgaria. I was also invited to spend my vacation this autumn in Bulgaria. We recently received Tito, in response to a visit made by Gheorghiu-Dej in 1963.

We are interested in having good relations with both Yugoslavia and Bulgaria. With Yugoslavia we are building a dam on the Danube and a large hydroelectric plant of 2 million kW, of which we will get one million kW and the Yugoslavs will get one million kW. This will be one of the most power plants in Europe. In this case as well, when the project was started, some wanted to transform it into a supra-state international organization, to jointly exploit the water reserves, to make joint irrigation - of course, on the territory of Romania and Yugoslavia - to jointly use the energy production and to not know who is responsible for one thing and who for another. But we said "no". We also have to build a plant on the Danube with the Bulgarians, in that we will work only with the Bulgarians. More in the valley we will build a plant with the Soviet Union, and there we will work only with the Soviet Union and we will not permit other parties to participate. The Yugoslav comrades also agree to proceed in this manner.

With Yugoslavia we have never had a war. We are in good relations. Tito was well received by us and the visit was good. Of course, we do not agree with many things that they do. But they, the people, their working class is in the leadership. During the war against the Germans every 9th Yugoslav was killed. Under whose flag? Under the flag of the party. And who conducted this fight? Those who lead it now - Tito, Rankovici and all the communists. What happened in 1948 when it was decreed [by Stalin], by a wiggling of the finger, that Yugoslavia was no longer a socialist country and that its leaders were a band of traitors? And what did that bring? The Romanians paid many billions of lei in order to make fortifications at the border. Whose purpose did they serve?

Certainly, we cannot adopt their leadership system; that is their affair. But neither do we have elements that would permit the appreciation that Yugoslavia is not a socialist country. They have many difficulties and they are seeking solutions. Let's help them find just solutions. In our meeting with Tito we had the satisfaction of noting that, on the position of Vietnam, he expressed his adherence to the struggle of the Vietnamese people. The Yugoslavs agree with the position of the Workers Party of Vietnam, and in his speech Tito expressed this and condemned the act of American aggression. That day the American ambassador was rather upset when he shook his hand. That is their most recent opinion; I do not know what opinion they had earlier.

We have good relations with the Soviet Union; we are interested in having good relations. It is absurd to believe that an anti-Soviet tendency could develop in Romania. We participated in the 23rd Congress, just as did the other parties and we did well to do so.

We consider that it would be a great mistake to isolate ourselves from someone, even if that someone has a special position or we have divergences with them. They tried to isolate us, and it was not good for us. Because of that we do not isolate ourselves, we go anywhere, because we believe that we are holding a position that we can defend while looking others straight in the eye, without shame or embarrassment. We can talk about equality, about independence, about sovereignty, about reciprocal advantage, about non-interference in domestic affairs - we maintain these everywhere.

At the 23rd Congress we had the opportunity to make contact with very many delegations, it was our pleasure also to meet with your delegation. We could note with satisfaction that the thinking of the communist and workers parties is increasingly oriented in the direction of accepting the basic principles of equality and non-interference in internal affairs, in the direction of seeking with patience and attention, paths for reestablishing the unity of our parties.

We consider it a good thing that the Congress of the Soviet comrades did not generate a public polemic.

[...]

Regarding the capitalist countries, we maintain good relations, as much as possible, with all of the capitalist states. Last year we were in Burma, Pakistan, and the United Arab Republic. Comrade Maurer was in France. A delegation led by a first vice-president of the Council of Ministers was in England. The Foreign Minister of France was recently in Bucharest. Comrade Maurer was likewise in Austria and Iran. This year we are receiving a visit of the Shah of Iran, we are also receiving a visit of the Austrians.

Just now we had a visit from a parliamentary delegation from Turkey, cde. Maurer was invited to Turkey and he will go there.

Cde. Pham Van Dong: What relations do you have with Greece?

Cde. Emil Bodnaras: With Greece our relations will be going better after we liquidate the discussions referring to the debts that we have in connection with the expropriations. There are certain pretensions: they request around 6 million dollars and we give them 1 million. They are accustomed to bargaining, but so are the Romanians. One asks more, the other gives less and in the end we will reach an understanding.

With Italy and with the Federal Republic of Germany we have good relations. Our relations with the FRG are at the moment only of an economic order, they furnish us with equipment, and I have to tell you that they have very good equipment. Of course, in developing relations with the FRG, we remain in our known position on German revanchism and regarding the support that we fully accord to the GDR, as the first socialist German state.

With the French we have good economic and cultural relations. We consider De Gaulle's position towards NATO and the Americans a positive one. This position must be supported.

With England, similarly, we develop economic relations.

The representative of the National Liberation Front of South Vietnam has proposed that we accord it diplomatic status. We will accord them this status.

Cde. Pham Van Dong: Would you like to take a several minute pause?

Cde. Emil Bodnaras: Yes, I will conclude immediately.

We consider that the problem of winning political power is a problem of each party and of each country individually. Here, no one can any template nor would it be good to do so. Any interference in this problem can only bring very serious prejudice. We have the example of Brazil, of Indonesia.

It is clear that divergences between the socialist countries and within the communist movement encourage the imperialist aggressors and because of that we are partisans of the idea of reestablishing unity, of doing everything possible in order to manifest solidarity and unity.

These, then, are our thoughts.

Now let's have a pause and after that we will listen to yours.

[...]

Cde. Pham Van Dong: From what you have presented we have noted that we are in agreement on many points.

Regarding the relations between parties and between states, maybe we will return to those issues later. ...

Regarding your foreign policy, both party and state relations, I consider that you have

enunciated the principles that we hold as well.

In the first place, all parties from all of the socialist countries must be requested to respect the principles of independence, equality, sovereignty, non-interference in internal affairs, and mutual respect. Life teaches us that these are principles that must be respected absolutely. No one should violate them because every time they are violated life itself takes revenge.

In the second place, we must fight without restraint, but with patience, for unity among all parties and all socialist countries. We are in agreement with this not only because it is a fundamental principle, a sacred principle but also because this concerns us more than anyone else.

This is why we are in agreement, we support you and we must try to fight together.

Cde. Emil Bodnaras: We must.

Cde. Pham Van Dong: All the more so since the international situation, as you have presented to us now, is very changeable.

You are right when you say that each party must be master of its own affairs, that only it is responsible before its working class and its people. It is responsible also before the international movement, but only in a secondary manner and only to a certain degree. First and foremost it is responsible for its own affairs in its respective country.

Now we are facing great hardships. You know as well as we and that is the reason we should affirm our common will to fight unceasingly, with patience, with intelligence, with wisdom, and with calm. I believe that this is also your opinion.

As for ourselves, we will persevere in this direction. Although the current situation is very complicated, we are exerting all efforts in order to preserve and consolidate these principles. We receive much assistance from the socialist countries and we could say that all of the comrades that have come to see us agreed with us on many issues. They understand very well the situation in Vietnam.

With regard to the 23rd CPSU Congress, you are right to say they should be congratulated for everything going so well, for the fact that all parties had a correct attitude. Regarding our delegation, before the opening of the Congress it expressed its agreement with the Soviet leadership and asked that the tribune of the Congress not become a tribune of polemics and especially not of polemics against the Chinese comrades. The Soviet comrades agreed with us and told us that they thought the same. This is a correct policy. We must accord our homage to the Soviet comrades for that. There was a small problem, which you know of, however it is of little importance.

Cde. P. Niculescu-Mizil: I can tell you in this connection that, even before the opening of the Congress, the Soviet comrades came to us and informed us of the main issues contained in cde. Brezhnev's report. Likewise, they told us that they wanted to inform us that the work of the Congress would not be directed against the Chinese C.P., that there would not be a polemical spirit and that the issues would be raised with moderation. Then the Soviet comrades told us: "Many times we have presented you with unpleasant surprises and we do not want to do so this time."

We expressed our agreement with this point of view. After Brezhnev delivered his report to the Congress, we repeated that we considered the manner in which the issues were raised as correct, the line of not contributing to polemics. The issues of agriculture, economy, industry, those are issues that can be discussed, they are their internal affair. However, the problem of unity concerns all of us.

Cde. Pham Van Dong: Regarding our relations with the Soviet and Chinese comrades, I would like to tell you something. Our delegation to the Congress in Moscow asked the Soviet comrades to stop criticizing the Chinese comrades about the transport of Soviet materials destined for Vietnam. It is a thorny and provocative issue, which could give rise to many discussions and polemics. Cde. Brezhnev promised us that

account would be taken of that and we considered that he was sincere. Only that recently, comrade Malinovsky made a declaration in Budapest that, of course, provoked a counter-declaration from Beijing.

Cde. Emil Bodnaras: It is not for the first time that Malinovsky makes such declarations.

Cde. Pham Van Dong: Yes, you are right! For our part, we are doing everything possible to preserve a cool head, in order to maintain the best attitude possible, in order to rise up to the occasion. Communists must be armed with much moral and political courage, and we are armed with such courage.

We are trying to have the best relations possible with those two great parties. However we agree that we must do even more in this sense. We will talk further about this in a serious manner. It is perhaps the most important issue. For us it is extremely important. I would not go so far as to say it is vital, because we are the ones who decide our own fate, however, it is very important.

Well, comrades, we thank you. We consider that we have worked well.

Cde. Emil Bodnaras: And we thank you for the patience with which you have listened to us and we are very happy to note that, in the principal problems regarding relations, not only between us, but also our responsibility towards the communist movement, towards the socialist countries, and towards the major interests of socialism, we have your complete agreement. That gladdens us very much.

Let's not forget that we agree with you on the problems that we have discussed, the problems which are of a special importance and in the broaching of which we must have patience in order to try to resolve all of their aspects.

Cde. Pham Van Dong: I agree and I thank you.

We will have yet another working meeting, on Monday. But in the meantime I will seek an occasion to discussion this with you.

Cde. Emil Bodnaras: I believe that our discussions have offered a rich material for the comrades who are preparing the joint communiqué, thus it will not be difficult to compose.

Cde. P. Niculescu-Mizil: Especially when we note such a unity of views.

Cde. Emil Bodnaras: The main thing is that not a single one of the thoughts expressed between us is of a nature that it could not be said clearly, out loud, to anyone, anywhere.

Cde. Pham Van Dong: That happens very rarely.

4th Meeting

Monday, May 9, 1966, 0930 hours

Cde. Pham Van Dong: Yesterday was a very good meeting. As you can see, your visit occupies a principal place in the newspapers.

Cde. Emil Bodnaras: I saw that and we thank you.

From the discussions so far we have noted that we have many things in common with you. The main thing being that we are on the best path, both you and we, and that we go together along this path.

[...]

Cde. Pham Van Dong: After the victory of the Soviet Union over the Fascist countries of Europe and Asia, we were ready for insurrection, and after the capitulation of Japan we moved to the offensive in order to win power, supported by the entire people. We had taken power in August 1945, after a fight that did not last too long. One could say that we won power easily enough, because we had been fighting for years against Japanese occupation, we had the people on our side, we had armed detachments, ready and waiting, and when the opportune moment arose we joined combat.

Immediately after the August revolution, we proclaimed the Democratic Republic of Vietnam, and on September 2, 1945 comrade Ho Chi Minh proclaimed the independence of our country. However, after that the French returned, followed by the war of resistance that ended with the Battle of Dien Bien Phu and the conclusion of the Geneva Accords, with all of their consequences on the national and international levels.

Immediately after the Geneva Accords, the Americans came, in order to try and exert their control over the South and to transform it into a fortress from which to attack and reconquer the North. That was their calculation made even before the Geneva Conference, which was manifest during the negotiations and especially after the conclusion of the Accords of 1954. They imagined that it would be easier for them to impose their control over the South and that they could easily overthrow the people's power. Well, they deluded themselves. We fought in the South and we obtained victory, which you well know. At the end of 1964, the Americans understood that they could not obtain anything in the South if they did not attack the North. That led to the development of the war on the basis of escalation. However, the Americans delude themselves on this account as well.

We must tell you that our party plays a revolutionary role, a role of leadership fundamental in the history of our people. The party is the one that brought the people all of its great victories; it is the one that finds solutions to all of the major problems. The party has correctly evaluated the situation at every moment. You see why our party enjoys such great authority, great prestige and strength. Everyone knows this. The Americans and their lackeys have sabotaged the application of the Geneva Accords and have blocked the unification of the country that had been set for July 1956, because they understood that in case of elections comrade Ho Chi Minh would have 80% of the votes.

Now, if we are capable of fighting with the courage and energy that you know, it is due to the fact that the party and the people are one and the same.

[...]

Note of Conversation

During a pause in the discussions in the afternoon of May 7, a conversation took place between cde. Emil Bodnaras, Paul Niculescu-Mizil and Pham Van Dong.

Cde. Emil Bodnaras explained that our delegation has the task on behalf of the party leadership of raising the following problem with the Vietnamese comrades:

Our party considers a joint political manifestation of the solidarity of all the socialist countries necessary and useful. In this sense we would like to discuss with the Vietnamese comrades the opinion of the Workers Party of Vietnam about the initiation of such an action that would determine a common manifestation of the solidarity of all of the socialist countries around the question of Vietnam.

Cde. Pham Van Dong responded that the idea is just, it is exceptional, and that the Vietnamese comrades will reflect on it.

Cde. Emil Bodnaras explained that our party raises this issue in connection with the fact that soon, in July, a reunion of the member states of the Warsaw Pact and of the

CMEA will take place. This reunion will be held at the highest level and the problems of the CMEA and of the Warsaw Pact will be discussed. There is the possibility that in connection with this reunion some initiative appears regarding the expression of solidarity of the socialist countries participating in the Warsaw Pact with the struggle of the Vietnamese people. We consider that such an initiative cannot be excluded. Likewise, we consider that it would not be good if this manifestation of solidarity will be produced only on the part of some socialist countries and not on the part of the others. Given that, our party thinks that it is worth acting in order to determine a joint manifestation of all of the socialist countries, in forms that will later be made definite, in order to express solidarity with the struggle of the people of Vietnam. It is necessary in our opinion that the socialist camp should present itself as united, to appear as a united and solid front, which through its firmness should influence the political and military situation of Vietnam. This political manifestation would constitute a powerful pressure against the American aggressors. Our party desires to know the opinion of the Vietnamese comrades on this issue and has tasked the Romanian delegation to exchange opinions with the Vietnamese comrades. We will present this plan to the Chinese comrades, and to the Soviet comrades and, together with the Vietnamese comrades we will act for its success.

Cde. Pham Van Dong underscored yet again the justice of this idea and expressed agreement regarding the discussion of this problem in the course of the delegation's stay in Hanoi. After that he asked if we had consulted with the Soviet comrades on this issue.

Cde. Niculescu-Mizil explained that our party decided that before anything else it should consult with the Vietnamese comrades because they should pronounce before everyone else on such actions regarding in the first place the war in Vietnam. Our party is convinced that such a joint manifestation of the socialist countries will have a positive influence over the development of the war in Vietnam and at the same time on the weakening of the tensions in the relations between the socialist countries, between the communist and workers parties.

Cde. Pham Van Dong thanked the Romanian Communist Party for the value that it accorded the opinions of the Workers Party of Vietnam, and again said that this problem is worth discussing.

Cde. Emil Bodnaras underscored the necessity of finding the forms and practical means in which all of the socialist countries should manifest their common solidarity with the Vietnamese people.

Cde. Niculescu-Mizil explained that, while participating in the 23rd CPSU Congress, the R.C.P. delegation led by cde. Nicolae Ceausescu had the opportunity to discuss with a great number of the delegations from the socialist countries, from the countries of Asia, Africa and Latin America. Discussions were held with representatives of some non-communist but democratic movements, including those in UAR, Mali, and Angola. Our delegation met in Moscow with almost 30 delegations.

[1] Likewise, we have had numerous delegation visits in Romania. We have met with cde. Luigi Longo, with Santiago Carillo, and with others. In all of these meetings we noted the existence of profound preoccupation for reestablishing the unity of the international communist and workers movement. We were impressed by the fact that all of the delegations with which we discussed showed their concern regarding the current state of affairs and the desire to find some way of opening the pathway towards strengthening unity.

Cde. Emil Bodnaras explained that this is a tendency manifested among the majority of parties. He explained that in the meetings with the representatives of the French Communist Party they showed a tendency of viewing things more realistically, of better understanding current events. In continuation, he underscored that the respect

for the principles of relations between socialist countries, for the norms of relations between communist and workers parties based on equality, independence, and non-interference in internal affairs, and underscored that today organization of a leading center in the workers movement is inconceivable.

Cde. Pham Van Dong showed his agreement. At present the entire world agrees to criticize the state of past affairs. The problem is what to do about them? The Vietnamese are preoccupied with what actions should be undertaken! He said that Vietnam is the most interested in renouncing the polemic, and seeking along all paths the modalities for removing the existing divergences, for reestablishing the unity of the socialist camp.

The leadership of the Workers Party of Vietnam is thinking about this problem day and night, to the measures that could be undertaken in this sense.

He underscored his gladness in noting that Romania and Vietnam are in full accord on this question. They have made and they will make efforts to convince both the Chinese comrades and the Soviet comrades of the necessity of creating a united front against the imperialist aggressor. He underscored that the resolution of this problem is, in his opinion, very difficult.

In conclusion, he said yet once more that he agrees that in the course of the discussions this problem should be debated.

Cde. Emil Bodnaras underscored the importance of the agreement between the two parties on this question and proposed that on one of the following days the two delegations, eventually in a more restricted circle, should discuss this question together.

Note of First Restricted Meeting on 9 May 1966

Participants in the meeting were, on the Romanian side: comrades Emil Bodnaras and Paul Niculescu-Mizil; and on the part of the Vietnamese comrades: Pham Van Dong, Nguyen Duy Trinh and Le Thanh Nghi; and a Romanian translator - Platareanu - and a Vietnamese translator.

Cde. Pham Van Dong: I have discussed your suggestion with several members of the Political Bureau. I will present some of the ideas of these comrades, after which we will discuss them in connection with this suggestion.

At the beginning I emphasize our thanks for your suggestion. It is a gesture that proves the solidarity of the Romanian Communist Party with the struggle of the Vietnamese people, which proves that you are thinking about the big problems of the socialist camp. We want to tell you that we agree with this suggestion.

We will present our position in principle that we have always had. We have presented this position to the Chinese comrades and to the Soviet comrades. We consider that the socialist countries must undertake a joint action in order to support the struggle of Vietnam. This being our position of principle, however, it is extremely important for us to put a condition: for such a joint action the adherence of both the Soviet comrades and the Chinese comrades is necessary. In the current situation, in connection with Vietnam as well as in connection with any actions that would be taken within the movement generally, the agreement of those two great parties and countries is necessary. Why? They are the largest socialist powers and because of that they have a great weight in any joint action. If this condition is absent, therefore, the most efficacious weight is also absent. In consequence, the enemy will not be impressed and the lack of unity, the lack of cohesion will be revealed. This is for us, likewise, a point of principle. We cannot give our agreement on any action even when it only regards Vietnam without the participation of the two large countries.

A second condition. It is necessary to establish a close connection for the reciprocal

sharing of information, for exchanging opinions regarding the actions that you will undertake in Beijing, when Zhou Enlai goes to Bucharest and in other cases. It is necessary that we act together, let's establish whether the form of the connection will be in Hanoi or Bucharest, whatever is best.

Cde. E. Bodnaras: When we were thinking about the form of such a manifestation - I say manifestation and not declaration or something similar - we started off from the basis of the problem. The basis of the problem is the question of Vietnam. Here, at present, the most acute battle is being given. In the second place, we calculated that within the framework of divergences that presently exist between the socialist countries, there is a manifest interest for resolving this problem. There is only one solution for the Vietnamese problem, that which you have foreseen, the solution given by Vietnam itself. We can draw all of the socialist countries, our communist movement, together in solidarity around this solution. Such a manifestation of solidarity would have special importance not only from the political point of view but also from the practical viewpoint. We see the special value of such a manifestation only and above all in the interest of a just resolution of the Vietnamese problem, only and above all in supporting the position of Vietnam. On this question we do not have two opinions.

We see the great importance of such a joint manifestation of the socialist countries also in the perspective of the future. The socialist countries, through the example they offer to the rest of the world, through their political, military, and economic capacity, can influence the development of events. The Suez example is wellknown, when a firm position manifested in unitary fashion by the socialist countries, made the aggression futile.^[2] Today Vietnam is attacked; tomorrow the German Democratic Republic may be attacked, and the day after tomorrow, Albania etc. The Imperialists only respect the strong, and we will be strong if we are united. Look, De Gaulle is an intelligent member of the bourgeoisie. Even though he pursues the policy of his class, and despite the fact that he would have nothing against taking the place of the Americans, we agree with his anti-American orientation. We support Vietnam from a position of class. What is happening here in Vietnam makes necessary a clear, joint affirmation of our class position, or everyone's, indifferent of what we call this manifestation.

At present, declarations are made. But it is bad when different declarations are made in Moscow, in Budapest, in Beijing or elsewhere. Of all of the positions declared, the only correct position is that of Vietnam, the position that we support completely. We would be very poor chemists if we did not adopt the same position, if we did not use the same catalyst produced in the region of Southeast Asia in order to try to determine a joint manifestation of all of the socialist countries, with political effects both in the struggle against the American imperialists and in the general interest of the communist movement.

It is clear that without the adherence of the Soviet Union and China such a joint manifestation is not possible. But we must seek the ways and means for demonstrating to both China and to the Soviet Union that such a joint manifestation is necessary and useful. It is better to let them convince us that it is not possible.

We retain what you said, at the respective time, to the Chinese comrades regarding your opinion.

The problem that arises is: how we should proceed, how should we act?

We have received the mandate to present here our considerations. We are glad these considerations meet with your agreement in principle. When we will be in Beijing we will present what we have discussed with you, we will support the point of view of a joint manifestation. But we are thinking that our position on this problem will be discussed in detail with comrade Zhou Enlai in Bucharest by our leadership. We will say to the Chinese comrades: China has many good things that must be applauded, but there are also things that we do not understand. People are alienated by so much injurious rhetoric. We are of the opinion that you can criticize a leader in order to help set right errors while remaining solidary with him. This is a rational solidarity. Now China criticizes the Soviet leaders. To the degree that criticism is comradely, without injuries, to the degree that it is a comradely discussion, it is good. But when personal

attacks, when injurious rhetoric replaces logical argument, a solidarity is formed around the one so criticized. In this case the solidarity is not rational; it is sentimental. We want to explain this to the Chinese comrades. The manner in which they act may enter into their logic, but in the logic of other parties, and not only those of Europe but also as you see here in Asia, no one can accept these attacks. We will say this to the Chinese comrades.

But it will not be sufficient if only we say it. Vietnam, you, the Workers Party of Vietnam has a very important word to say. From the moment that you said such a joint manifestation is good, it is good to affirm this. What we say you also support. You should say that Vietnam is of the same opinion that such a manifestation of solidarity is necessary, that in the first place Vietnam is interested, that the participation of China and of the Soviet Union is necessary for such a manifestation.

We desire to be of assistance to you. You know that we have had problems with the Soviet leadership, with their tendencies towards hegemony. We succeeded in parrying these tendencies. We did not, however, descend into invective. We did not withdraw into a shell, as some try to characterize us, calling us "autarkic," "isolationists," and "Romanians who sell their souls." We have gone and discussed with them. Of course, we did not go to the March meeting because that meeting was directed against China. We will never and on no occasion do something against someone else. We do not want to repeat the initiative of the Poles.

Maybe, I say maybe, the Polish comrades sent the known letter to the Chinese comrades with the not with the thought of realizing a joint action but in order to add yet another document in the anti-Chinese dossier. We responded in the manner known to the Polish comrades because we wanted to show the clear disaccord of our party, to the fact that the Polish comrades went for the problem of Vietnam not to Hanoi, where it should have gone beforehand, but to Beijing. Good manners required them to go to Hanoi first.

Cde. Pham Van Dong: Honor requires it as well.

Cde. E. Bodnaras: Here in Vietnam there is a party and a people who achieved [the victory at] Dien Bien Phu and which must be respected. We do not desire to proceed as the Polish comrades proceeded. We wanted to come to you already in March, before the 23rd CPSU Congress.

We know that this is a difficult action, but precisely because it is difficult we must act. This is necessary for your war. This is necessary for the unity of the movement.

Practically speaking, what must we do? Vietnam must enter into the arena with all required tact, but also with all conviction and all responsibility. We want to demonstrate that this is the perspective. The problem will unfold itself over time. Whether or not we want it, at the upcoming meeting in Bucharest of the Warsaw Pact countries, this problem could be raised. The most senior level comrades will be at this meeting. Such a [joint] meeting [of the Warsaw Pact and the CMEA] has not taken place since the fall of Khrushchev. There are two problems to be discussed: the CMEA and the Warsaw Pact. Both in one sector and in the other there have been confrontations of opinions in which we have supported the principle of equality, independence, sovereignty, non-interference in domestic affairs and mutual advantage. We support these principles in all domains. The discussions in July must consecrate these principles. This is the basis upon which the collaboration between our countries develops.

We are in general against military blocs. We created the Warsaw Pact as a riposte to NATO.

There is a tendency to institute supranational organizations. This tendency exists also at present. We have affirmed and we will continue to affirm the abovementioned principles and we assure you that no measures in the sense of supranational organizations can be taken.

Cde. Pham Van Dong: Were these tendencies only in the time of Khrushchev or do they exist today as well?

Cde. P. Niculescu-Mizil: Regarding the July meeting some preparations [along these lines] have been made. Meetings at the level of deputy ministers of foreign affairs and defense have taken place. During these preparations concrete proposals appeared to institute supranational organisms both in the domain of foreign policy and in the military domain, which should coordinate and direct the foreign policy of the socialist states or should conduct military issues.

At these meetings our representatives clearly explained that we hold the position of developing relationships of collaboration, and they made proposals in this sense. At the same time, they explained that there is absolutely no need for supranational organisms and that the institution of such organisms is in contradiction with the principles underlying the relations between socialist countries.

Romania will never participate in any supranational organism, neither in (or out of) the CMEA, nor in (or out of) the Warsaw Pact. This is our position of principle. We have said that if someone desires to found such supranational organisms they are free to do so, but they will assume the entire responsibility for it.

I must tell you that during the work of the 23rd Congress comrades Brezhnev and Kosygin made a visit to our delegation, led by comrade Ceausescu. During this visit comrade Brezhnev declared that we must place an accent on what unites the socialist countries, not on what divides them, that at the approaching meeting of the countries of the Warsaw Pact and of the CMEA we will focus on common points of view, not on the points of view in divergence. Brezhnev repeated this declaration at the meeting with party and government leaders of the Warsaw Pact and CMEA countries that took place in Moscow in order to deal with the organizational issues of the July meetings. The leadership of our party positively appreciates this declaration of Brezhnev.

Cde. E. Bodnaras: Thus, the first secretaries and presidents of the Councils of Ministers of these countries will meet. They will discuss the problems of the Warsaw Pact. Is it possible that not a word will be said about such a war as that conducted in Vietnam, about the solidarity of the socialist countries with Vietnam? It is difficult to presuppose that no proposals or initiatives will be made in this sense. Up until the present there has been no initiative in this order of ideas, but they could arise. We believe that a manifestation of solidarity with Vietnam would have all the necessary force only if it is produced on behalf of all socialist countries and not only on the part of a restricted number of socialist countries. Of what could such a manifestation consist? We have not discussed this. But I think that such a manifestation should make a characterization of the situation, a qualification of the aggression, it should take a position of total solidarity with the position of Vietnam, and it should express the determination of each and every socialist country to support Vietnam. We are speaking, therefore, of a political manifestation.

Cde. P. Niculescu-Mizil: It must be added that each and every socialist country has said this in one form or another. We believe that if we say it jointly, the force of this solidarity will be much greater.

Cde. E. Bodnaras: We will have in view that nothing is undertaken under any form that could represent an interference in the manner in which the war is conducted, in the solution which you have given to this war.

The ideal would be if this manifestation of solidarity could happen before the Warsaw Pact meeting, thus before July of this year. That would also considerably ease the issues of prestige, avoiding problems when [non-Pact countries like] China or Korea will come to adhere to what others have done. We must say to you once again that we do not have a precise image of any of the problems of detail. We have presented our point of view in principle.

We are glad that our common accord has been manifested on the problem in principle.

We are in agreement with you also with the idea of maintaining permanent ties between our sides. We have 7 weeks before us up until the meeting in Bucharest. To find the forms of acting in the agreed sense.

Cde. Pham Van Dong: When will Zhou Enlai visit Romania?

Cde. Emil Bodnaras: China initially agreed to the middle of May, and then it proposed May 24. We do not know if that date is definitive.

Cde. P. Niculescu-Mizil: Comrade Bodnaras had presented completely the principled considerations of our party in connection with a joint manifestation, a policy of solidarity with Vietnam. I would like to further add several elements.

Above all, the leadership of our party considers that in order to undertake something in this sense it is necessary to discuss with the Vietnamese comrades because they are the most directly implicated, the most interested.

I want to explain that, like a red line, the idea runs through the manner in which our party thinks and acts, that the problems of the international communist and workers movement can be resolved over the long term only with the participation of all of the communist parties, of the communist parties of all of the socialist countries. This is our point of view expressed in the Declaration of 1964. We are guided in all of our actions by this point of view and you know well that in Bucharest we have had several opportunities in which representatives of the communist parties of all the socialist countries participated to manifest the same. We do not conceive of our participation in any sort of action directed against China, just as we do not conceive of participation in any sort of action directed against the Soviet Union. I say these things in order to underscore that in the problems discussed there is a common manner of thinking both in the leadership of the Romanian Communist Party and in the leadership of the Workers Party of Vietnam. Just as you, we conceive the manifestation of common policy, about which cde Bodnaras has spoken, as a positive manifestation if, in the first place, Vietnam participates, and in the second place, the two large socialist countries - the Soviet Union and China - participate.

We have a good experience. When we had certain divergent issues, and you know that such issues have not been lacking, we raised these problems in a comradely fashion and we militated for their just resolution. You know the problems that we have had to revolve in connection with the Soviet comrades. At the same time, you know that our party undertook those actions in 1964 when it was in Beijing, in Phenian and in Moscow. What has this experience shown? Although not all of the problems were definitively resolved, nevertheless the comrades had to take into account the points of view raised. The Chinese comrades, even if they do not openly engage in self-criticism on some issues nonetheless when they run up against life, against reality, they take corrective measures. I am saying all of this in order to demonstrate that given the situation in which we find ourselves, with a just position, it is worth trying, it is worth acting and it is not possible that in the end this point of view will not be taken into consideration. Even if we do not succeed in producing the manifestation that we are initiating, it goes without saying that the Soviet comrades and the Chinese comrades must take into account the opinions of the other parties. Given that, it is worth the attempt.

In this connection I want to say that the attempt can succeed only if made by as many parties as possible. Our party has good relations with both the Soviet comrades and with the Chinese comrades. We will act in the agreed spirit. Your party, likewise, has good relations with both the Soviet comrades and with the Chinese comrades. Thus, you also should act in this sense. If we, if you, if the Korean comrades, if the other communist and workers parties will act in this sense, if they discuss with both one side and the other, it is simply not possible that no result will be achieved. That is why our party leadership considers that it is worthwhile to exert every effort in order to determine a joint manifestation of solidarity with Vietnam.

The Chinese comrades say that, on the issue of Vietnam, the Soviet comrades conduct a policy of complicity with the United States; they accuse it of treason. I do not wish to enter into the foundations of this problem but, if we admitted the logic of the Chinese comrades, then in this case a common manifestation of solidarity with Vietnam is useful. If there is such a policy of complicity, then come on, lets get together and everyone can declare publicly that we are solidary with Vietnam to the end and then would it not clearly make the pursuit of such a policy of complicity, if it

exists, even more difficult? Such a joint manifestation of solidarity with Vietnam will engage even more countries; it will engage each and every one to support with greater decisiveness the war against the American aggressors.

Cde. Pham Van Dong: We agree with your principled position.

In the presentation that you have made the comrades have demonstrated to the extreme that this position is unassailable. Our party will speak about it with the Soviet comrades and with the Chinese comrades. We will not cease to seek all means, all possible paths in order to find something in this sense. This cause is so very important that it must be attempted. We will think upon it and we will find the modalities for practical action.

In connection with the position of principle, everything has been said. Now we must see how to act upon it.

You have spoken with tact, decisiveness and responsibility. Let's concert our actions with tact and subtlety. This is valid also for the information contacts between us. It is not admissible to make a single wrong step, a single imprudence on this question. I propose that we consecrate a new meeting to the continued discussion of this problem.

Cde. Emil Bodnaras: I agree, let's discuss the concrete problem, regarding modalities of action.

At the conclusion of the meeting it was established that General Ionita I., during the visit he would have with General Giap after lunch, should finalize the details connected with the proposal of our party leadership to supply a battalion with weapons, transmission, communication and other equipment, in addition to the assistance established in the domain of aid given Vietnam.

Note on Second Restricted Meeting of 10 May 1966

The same comrades from the 1st [restricted] meeting also participated in this meeting.

Cde. Pham Van Dong: We have studied your exposition of yesterday with comrade Ho Chi Minh, Le Duan and other comrades. We are mandated to reaffirm that we agree with the action that your party proposes. We view this initiative with warmth. Regarding our side, we will participate. We reaffirm our position that any taking of positions by the socialist countries must have the agreement of the Soviet and Chinese comrades.

Cde. E. Bodnaras: That is our thinking as well. We are equally categorical in our belief that without Vietnam nothing can be done.

Cde. Pham Van Dong: This position of ours takes into account not only the issue of Vietnam but other problems of the movement as well. In this meeting we want to present to you, in general lines, our position towards the Soviet Union and China. You know the position towards the CPSU. At their 23rd Congress the Vietnamese delegation presented its position. This is our fundamental position. But it does not impede us Vietnamese from thinking about their policy nor do we miss any occasion to say what we think to them. We are not in agreement with everything the Soviet comrades do. We have different perspectives in some problems. Under Khrushchev it was difficult to express one's opinion. Basically he did not stand with us. We must say that today, with the current CPSU leadership, one can discuss things. We have and we have had such discussions on the occasion of visits from Kosygin and from Shelepin as well as when our comrades were in Moscow.

We must tell you that we have many contacts with the Chinese comrades. They spring from the situation in which we are in, from old revolutionary ties. The Chinese comrades have done many things for us. They occupy an extremely important place in the workers movement. We are neighbors and we help each other. Our party appreciates very much the assistance that the Chinese C.P. accords us. All of this does not impede us from having views different from theirs. We tell them about them. Thus, we have told them that our party considers the Soviet Union a socialist country, and the Communist Party of the Soviet Union a Marxist-Leninist party. Regarding the current CPSU leadership we have expressed our reserve when their position is inappropriate. We must say that the assistance the Soviet Union gives us is sincere, corresponds to our needs, is in the service of Vietnam, of the Soviet Union, and in the service of the national liberation movement.

The Chinese comrades do not agree with us on this point.

Cde. E. Bodnaras: How do the Chinese comrades view the position of the Soviet Union towards Vietnam?

Cde. Pham Van Dong: The arguments of the Chinese comrades are two. 1. They say that Soviet assistance is insufficient and far below Soviet possibilities. The Chinese comrades say that the Soviet Union can help Vietnam much, much more. 2. The essential criticism of the Chinese comrades is the following: They say that the assistance given to Vietnam is interested and dishonest, and that the Soviets will sabotage the struggle in Vietnam and collaborate with the Americans in this sense. This is the essential criticism given by the Chinese comrades.

We have responded to the Chinese comrades that we are masters of our political line, of our political and military strategy and tactics, etc. No one can change this political line. We, the Vietnamese, believe that the Soviets are honest in their position. At the same time we follow the deeds, the way in which these deeds are implemented. This is our position that we have expressed openly to the Chinese comrades. Their response was that this is only in appearances.

We have had the same attitude towards the other parties and socialist countries. All of the comrades have come to us who desired to come on behalf of the communist parties of France, Italy, England, Canada, Hungary, Japan and other parties. This was in our opinion very useful both for us and for the comrades who came.

Permit me to say in connection with your very interesting and complete presentation that we have a divergence of opinion. Concerning Yugoslavia. Our position on this question is known. In 1964 there was a conference of the non-aligned countries in Belgrade. This conference had as its true aim to engage negotiations with the United States, negotiations in order to preserve South Vietnam under American control. We judge such positions very harshly. We have rejected with all of our force all of those who have had such a position. I wish to remind you in this order of ideas of the action conducted by La Pirra. We received him at his request. We explained our positions to him. He tried to explain the arguments in favor of the Americans. Then we again showed him our point of view. To our great surprise, on his return to his country he published the documents of which you are familiar. We had to unmask him and to unmask him with all firmness, simply but firmly.

In connection with this divergence of ours, with the presentation that you have made, we want to say that there can be divergences between parties, but this does not impede us from having common positions, to go forward together, hand in hand, shoulder to shoulder. It is best if we remain in constant contact, discussing and working together, just as Lenin taught us. If we were asked to be in agreement on all things it would be ridiculous.

I want to reaffirm to your our attitude in connection with the initiative that you have had and which we support. You have our agreement. This initiative has a considerable importance for Vietnam, for the workers movement, for its future. We appreciate as completely just your decision to go forward with tact, with firmness, with responsibility. We know what is happening here in Asia. The American imperialists have big plans that present great danger. They are very dangerous and especially they are more dangerous in what they want to do than in what they are doing. In Asia

they rely on Japan, in Europe on the Federal [Republic of] Germany. There reactionary forces are being reborn. If there were no Soviet Union, no socialist camp, in those 21 years since the Second World War, then another world war would have begun. What would Hitler's descendants have done if there had been no socialist camp force? That is why we must unite.

We want to suggest one thing to you. You would like at the conference in July to unite all of the socialist countries. We ask you to reflect on the following problem: isn't the timing rather short? Will the comrades have sufficient time to think about this?

Likewise we want to say that the location of the reunion is not too important. Maybe the location should take into consideration suggestions made by all of the comrades. Thus, we want to say that much subtlety I needed to change ideas, to suggest things that would appeal to more comrades.

Cde. E. Bodnaras: We thank you very much and we are happy for the agreement given by your party to the initiative of our party. This agreement characterizes the trust that you have place in us, in the Romanian Communist Party and its leadership. We will do everything to expand the bounds of this trust. We must in the first place expand the bounds of trust among the socialist countries. Only in this way could we move forward.

We view with faith that which we are about to undertake. It is a vital problem of the present, both for today and for the situations whose counters will become clear only later, taking into account the role of American imperialism, and the role of a reborn Japanese imperialism. If we succeed in removing the barriers to trust, to reach understanding on the problems regarding which we are objectively united. We will move forward with all faith.

Our countries are small countries and perhaps because of that we inspire fewer motives for suspicion than do large countries.

Cde. Pham Van Dong: Countries that are small and not directly interested.

Cde. E. Bodnaras: Regarding Yugoslavia I just want to say that the divergence is only apparent. Our party does not support the understanding of the non-aligned countries to conduct negotiations with the Americans. We have not supported and we will not support any sort of understanding made at the expense of Vietnam.

Cde. Pham Van Dong: I want to declare here that Socialist Romania is supporting us to the very end both in regard to the defense of the North as well as in regard to the liberation of the South. We thank you for this. We are the masters of the situation in our country. You Romanians can have all faith in the Vietnamese.

Cde. E. Bodnaras: During the course of Tito's visit in Romania, as we told you, we discussed the situation in Vietnam. Tito declared that he supported the struggle of Vietnam. Of course, our opinions are not absolutely identical. Given that, in the Romanian-Yugoslav communiqué we found the formulation that we proposed, namely, as I explained, after we presented the positions on this problem we affirmed the solidarity of the two sides with the struggle of the Vietnamese people. In the course of the conversations comrade Ceausescu explained to Tito that our party sent a delegation to Vietnam with the mission of expressing its solidarity with the struggle. In regards to Yugoslavia, we consider it a socialist country in spite of the fact that the Yugoslav comrades have certain points of view with regard to the construction of socialism, of the party. But, comrades, we did not come here for the issue of Yugoslavia.

In regard to the date of the meeting in Bucharest I must tell you that it is not a fatal date. We have explained that there is the perspective of the meetings in July and that at this meeting the problem of Vietnam may appear. That requires us to take action, to be prepared. Given that we begin preparations now. If we have a favorable perspective, if we could find a solution for achieving a joint manifestation of all of the socialist countries, then we will find a solution for the meeting in July as well. Either

we will postpone the discussion of this problem taking into account the fact that it will be discussed with all of the socialist countries, or, in the end, we will find a solution. The problem is to begin preparations, to begin to act, certainly, without considering ourselves as tied to any specific date. The form in which we act, the place where we can gather will be better defined when we have sounded out the various opinions, when we reach understanding with everyone. We have presented only some general considerations. We have not thought of the concrete forms of action. We wanted first to take council with you.

We did not think that all of the socialist countries should meeting in Bucharest in July. We only explained that there will be a conference of the member states of the Warsaw Pact and the CMEA in Bucharest, that the problem of Vietnam could appear, and that it would be a shame if, in this case, all of the interested countries did not participate. The main thing is that we agree on a joint action, that we begin preparations, that we initiate contacts. We will go to Beijing and we will explain what we have done here, what we have seen, what we think. We will explain that from our contacts the thought emerged, a common opinion of the Romanians and of the Vietnamese, namely, the inexorable necessity of achieving a public affirmation of solidarity of all the socialist countries with Vietnam against the imperialists. The form of this manifestation remains to be determined. That is how we are thinking to speak with the Chinese comrades.

Of course, at the first opportunity you have and that you choose in the course of discussions with them you will tell them the same thing. Regarding ourselves, we have the approval of the leadership of our party to speak of this with the Chinese comrades. But, in our opinion, the difficulty will not be with the Soviets but with the Chinese. We will then speak with the Koreans, and with the others, but we must assure ourselves that Vietnam agrees. No one could speak on this in discussions with them if Vietnam has another opinion. Of course, we will do this calmly, and without any sensational elements. If there will be criticisms of our position, and certainly there will be such criticisms, we will head them off. There is a powerful common basis among the communist parties. The thesis that nothing unites us and everything divides us simply cannot be argued.

I would also like you to tell us your opinion of how to assure a reliable connection between us. Perhaps through your ambassador, and maybe through ours. Perhaps a meeting will be necessary at a senior level here or elsewhere.

Regarding the discussion with the Chinese comrades in Beijing, it will be a discussion along general lines. We will mark only the respective problems because we do not want to anticipate the detailed discussion that will take place in Bucharest with our party leadership, after we have informed them of the discussions which we had with you.

Cde. P. Niculescu Mizil: In connection with the Yugoslav issue raised by cde. Pham Van Dong I wanted to insist on a consideration of more general order. I won't talk about the problem of Yugoslavia, because that question is not the most important in our discussions. On the other hand, if we discussed in greater detail this problem with you I am sure that we would arrive at a common viewpoint. Socialism in a country is a state of objective affairs and not the result of subjective appreciations. However, in connection with the question discussed, I want to underscore the manner of thinking of our party with regard to the possibility of the existence of different opinions between communist and workers parties.

In the international relations of our party, the party leadership starts off from the point of view that differences of opinion can exist, that the existence of these differences of opinion is a normal thing. The conditions in which the communist and workers parties work are very diverse. Each party forms its own opinions, its own judgments. Given that there can also be differences of opinion. The question is that when such different opinions exist they should be discussed in a comradely fashion, calmly, finding forms in the spirit of respect and esteem for the opinion of the other in order to discuss these issues. We should note the problems in which we have reached a common point of view, leaving those in which we have divergences for another time, letting life show which point of view is just, helping to find some common positions. Given that we are glad of the fact that in the relations between our party

and Workers Party of Vietnam, even if there would be differences of opinion with regard to one problem or another we are expressing here together the opinion that these differences of opinion cannot impede us in any way whatsoever from the development of good relations between our parties, the development of contacts and exchanges of opinion. What also characterizes our discussions is the fact that they develop in an atmosphere of mutual esteem, trust, respect for the opinions of each and, on the fundamental problems, I could say in all of the problems discussed, the same manner of judgment was manifested.

Cde. Pham Van Dong: I agree with what you have said.

Regarding our position towards the initiative of the Romanian side we declare that the Chinese comrades must be approached. We will we likewise speak with them. We await the result of your discussions and then we will also speak [with them]. We are of the same opinion that it is possible that the obstacles will not come from the Soviet comrades. The plan that you have presented here is reasonable. You will announce to the Chinese in Beijing along general lines and then in Bucharest you will conduct detailed negotiations. We await the results of those discussions. We want very much to be informed of the discussions that you will have both in Beijing and in Bucharest. We insist on having your information.

Cde. E. Bodnaras: And if the Chinese ask any questions before Zhou Enlai leaves for Bucharest?

Cde. Pham Van Dong: We are ready to respond. We want to say yet once more that we must be constantly informed through our ambassadors.

To the degree that a senior level exchange of opinions appears necessary we will come to an agreement.

Cde. E. Bodnaras: Regarding the location of new meetings we have no preference and we do not insist on any particular place. Maybe Hanoi would be appropriate.

Cde. Pham Van Dong: No. It is not about Hanoi. I raised the issue of the location of meetings only in order to underscore the necessity of being supple in action with very much tact, to handle delicately any sort of sensibilities.

Cde. E. Bodnaras: If need be we will also go to Beijing.

Cde. Pham Van Dong: Lets maintain contact through the ambassadors in Bucharest and Hanoi and with those in the other socialist countries.

Cde. E. Bodnaras: In case if you think a meeting necessary then you should consider us under obligation to accept your invitation.

Cde. Pham Van Dong: Agreed.

Let's keep each other informed reciprocally and in a timely fashion. Let's provide information on all issues. Regarding the [Warsaw Pact] meeting in July, that is a problem regarding yourselves. You discuss your own issues. But if you desire to raise the issue of Vietnam we very much ask you to tell us, so that we can inform you in time. We will gladly make suggestions on that issue.

I propose that everything we discussed should remain in a strictly domestic, confidential framework.

Cde. E. Bodnaras: Now after we have finished discussion of the problems to which we consecrated these meetings I would like to raise the following issue. We desire to develop the relations between our two parties. We invited a delegation of your

activists, we have also invited your activists to vacation [with us]. We make formal invitation to cde. Ho Chi Minh, cde. Pham Van Dong and to the other comrades to visit Romania but we know that you are very occupied, we know that there is a war going on here and that it does not depend only on yourselves. Nevertheless, we desire to tell you that you are welcome at any time.

Cde. Pham Van Dong: Thank you for your amiable invitation. We ask that you receive in your country students, workers, and specialists [for training and education] because we have great need of this. This problem was raised with your ambassador. We would like to establish an agreement in principle of how many people to send annually.

We are interested in closer cooperation in the domain of science and technology, domains in which we have much to learn. Likewise, we desire to have an agreement in principle and then we can see more concretely what we have to do. In connection with this we read the report of cde. Nicolae Ceausescu to the Grand National Assembly and we found it very interesting.

Regarding economic problems maybe the comrades can come to your Political Bureau.

Cde. E. Bodnaras: We will inform our party leadership about all of this, but I believe I can communicate to you now our agreement in principle. We want to tell you that anytime the Vietnamese comrades come to us they will be well received; we will receive them with an open heart.

In continuation, comrade Bodnaras made a warm appreciation of what [the delegation] had seen concerning the activity of the Workers Party of Vietnam as well as the manner in which our delegation was received. He thanked the Workers Party of Vietnam and the Democratic Republic of Vietnam for the warmth and hospitality with which the entire visit of our delegation was organized.

Cde. Pham Van Dong: We are moved by the words you have spoken, by the manner in which you have spoken them.

Now at the end, we can tell you that the visit has been a good one; it was not an ordinary protocol visit. You came to Vietnam to send a message of solidarity from the Communist party, government and people of Romania. It was heard. It is something of which we have great need. You transmitted this message with great force, with all possible energy. We must declare to you here that we have received many visits from comrades who have come here and have expressed their positions. But you have done so with an extraordinary force and energy, with all of your heart, and with a high spirit of responsibility. All of this has moved us very much. Our people in the North and in the South who live and fight have heard you. We thank you for all of this.

We thank the leadership of the Romanian Communist Party, and the Romanian people, with all our heart. I do not believe it could be said better.

You have come for a very important issue; maybe the most important, the issue of a manifestation of common solidarity of the socialist countries. You have underscored, comrade Bodnaras, the passion, the energy, and the responsibility. We know in which we are engaging with this question. I want to underscore the tact, subtlety, and patience. Together we are in accord. Let's go forward. From this visit, from these contacts something worthy of us should result that serves all of us.

20 May 1966

GE, IM. 5 ex.

[1] Aside from almost a dozen meetings with Soviet authorities, the Romanian delegation generated transcripts and reports on their meetings with representatives from Brazil, Vietnam, North Korea, Portugal, Yugoslavia, Spain, Chile, France, Saudi Arabia, The United Arab Republic (Egypt and Syria), Ecuador, Israel, Italy, Finland,

Venezuela, Poland, Mali, Angola, Bulgaria, Czechoslovakia, Argentina, Canada and East Germany. See ANR, Fond CC al PCR, Secția Relații Externe, dosar nr. 25-28, 30-59.

[2] This refers to an interpretation given the 1956 Suez Crisis within the Soviet bloc that considerably exaggerated socialist influence in its resolution.